

anton pann

412

anton pann povestea vorbii

★★

«Povestea vorbii... pornește ca o culegere de proverbe. Titlul lucrării ne previne că va cuprinde lucruri „de la lume adunate și iarăși la lume date”. Dar după șirul proverbelor, grupate în capitolele unui tratat de morală practică, se intercalează o snoavă versificată sau mai multe, menite să ilustreze esența maximelor înfățișate mai înainte. Aici este scriitorul la largul lui. Tema populară și străveche dobândește aici o culoare națională și locală prin multele amănunte ale moravurilor de altă dată, prin zugrăvirea altor figuri ale oamenilor care au trăit mai demult pe tărîmurile noastre, prin felul de a vorbi al strămoșilor, prin evocarea situațiilor de viață în care cunoaștem naivitatea, dar și nedreptatea cu atâtea forme ale vechilor orînduirii, încît țara noastră din secolele anterioare, cu toate acele căderi ale omului pe care nu putem [și] nici nu trebuie să ni le ascundem, retrăiește pentru noi într-o imagine plină de extraordinară forță și de un încîntător relief.

Eroii lui Anton Pann călătoresc prin sate, cer adăpost la casa în care mălaiul s-a sfîrșit în covată, umblă pe drumuri întunecate, străbat păduri, rădesc prin bîlcuiri, prin forfota piețelor din orașele mai mari, unde negustorii și-i dispută trăgîndu-i către dughenele lor, prin cafelele pline de oameni de nimica și de paraziți. Sînt înviate toate profesiunile vremii: muncitorul de pămînt și meșteșugarul, negustorii și funcționarii, preoții și arendașii. Omul vremii ne este înfățișat ca soț și părinte, ca slugă și stăpîn, ca meșter și ucenic. Ce mișunare de oameni, ce varietate de situații! Din înmîita sclipire a acestui tablou se întregeste chipul omului simplu așa cum s-a format în vremurile opresiunii feudale: prevăzător, modest, rezistent față de răul care-l pîndește în atâtea forme, dar inventiv și mintos.»

TUDOR VIANU (1954)

anton pann

editura pentru literatura

Vol. I și II lei 9

Ilustrația copertei : *N. Claudiu*

anton pann

povestea vorbii

★★

EDIȚIE ÎNGRIJITĂ DE
I. FISCHER

1967

EDITURA PENTRU LITERATURĂ

CULEGERE DE PROVERBURI
SAU
POVESTEA VORBII
(continuare)

DESPRE AMOR SAU DRAGOSTE ȘI URĂ

Mai bine varză acră cu-nvoială,
Decît zahar dulce cu cîrteală.
Și
Mai bine legumă puțină și dragoste multă.
Iar nu
Mi-e drag ca tăciunele la nas.
Și
De drag ce-mi e, l-aș băga de păr în sîn.
Și
Se uită la el ca dracu la popa.
Și
Îi stă ca un gunoi în ochi.
Zicînd :
Of ! îmi vine rău de tine.
Și
Mă mir ce parte ai avut, bărbate,
Că toți s-au înecat și tu ai scăpat.
Și
Îi stă ca un gunoi în ochi.
Sau
O iubește ca sarea în ochi.
Și ea
Îl iubește ca gheața în sîn.
Și
Două-trei coade de topor curg din dragoste.

Căci
 Iubirea mojicească e ca gluma ciînească.
 Și
 Face chef de curcă beată.
 Despre care e o zicală :
 Dintr-o scînteie să ațîță focul.
 Și
 I-a căzut mîrlă pe pîrlă ¹.
 Și
 I-a căzut la inimă tronc,
 Ca cloșca pe oua clonc.
 Și-apoi,
 Dragostele prenoite
 Ca bucatele-ncălzite.
 Este și dragoste :
 Eu leșin, mor pentru tine,
 Și tu habar n-ai de mine.

POVESTEA VORBII

Un strein prost într-o vreme în România viind,
 Și două-trei românește ca să învețe dorind,
 Cătă și își tocmi slugă din sate pe un român,
 De calul lui să-ngrijească, fiind el tare bătrîn ;
 Și într-o zi sluga văzîndu-l neîncetînd de oftat :
 — Pentru ce oftezi, stăpîne ? îndrăznind l-a întreat.
 Streinul oftînd răspunse : — Ah ! nu știi tu, be ² Ivan,
 Era sa spunem la tine de mult, e ! înca de an,
 Este una Mariuța, dincolo de Vadu-Lat,
 Eu mult iubește la dînsa și me ranit na ³ ficat.

¹ Expresia pare să se refere, ca și locuțiunile alăturate, la izbucnirea bruscă a pasiunii.

² Bre (poate simplă greșeală de tipar).

³ La (bulg.).

— Dar ea te iubește oare ? l-a-nțrebat sluga cel prost.
El, oftînd iar, îi răspuase : — Ama¹ eu-ncolo n-a fost,
Tovaroș a spus la mine că este pre mult frumos,
Eu n-am vazut, dar văz poate, dacă este sănătos.

¹ Dar (cuvînt grecesc sau turcesc pătruns și în limba bulgară).

DESPRE AMOR ȘI URĂ IARAȘI

Lelea joacă pînă-n noapte,
Iar bărbatu-i e pe moarte.

Și

De focul bărbatului
Joacă-n capul satului.

Și

Lelea joacă, dănțuiește,
Iar bărbatu-i pătimește.

Și

Cumetrii bărbatu-i zace
Și ea face ce îi place.

Zicînd :

Dacă m-am căsătorit,
Nu m-am și călugărit.

Că

De drag ce îl vede,
Din ochi parcă-l pierde.

Și

Pîn-a nu-i muri bărbatul,
Ea a dat mîină cu altul.

Și

În focul lui c-a murit,
În grab s-a căsătorit.

Dar

A dat peste dracu.

Că
 Pe dragul a căutat, pe dracul a găsit.¹
 Și acum
 Buna noastră gazdă
 Se dete pe brazdă.
 Ca călușaua,
 Se dă încoaci-încolo, se lovește de tînjală²,
 și-apoi vine singură la ham.
 Și
 Trage ca calul la grăunțe.
 Că
 Toate își au leacul.
 Și
 Artagul își găsește pîrtagul³.

POVESTEA VORBII

O văduvă-n vîrstă, bătrînă, zbîrcită,
 Cu doi dinți în gură, barba ascuțită,
 Nas cît pătlăgeaua, la vorbă-nțepată,
 Cu ochii ceacîră⁴, gura lăbărtată,
 Fruntea-i cucuiată, fața mohorîță,
 Peste tot negoasă și posomorîță,
 Umbla-ntunecată și tot înnorată,
 Nu o vedea nimeni să rîză vrodată,
 N-o puteai cunoaște cînd e mulțămîță,
 Că ea-n toată vremea era necăjită.

(Cîntă-ți, lele, cîntecul, că mi-e drag ca sufletul :
 Neaga-Neaga reaua sparge mahalaua.)

¹ Tipărit : *Pe dragul a căutat, pe dragul a găsit.*

² Proțap cu jug la capăt, folosit pentru înjugarea unei a doua perechi de vite sau la transportul unor greutăți.

³ Cuvîntul format în glumă, paralel și sinonim cu *artag*

⁴ Cu un ochi albastru și cu unul negru ; poate însemna și „care se uită cruciș“.

Nu putea ei nimeni să-i între în voie,
Din zi pînă-n noapte zbiera ca strigoaie ;
Cu nimenea-n lume nu se avea bine,
Să certa cu sine, cînd n-avea cu cine ;
Slugi, cîine, pisică bătea cu sudalme,
Și pentru o muscă își da-n obraz palme.
În scurt, nu ajunge omului viață
Ca să-i spuie toate, din fir pînă-n ață ;
De ar fi (cum zice lumea o zicală)
Cerul tot hîrtie și marea cerneală,
Ca să se descrie, ar fi puțintele,
Toată istoria ¹ aștii muieri rele.
Dar deși în astfel era cum ziserăm,
Și cele mai multe nu i le scriserăm,
Tot să măritase pîn-aci o dată
Și să se mărite iar era rugată,
Că era vestită și în stambă dată ²,
De văduvă grasă, putredă bogată
Și pentru avere, tocma ca nebunii,
Să-mbulzea s-o ceară văduvii și jumii ;
Nu-i căuta chipul, nu-i căuta anii,
Toată frumusețea îi era ei banii.

O văduvă însă cînd va după lege
Cu a doua nuntă capul său să-și lege,
Ea atuncea zice cum că se însoară,
Iar nu să mărită pentr-a doua oară ;
Și caută-n lume bărbat să găsească,
Ca pe o muiere să-l îmbrobodească ;
Ea să fie mare, ce o vrea să facă,
Bărbatu-i la toate ca mutul să tacă ;
Și dacă găsește vreun la-mă-mamă ³,

¹ Accentuat *istoria*.

² Bine cunoscută, dată în vileag.

³ Papă-lapte.

Nu vede, n-aude și nu-i bagă seamă ;
De părere bună, pe carea-ntâlnește,
Își laudă casa și să ferecește,
Că ea bărbat are bun peste măsură,
Ca pîinea a bună (cu pruna în gură).
Și astfel de vorbe vorbind între ele,
Zmintesc și stric casa unei tinerele ;
O fac să-și urască îndată bărbatul
Și să îndrăgească în locu-i pe altul.
Pentru că bărbatul un amarez nu e
Tot după plăcerea-i la minciuni să-i spuie,
Și tot s-o mîngîie, să o giugiulească,
Cheful și dorința pîn' să-și isprăvească ;
Ci el îi vorbește serios la toate,
Că tot chef să aibă omul nu să poate ;
Grijile vieții care îl apasă
La plăceri și chefuri rareori îl lasă.
Și ea dacă vede că alt îi zîmbește,
Umblă după dînsa și o curtenește,
Îi face bizele¹, versuri îi citește,
O-nalță în slavă, zîină o numește,
Socotește cum că-n toat-a lui viață
Din gura-i nu curge decît tot dulceață.
Și să-nnebunește după el să meargă,
Lasă copiii, casă, la altul aleargă.
Și văzînd c-acela i-a vorbit ei bune,
Tot cu „dragă, dragă“, pîn-a o supune,
Lasă-l și pe dînsul, la alt bărbat du-te,
Ca vinul cel stricat din bute în bute.

Pînă rămîne

„Nici cu fetele la horă, nici cu nevestele la biserică.“

Povestea cîntecului :

Fost-ai lele cînd ai fost,

Dar acum ești lucru prost ;

¹ Bezele (gestul trimiterii unei sărutări cu vîrful degetelor).

Ai fost floare, trandafir,
Dar acum ești borș cu știr ;
Ț-a mers vestea, cînd Ț-a mers,
D-acum lețcaia-ți s-a șters.
Geaba cochetării faci,
Că la nimeni nu mai placi.
Te-au lăsat toți ș-ai rămas
Ca un odorog de vas ;
Cît să te dregi la obraz,
Te-ai trecut, nu mai ai haz.
Gîndeai că chipu-ți frumos
O să stea tot abanos.
Acum poate să plătești
Frumoasă să te numești.

Așa și această văduvă bogată,
Fiind pentru zestre de prea mulți rugată,
Cînd venea-n pețite cineva s-o ceară,
Ca să se mărite, să-și ia bărbat iară,
Ea la acei oameni, bărbați sau neveste,
Cu mîndrie mare propunea aceste,
Zicînd : — Mergeți, spuneți celui ce mă cere
Că am să-i dau zestre destulă avere,
Bani, casă, moșie, cum și știe poate,
Scule¹, diamanturi, în ființă toate ;
Dar pe lîngă aste am și din natură
Un arțag, o pală², de cam cert din gură,
Și nu totdeauna aceasta îmi vine,
Ci numai de față cînd e oarecine,
Sau cînd stau de vorbă la vro adunare,
Din ceva atuncea țandara îmi sare
Și încep îndată ca să-mi cert bărbatul,
Să-l fac de ocară față cu tot satul.

¹ Bijuterii.

² Toană.

Iar el la necazu-mi îl voiesc să tacă,
Să-mi sufere toate, nimic să nu-mi facă ;
Îi cer dinainte condiția asta,
De mă priimește, eu îi sînt nevasta.
Cîți auzea d-aste fugea ca de ciumă,
Li se tăia pofta de asfel de glumă.

Mai pe urmă însă își găsi ea unul,
Cam lovit cu leuca, făcînd pe nebunul.
Ș-ii trimite vorbă că o priimește,
În felul ce zice și cum ea voiește ;
Dar îi dă să știe că din întîmplare
Și el fără voia-i un pîrtaș mic are,
Care în an numai o dată îi vine
Și ca și un praznic într-o zi îl ține.
Și el cum să leagă să-i rabde artașul,
Și ea să se lege să-i rabde pîrtașul.
Spuindu-i aceste, zise ea-ntru sine :
„Zău că nu să poate din așa mai bine !
Nu e lucru mare, într-un an o dată,
Un pîrtaș, cum zice, și lui să-i abată.“
Și cu chipul asta dăca se legară
Amîndoi îndată să și cununară.
Mireasa acuma găsindu-și norocul,
De părere bună nu o-ncăpea locul.

„Își pierduse cumpătul,

Ca găina umbletul.“

Și luînd la masă de coadă purceaua ¹,
Cum era strîns satul, făcu și safteaua,
Vro cîteva vorbe trînti după lege,
D-ale nodoroase, ca niște ciomege.
Ginerile l-aste trebuia să tacă,
C-așa să legase, n-avea ce să facă.
Făcînd ea safteaua, îi păru mult bine,

¹ Îmbătîndu-se.

Văzînd că bărbatu-i legătura-și ține.
A doua zi iară ș-urmă obiceiul,
A treia zi încă și mai cu temeiul.
Iar el la nici una cheful nefrîngîndu-i
Le suferea toate, în gîndu-și zicîndu-i :

„Lasă să taie dracului bureți.“

„Lasă să se scalde în apele ei.“

„Lasă să-și alerge calul cît o vrea.“

„Lasă să latre ca cățelele la lună.“

„Acum e la largul ei și la strîmtul meu.“

„Pînă mi-o veni și mie palele nebune.“

„Îi tai eu de unghișoară.“

„Eu îi sînt doftorul ei.“

„Cum își așterne, așa va dormi.“

„Muierea, poale lungi, minte scurtă.“

„La baligă moale, puțintică apă trebuie.“

„Cu vreme și cu paie, mușmulele¹ să moaie.“

„O să-i iasă toate pe nas.“

„Îs-a urît cu binele.“

Deci,

A patra zi dimineată pe loc cum se scoală,
Începe să geamă ca un prins de boală,
Zicînd : — E ! nevastă, azi te-a călcat focul,
M-a găsit pîrtagul, i-a venit sorocul.
Și zicînd aceasta, o cam ia de coadă,
Și pe după mînă frumos mi-o înnoadă,
Ș-începe să-i cîre mai în jos de spate,
Cam pe piele goală, gîrbace-ndesate.
Ea îi zicea : — Frate ! bine, ce e astă ?
El răspundea, dîndu-i : — E pîrtag, nevastă.
— Pînă cînd te ține ? ea îi zise iară.
El, dîndu-i, răspunde : — Numai pînă seară.

¹ Fruct comestibil, cu gust acrișor, al unui arbust din familia măceșului.

Și rabdă, nevestă, cum îți rabd eu ție,
 C-afel n-e legatul ¹ și mult n-o să ție.
 — Mă rog, bărbățele ! mai stăi ! contenește !
 Stăi să ne-nțelegem, puțin odihnește !
 Eu îmi întorc vorba, pui lacăt la gură,
 Dacă e pricina pentru legătură.
 — Nu, dragă nevestă, „năravul din fire
 Lesne nu să poate s-aibă lecuire“.
 — Mă rog, bărbățele, dă puțin cu milă,
 Că nu știu bătaie de mică copilă.
 Aoleo, ajunge ! aoleo, mă lasă !
 Văz eu că cu zapis ² nu să ține casă.
 Mă leg, mă jur ție că d-azi înainte
 Nu-ți voi mai răspunde nici două cuvinte.
 — E ! bine, — el zise — dacă-ți lași arțagul,
 Iacă și eu dară îmi opresc pîrțagul.
 Numai îți păzește cum zici jurămîntul,
 C-apoi iar îmi vine (să păzească Sfîntul).
 Așa ei d-atuncea cu pace trăiră,
 Și singuri aceasta o și povestiră.

Așa am cumpărat-o, așa o vînz.

Ei mai zicea că :

Toată pasărea pe limba ei piere.

Și că

Învățul îl dezbară bățul.

Pentru că

Gîlceavă fără-ncăierare nici un haz nu are.

Și

Eu fac, eu trag, p-altu-n belea nu bag.

De aceea

Mașile în om să ceartă, dar om cu om !

Lasă-i să-și scoată ochii, că ei o da seamă.

¹ Invoiala.

² Contract.

Cine ce face, luiși face.

Nu-ți pune obrazul pentru altul.

Să nu te pomenești cu un doamne-ajută pe spinare.

Ei să ceartă, ei să iartă.

Zicînd că

Cîteva coade de topor curg din dragoste.

Însă

Lesno a ierta, dar anevoie a uita.

POVESTEA VORBII

Un bătrîn odinioară de nouăzeci ani trecut,
Care aștepta să moară în orice ceas și minut,
Într-o zi cu pipa-n gură cam pe gînduri el șezînd,
Scoase o răsufălătură, lung din inimă oftînd.

Feciorul său cel mai mare auzindu-l l-a-ntrebat :

— De ce, tată, așa tare și desșirat ai oftat ?

Iar tatăl său nu ascunse ce inima îi rodea,

Ci către dînsul răspunse, spuind ceea ce gîndea :

— Mă gîndii la vîrsta-mi fragă, că eu cînd m-am
însurat

N-am găsit pe mă-ta-ntreagă, și d-aceea am oftat.

— Te văz, — îi zise el — tată, că ai minți copilărești,

Dacă ce-au trecut o dată stai de îl mai socotești.

Și ce-a ieșit dintr-aceasta ? Ce pagubă ai avut ?

Nu cumva ț-a fost nevasta cu vrun mădular pierdut ?

Cusurul mamei-l ții minte, îl zici și îl pomenești,

Dar tu oare mai-nainte puteai sfînt să te numești ?

Bătrînul trăgînd din pipă și la dînsul ascultînd,

Cum tăcu tot într-o clipă, îi zise iarăși oftînd :

— Nu-mi e, fătul meu, atîta de ceea ce s-a-ntîmplat,

Cît mi-e inim-amărită de ceea ce-au mai urmat.

Căci ea se jura pe soare, cu cel mai strașnic cuvînt,

Cum că este ca o floare, neatinsă nici de vînt,

Și după ce fu săracă, zestre mai nimic avînd,
O făcură alți să-mi placă, lăudînd-o și zicînd
Că : „Tu, dacă ești cu stare, o fată săracă ia,
Că întîi, precum ne pare, îți faci pomănă cu ea,
Ș-al doilea iei soție să-ți dea cinste la cuvînt
Și credincioasă să-ți fie pîn' va intra în mormînt.“

Într-acestea oarecine ducîndu-se pe la ea
Și pomenind pentru mine de va de soț să mă ia,
Ea înălțînd ochii-n grindă ¹, că vede cerul gîndind,
S-a întors către oglindă ș-a zis, asupra-și privind :
„Ah ! nu sînt eu norocită să iau astfel de bărbat,
Că m-aș ținea fericită și la el m-aș fi-nchinat.“
Crezînd-o dar eu aceasta, că e cum am auzit,
O și luai de nevastă, la altele n-am gîndit.
Și după nuntă în grabă am înghițit acel nod,
N-am vrut pentru așa treabă să fim de rîs la norod,
Ci gîndind că fac cuminte, uitînd toate, o iubii,
Îi făcui îmbrăcăminte, frumos o împodobii.

Asfel ea mergînd odată ș-în oglindă căutînd,
Văzîndu-se-nțotonată, o auz p-ascuns zicînd :
„Ah ! acum mă cunosc bine ! acum văz cine sînt eu !
Acest bărbat ce mă ține nu e de obrazul meu !“
Ș-începu d-aci-nainte de tot a se desfrîna,
În urmări și în cuvinte la om nu mai semăna,
Pînă cînd ea din cinstită pîși și-n drumul urît,
Fu de lume povestită și eu vecinic amărît.

— Cît pentru aceasta, tată, — îi zice feciorul iar —
De ai avea judecată, nu te-ai necăji-n zadar.
Căci cu o astfel de faptă legea ea de au călcat,
Răsplătirea o așteaptă pentr-acest al ei păcat.

¹ Tipărit (în ambele ediții) : *grădă* ; rimează cu *oglină* din versul următor.

Ea singură va da seamă, nu tu, or altul, or eu,
Ea trebuie să se teamă de fața lui Dumnezeu.
Care cum își va așterne, așa se va și culca,
Pe pământ gol sau pe perne capul său își va pleca.

•

Iată omul cel cuminte, iată cum cel înțelept
Să silește prin cuvinte ca să facă strîmbul drept.
Așfel cineva împacă la mînie p-un obraz
Iar nu încă să-l mai facă să turbeze de necaz.

DESPRE CASĂTORIE

MUMA ȘI FATA

Fata

Mamă, bărbat îți cer și voi să mi-l dai acum.
Că orzul în copt a dat
Și trebuie secerat.

Și văz că :

La toată casa bate coasă, numai la mine n-are cine.

Ș-apoi,

În loc să plîngă fetele,
Se vaietă nevestele,
Care au avut luați
Cîte doi și trei bărbați.

Mama

De ! că te-om mărita.

Și

Nu te uita chiondoruș¹ la mine.

Că încă

Nu știi să torci, nici să țezi,
Numai la horă te-ndeși.

Nu știi că

Calul bun din grajd să vinde
Și mai bun preț pe el prinde.

Iar tu

Păzești casa cu praștia.

¹ Incrunțat.

Și
Una-două la Marică,
Mucii tot la ea îți pică.
Și parcă
Sînteți două rudișoare,
C-ați uscat rufe la un soare.
Și
Te-ai făcut cu dînsa rudă,
După mămăligă crudă.
Și
Amîndouă mîncăți dintr-un ciob.
Și
Amîndouă vă lingeți mucii.

F a t a

Puiul pene dacă face,
Tot ca să zboare îi place.
Că
Știu și traiul de acasă.
Și
Nu-mi plîng copiii de foame.
Și
Pe cine îl doare, să-i pese.
Eu îți zic :
Or dă-mi bărbat, or că plec
Să mă duc să mă înec,
Unde-o fi lacul mai sec,
Că astăzi să lasă sec.

M u m a

O să-ți vie mintea, mamă,
Cînd mi-o crește păr în palmă.
Tu ești aceea :
Plete lungi și minte scurtă.

Că
Gîndeşti că e măritişul păpuşe.
Că una cum a zis :
Bărbatu-l gîndeam păpuşe
Şi el nu-ncape pe uşe.
Şi nu ştii că
Măritişul te leagă de mîini şi de picioare.

Că
Pînă la anul şi gavanul ¹.
Şi pe urmă nu poţi zice :
Ducă-se, n-am tors pe el.

Şi
Da-l-aş lui Satana
Plocon de pomană.

Că
Sînt sătulă de aşa sculă.

Ci
Dacă te prinzi în horă, trebuie să tragi danţul.
Şi

Cine intră în cuşcă trebuie să cînte cocoşeşte.

De aceea e mai bine
Nici drac să-ţi iasă-nainte,
Nici să stai să-i dai plăcinte.

Că încă eşti mică şi
Nu ştii pe unde să pişă găina.

Şi
Cîte zboară pe sus încă,
Toate-ţi par că se mănîncă.

Şi
Pe cîţi îi vezi cu nădragi,
Toţi îţi sînt frumoşi şi dragi.

Ca şi aceia,
Orunde vede muiere,
Parcă îl lipeşti cu miere.

¹ Aici cu sensul : „naştere, copil“.

De aceea
Nu grăbi cu Paștile.

Că

Nici un părinte nu-și îneca copilul.

Iar de nu vei asculta,

Poama bună porcii o mănâncă.

Că

Ascultarea e viață, iar neascultarea moarte.

Și

Blagoslovenia părinților

Întărește casele fiilor.

DESPRE CĂSĂTORIE IARAȘI

TATĂL ȘI FIUL

Fătul meu !

Omul o nevastă și o pisică trebuie să aibă în casă.

Că

Toate sînt pînă la o vreme.

Și

Dacă inima îți cere,

Te-nsoară ș-îți ia muiere.

Ca

Să-ți car la nuntă apă cu ciurul (zăpadă).

Scumpul meu tată !

Omului cu sila poți să-i iei, dar să-i dai nu poți.

Că

Lesne e a se-nsura

Și greu a se dessura.

Că

Muierea are nouă găuri și multe cere.

Și

Decît să zic pe urmă „vai de noi“, mai bine să zic
„vai de mine“.

Că

Nevasta nu e cîrpă, să o descoși și să o lepezi.

De unde știe omul ce noroc va nemeri !

Că pe mulți îi văz

Duminecă cununie

Și luni la Mitropolie ¹.

În adevăr,
Nevasta cu minte bună
E bărbatului cunună.

Dar
Rar la om așa noroc.
Cum a zis unul :
Fă-mă, de poți, prooroc,
Ca să te fac cu noroc.

Că
Ce e frumos la toți place,
Dar nu știe-n el ce zace.

Că te uiți,
Dinafară mă'r frumos
Și înlăuntru găunos.

Și
De departe trandafir,
De aproape borș cu știr.

Și
De departe calu-ți bate,
De aproape ochii-ți scoate.

Și atunci,
Cu lăutari și cu masă
Aduci pe dracu în casă.

Că
Pînă nu pui cu omul în plug,
Nu-i știi boii cum trag la jug.

Și
Pînă nu încaleci calul,
Nu-i poți cunoaște năravul.

Sau cum a zis unul :
Cu lăuta și cu toaba,
Adusei în casă gloaba.

¹ La Mitropolie se pronunțau divorțurile.

Și
Am gîndit că iau pe Stana
Ș-am fost luat pe Satana.

Că
E mică și a dracului,
Sare-n capul bărbatului.
Că

Alăuta zice din strună :
„O¹, ce frumușică jună !“
Iar toaba zice : „Lasă, lasă,
Ca s-o vedem și mireasă.“

Ș-apoi
Viespea, miere după ce nu face,
Sare și te împunge cu ace.

Și
Vai de mine, de urît
Sînt sătul pînă în gît !

POVESTEA ĂLUIA

N-a mai rămas, frățioare,
Cineva ca să se-nsoare,
Că precum cîștig nu este,
De vom lua și neveste,
Pas apoi de mai trăiește,
Or în lume pribegește.
Că ele nu te întreabă
D-ai negustorie slabă,
Ci : ado, dă-i, cheltuiește,
La mode mereu croiește,
Dă bani pe pălărie,
De n-ai, ia în datorie.
Ele privesc la cocoane
Și la alte mari persoane,

¹ Tipărit : Or.

Ce în toată săptămîna
Să-și croiască le dă mîna ;
Asfel și ele să-mbracă,
Nu lasă modă să treacă,
Tot îți cer, tot te frămîntă
Pînă văd că cucu-ți cîntă.
Apoi atunci or te lasă,
Or de tine nu-i mai pasă,
Cît trăiești nu mai vezi pace,
Casa-n iad ți să prefacă ;
De ocări și de blesteme
Îmbătrînești fără vreme ;
Perii în cap îți albește
Și obrazu-ți încrețește,
Urești lumea, urești viața
Și nu-ți mai veselești fața ;
Amărît îți privești groapa
Și mîngîierea-ți e popa.

E ! e ! fătul meu !
Cine caută nevastă fără cusur neînsurat rămîne.
Și
Alege, alege pînă culege.
Și atunci,
Dacă n-are frumos, pupă și mucos.
Că precum
Bărbat bun și usturoi dulce nu să poate,
Așa și nu să poate
Lînoasă și lăptoasă și grasă,
Să vie și devreme acasă.
Că nu să poate iar
Moarte fără bănuială
Și nuntă fără căială.
Și vine vremea să zică :
Din pricina lui Nicolai urîi și pe sfîntul Nicolai.

Dar însă
 Rău este cu rău, dar e mai rău fără rău.
 Că
 Ceea ce săvârșește muierea, nimenea nu poate săvârși.
 Și prin urmare,
 Cine-ncalecă măgarul,
 Să-i sufere și năravul.
 Că
 Unde sînt oi, acolo-s și foi.
 Ci
 Cu Dumnezeu înaintea.
 Și
 Cum ț-o fi partea.
 Că
 Ce e scrisa omului trebuie să o pătimească.
 Fă și tu ce face toată lumea.
 Și
 Or te însoară, or te fă ostaș, or fă-te călugăr.

POVESTEA ALUIA

Mulți doresc singurătatea, dar eu de ea sînt sătul;
 I-am cunoscut bunătatea, mi-a venit acră destul.
 Un om singur într-o casă șade ca un surd și mut;
 Mănîncă fără de masă, doarme fără așternut;
 Cînd pleacă din cas-afară, drumu-i e fără soroc,
 Umblă ca o pierde-vară, zăbovind din loc în loc.
 Prînzește unde-i e foame, mănîncă ce o afla,
 Unde înserează doarme, așterne ce s-o-ntîmpla.
 În case familiare¹ cu vază bun nu-l priimesc,
 E greșos la fiecare, deși-n față îl cinstesc.
 De s-ar purta cît de bine și d-ar umbla ca un sfînt,
 Tot îl defaimă orcine și îi zice paște-vînt.
 Ieștecare își teme nevasta, fata de el
 Și să sfiește să-l cheme să petreacă-n vreun fel.

¹ Aici înseamnă : „cu familie“, „de oameni căsătoriți“.

El cît de mult să postească și să umble nemîncat,
Mașele să-i chiorăiască, tot îi zic că e-mbuibat.
De să duce la vro treabă mai des unde sînt femei,
Curtezan îl fac în grabă, ș-iși rid de el între ei.
De să duce la primblare, umblă singur ca un cuc
Și privește cu jînd mare la cîți de brațet se duc.
Unde vede vro figură, vro tînră, vrun pantof,
Stă, să uită, cască gură și se alege cu of !
Acasă iar dacă vine, trăiește cu totul prost,
Rareori mănîncă bine, mai mult uscături și post.
Cînd e bolnav, n-are cine un pahar apă să-i dea,
Moare pînă cînd îi vine un cunoscut a-l vedea.
De are bani, tot găsește cîte un mai doritor
Și vine de-l lingusește, să-l lase moștenitor ;
Iar de este sărac moare cu zile din necătat,
De patru, fără plînsoare, în groapă e aruncat
Și să pierde după lume, ca o pulbere în vînt,
Neamul său și al său nume merge cu el în mormînt.
Nu-i rămîne din viață pomenire c-a trăit,
Trăiește fără dulceață, se duce cum a venit.
Iată dar singurătatea, pe care mulți o slăvesc,
Asta e, zic, bunătatea traiului filosofesc.
Fie, fie dăruită dintru tot sufletul meu,
Aibă-o cui e dorită, mai mult nu o voiesc eu.
Cu Dumnezeu înainte, îmi iau inima în dinți,
Mă-nsor, cunună părinte, și zică-mi toți că n-am minți.
Cunoscut și știut este c-am mai fost căsătorit,
Am ținut două neveste și nici una n-a murit¹.
Una mă lăsă pe mine, pe una o lăsa eu,
De am trăit rău sau bine, să ne ierte Dumnezeu.
Șapte ani trăii cu una și mereu m-am judecat,
Gîra-mîra totdeauna, dar în sfîrșit am scăpat.
Cu a doua făcui casă și la al zecilea an,

¹ Datele autobiografice sînt reale ; căsătoria cu Ecaterina (Catinca) a avut loc în 10 februarie 1840.

Vrînd să se facă mai grasă, mă urî şi-îmi fu duşman.
Sărace fuseră toate, săracă şi acum iau.
Cu doar, c-o fi şi cu poate peste mai bine să dau.
Dar însă de loc nu-mi pasă orşicum d-oi nemeri,
Unde o ieşi să iasă, sînt deprins a suferi.
Ca un soldat ce-n războaie mai de multe ori a fost,
N-are frică şi nevoie ca acel recrut şi prost.
Cine n-a umblat cu armă, i-e frică-n mîini să o ia,
În ochi îi e ca o spaimă, îl mănînc cîinii cu ea.
Iar cel învăţat îndată o ia şi-o are de joc,
Se aprinde şi stă gata se între cu ea în foc ;
Îl vezi cu fruntea semeată peste armaţi tăbărit,
Pe moarte or pe viaţă, nu-i pasă, e hotărit.
Aşa şi cel ce se-nsoară şi-a tras danţul căsnicesc,
L-a doua şi-a treia oară, frici, spaime nu-l îngrozesc.
Gira-mira nu-l sfieşte, cîntecele i să par,
Cînd să-nvaţă şi-îi lipseşte, duce dorul l-al lor ¹ rar.
Omului de orce bine îi vine îmbuibături,
De dulceturi greaţă-i vine, doreşte şi acrituri.
Pelinul amar ca fierea ca o doftorie-l ia
Şi mai cu gust decît mierea pe nemîncate îl bea.
Mîngîierea aşa iară satură, des cînd o vezi,
Ş-începe a fi amară, de n-o fi şi ceva sfezi,
Că unde sînt iubiri multe, sînt şi multe-ntristăciuni,
Ca plînsurile la nunte şi rîsul la-ngropăciuni.
De cînd lumea, astfel toate a fost şi vor fi cum sînt,
Nici s-a putut, nici să poate împotriva-le cuvînt ;
Cui dar pielea să-nfurnică nevastă-n casă să-şi ia,
S-o lase cui nu i-e frică să tragă danţul cu ea ;
Dar nici nensurat, în urmă, să umble prin sat hîrbar ²,
Că-şi găseşte de îi curmă drumul din sat vreun par ;
Pentru că-n sfînta scriptură e-nvederat şi citim,
Unde dă învăţătură în lume cum să trăim.

¹ Tipărit : *alor*.

² Hoinar.

Ca una din trei la număr să-și aleagă cinevași :
Or însurat, or călugăr, or să se facă ostaș.

Iubite tată !
Toate fonfolaagele ¹
Își aștept noroacele.

Și
Măgarul să vinde tot în oborul armăsarilor.
Ș-acolo

Și pentru calul șchiop se găsește surugiu ².

Dar
Cioara în loc de privighetoare nu se poate vinde.

Că
Unuia îi place popa, altuia preoteasa și altuia fata
popii.

Și
Gustul dispotă ² n-are.

De aceea zice :
Caută muiere să-ți placă ție, iar nu altora.

Și
Cu funia altuia nu te lăsa în puț.

Că
Nu e frumos ce e frumos, ci e frumos ce îmi e frumos.

Și
Nu este bun ce este bun, ci este bun ce-mi place mie.

Dar însă
Ce-mi e drag fuge de mine
Și urâtul calea-mi ține.

Ș-apoi
Cine cade de sine
Să plîngă i-e rușine.

Că
Nebunul pe mai-marele său nu-l cunoaște.

¹ Năîngele.

² Vizitiu (călare pe unul din caii trăsurii).

³ Dispută, discuție în contradictoriu.

Țara pierde de tătari și ea bea cu lăutarul.

Și

Totdeauna gîra-mîra și trai cu vătra!

Nu crede, bărbate, ce vezi cu ochii, ci crede ce-ți
spui eu.

Muierea

Îți judecă pe dracul și ți-l scoate și dator.

Și

Atunci îți iei ale trei fuiere¹ și lumea în cap.

Și

Te duci opt cu a brînzii.

Sau

Te duci unde au dus mutul iapa și țiganul cîrlanul.

Că

Muierea a-mbătrînit pe dracu.

POVESTEA VORBII

Un om, de mult, de cînd vacu,
Se învecinea cu dracu :
El avea o moșioară
Și dracu o fișioară ;
Îns-a omului lucrată
Ca o grădină curată,
Iar a dracului băltoasă,
Glodoroasă și ghimpoasă.
Și așa dracu, ca dracu,
Vrînd să-și mai lărgască lacu,
Păzește cînd nu e omul,
Îi zmulge din margini pomul,
Cîte puțin-puțin sapă,
Cade pămîntul în apă ;
Vine omul în livede,

¹ Fuioare. Expresia, ca și următoarele, înseamnă : fugi, o iei la sănătoasa.

Tot răul făcut îl vede,
Întreabă, răspunde dracul
Că pîn-aci i-a fost lacul
Și că aci e hotarul,
Unde ș-a bătut el parul.
Bietul om iarăși îl lasă,
Merge necăjit acasă,
Dracul iarăși mută parul
Ș-își mai lărgeste hotarul.

Vine omul, iar să ceartă,
Îi arată și pe hartă
Că i-a-mpuținat pămîntul
Și că-și are tot cuvîntul¹.
Într-aceste zise dracul :
— Ce tot ceartă în tot vacul ?
Or tu să pierzi o moșie,
Or lacul al tău să fie ;
Ai să facem învoire,
Cu zăpis, cu întărire,
Ca să fiu fără simbrie
Să-ți slujesc acasă ție,
Dar însă numai atîta,
Pe o vreme hotărîta,
În care să-ți fac tot treabă
Una după alta-n grabă ;
Iar cît n-ai avea poruncă,
Ca să mă pui la vreo muncă,
Și la mijloc timp va trece,
Pînă cînd să număr zece,
Atuncea a ta moșie
Cu totul a mea să fie ;
Iar pe cît vei avea treabă,
Poruncită tot în grabă,

¹ Toate motivele (de a se plînge).

Atunci și a mea fîșie
S-o iei drept a ta moșie.
Zise el : — Cît despre asta,
M-oi sfătui cu nevasta ;
Stăi aici, pînă m-oi duce,
Și răspuns îți voi aduce

Se duce dar și vorbește,
Cu nevasta sfătuiește
Ce meșteșuguri să puie
Pe dracul ca să-l supuie,
Să-l facă-n necaz să crape,
Și de gîlceavă să scape.
Socotindu-se nevasta
Îi zise : — 'n pricina asta
Fă zapisul, te-nvoiește,
Tocma după cum voiește,
Că știu eu să-i dau lui muncă,
O dată, dintr-o poruncă,
Numai nu uita, ci scrie
Și mie supus să-mi fie.

Asfel dacă sfătuiește
Și cu dracul se-ntîlnește,
Făcu zapis, în el scrise
Toate cele mai sus zise,
Ș-acasă dacă-l aduse,
Să-i argățească îl puse ;
Dracul iar la tot cuvîntul
Se pornea iute ca vîntul
Și îndată-n mare pripă
Făcea lucrul ca-ntr-o clipă
Și isprăvind venea-n grabă,
Zicînd : — Mai dă-mi ș-altă treabă.
Ș-atît făcea orce iute,
Încît cînd îi zicea „du-te !“,

El răspundea : — Este gata,
Poruncește-mi acum alta.
Omul alta-i da să facă,
Neavînd timp nici să tacă,
Că cum îi zicea din gură,
Îl făcea-ntr-o-nvîrtitură ;
Omul tremura de frică,
Neștiind ce să-i mai zică,
Și cît pe aci, săracul,
Era să-l încurce dracul ;
Iar femeia lui cum vede,
Vreme fără a mai pierde,
Merse-n pripă, se ascunse,
Un păr de supsiori smulse,
Ieși, i-l dete în mînă
Ș-îi porunci ca stăpînă,
Zicînd : — Apucă-ndreptează
Acest păr întins să șază,
Orcum știi mi-l descovoais,
Dar de-l rupi, dai de nevoais.

Dracul, luînd păru-n grabă,
Zise-n gîndu-și : „Ce mai treabă !“
Ș-începu să-l netezească,
Să-l întinză, să-l sucească,
Îl bagă-n gură, îl moaie,
El mai rău se încovoais ;
Îl mai ia iar, îl mai linge,
Mereu în gură-l întinge¹,
Ia în dește, l netezește,
Să-l întinză se muncește ;
Dar geaba, nu se-ndreptează,
Mai mult să-ncîrlionțează ;
Se necăjește, se zburdă,

¹ Moaie, udă.

Dar toate-i era de surdă ;
Parcă îi venea să crape
Gîndind moşia să-şi scape,
Fierbea-n el de ciudă fierea,
Cum să-l rămîie¹ muierea ?

Se făcu-n acea zi seară,
Mîine îl apucă iară,
Ş-a treia zi înserează
Şi el tot nu-l îndreptează.
Trecu săptămîna, luna,
Căznindu-se tot într-una ;
Fămeia tot îl zoreşte,
Strigînd : — De, de ! isprăveşte
Şi du-te de ado apă,
Că fierea în mine crapă
D-atîta multă zăbavă,
Fără să faci vro ispravă.
El merge apă s-aducă
Şi iar de păr se apucă ;
Ea iarăşi îl mai strigă :
— Hai de-mi fă o mămăligă !
El ş-aceasta isprăveşte,
Şi iar părul netezeşte ;
Ea îl strigă iar să saie,
Ceva lemne să mai taie ;
Ş-abia iar ia păru-n mîină,
Ea la altceva îl mîină :
El, neavînd cuvînt, tace,
Cînd una, cînd alta face ;
Vai de el, dracul, sirmanul,
Căznind îi trecu şi anul !
Al doilea an porneşte,
Tot cu părul se munceşte ;

¹ Să-l învingă, să-l întreacă.

De necaz, să se înece.
Că și al treilea trec.
Anii trecea șir ca lanțul
Și muierea-l juca danțul,
Tot mereu să-i împuteze,
Părul ca să-l îndrepteze ;
Ș-atît să necăjea dracul
Cu pustiul păr, săracul,
Cît începu să-i albească
Părul și să-mbătrînească,
Ba și cocoșat rămase,
Neviindu-i să se lase
O muiere să-l supuie
Și moșia să-și răpuie ¹ ;
Dar în cele după urmă,
Moarte, care toate curmă,
Scăpă și de dînșii dracul
Și iar își stăpîni lacul.
Dar cocoșa din spinare
Și barba crescută mare
I-au rămas ca moștenire,
Spre vecinică pomenire :
Că muierea de cînd vacul
A îmbătrînit pe dracul.

De aceea zice proverbul :
Cine n-a văzut pe dracul, să se uite la tine.
Și
Ești dracul împelițat.
Dar și
Copiii oamenilor sînt draci goi.
Pentru care zice :
Nici dracului nu-i da în gînd să o facă asta.

¹ Piardă.

Unii zic :
Dracul mă învăță s-o fac asta.
Dar
Și dracul poartă ponos ¹.

POVESTEA VORBII

Un zgîrcit odată, cînd era să moară,
Se tîrî cu-ncetul la strînsa-și comoară
Ș-începu cu galbeni gîtul să-și îndoape,
Ca, murind, cu dînșii în el să-l îngroape ;
Cînd făcea aceasta, vine fără veste
Un nepot să-l vază ce fel îi mai este ;
Și privind la dînsul cu mirare mare
Cum înghițea aurul ca pe o mîncare,
Începu a zice și cruce a face :
— Ucigă-te toaca, ce îl înveți, drace ?
Iar dracul răspunsul nevăzut îi dă :
— Ba, ucigă-l toaca pe unchiu-ți, băiete,
Că nici chiar eu însumi, de-mi zic drac anume,
Și aceasta încă n-am văzut-o-n lume.

Prin urmare dar,
Pe omul la mai mari drăcii îl taie capul.
Însă
Gunoii din ochiul altuia îl vedem și bîrna din ochiul
nostru n-o vedem. (Evang ².)

Ș-apoi,
La unii unele și la alte altele.

Zice cineva că
Muierea necertată e ca moara neferecată, nu macină
bine.

¹ Nume rău.

² Reproducere liberă a unui pasaj din *Evanghelia* lui Matei (VII, 3) sau Luca (VI, 41).

Dar

Toate ca toate, numai dragoste cu sila nu să poate.

Altele sînt iar :

Bărbatul să aducă cu sacul, muierea să scoată cu acul,
tot să isprăvește.

Pentru că

Omul de hoțul din casă nu să poate feri.

Ș-apoi vii la povestea cîntecului :

Punga plină pînă-mi fuse,

Mîndra pe mînă mă puse,

Cînd veni la jumătate,

Mîndra mă dete la spate,

Cînd de loc nu mai sunară,

Mă dete pe uș-afară.

POVESTEA VORBIÎ

Un tînăr, din întîmplare rămîind la ochi beteag,

Să-nsură ca fiecare cu plăcere și cu drag ;

Își luă de nevestică p-o fată care-l voi,

Pentru c-avea stăricică prea lesne se învoi.

El d-a doua zi de nuntă pînă-n șase-șapte ani,

Cu-ngrijirea lui cea multă, pînă cînd avu și bani.

Orcînd pleca de acasă și-înapoi se întorcea

Toate cele pentru masă cu braț plin le aducea ;

Și nevasta lui cea dulce degrab la scară zbură,

Și de cele ce aduce mai curînd îl ușura.

Pînă fu așa, bărbatul nu avea nici un cusur,

Cu adusul și căratul fu frumos ca un răsuri ;

Cînd n-avu și-ntr-o zi numa cu mînă goală veni,

Nevasta lui și acuma cînd ieși și-l întîlni,

Văzînd că-n mîini nimic n-are de cele ce o-ngrășa,

Îl privi-n ochi cu mirare, zicînd către el așa :

— Dar ce ai pățit, bărbate ? Ochiul cine ți l-a scos ?

Uite pocitură, frate ! Ț-ai sluit ochiul frumos !

El privindu-i vreme lungă ochii ei cei drăgăstoși
Cunoscă că pentru pungă i-a fost căutat miloși,
Și legănînd capul zise : — Dar ce, dragă, pîn-acum
Ț-a fost vederile-nchise, de nu vedeai nicidecum ?
Șapte ani trăii cu tine cu acest slut ochi al meu,
Ș-acum stai, te miri de mine, ca cînd nu-s tot acel eu ?
Nu cumva avui perdele în ochii-mi de nu cătai,
Ci tot în mîinile mele și în pungă te uitai ?
Zise ea : — Cu de aceste nu poți să te îndreptezi,
Acea ce zic eu este, vedeai, dar acum nu vezi ;
Că dintru întăiași dată de erai cum ești acum,
Chiar să fi-mbătrînit fată, nu te luam nicidecum.
Bărbatul scîrbit în sine de un astfel de cuvînt,
Mai vîrtos cunoscînd bine că banii sînt unde sînt,
Pleacă pentru vreme lungă, fuge, lumea în cap ia,
Ca iar cînd i-o suna-n pungă, atunci să vie la ea.

Fătul meu !

Ariciul cu meșteșug să prinde și vrabia cu mei.

Și

Copilul cu leagănul se amăgește și tace.

Că

Verdarea ¹ cearcă copaciul, și mai slab unde găsește
acolo ciocănește.

Și

Calul cunoaște ce om îl încalecă, pe fiecare nu
trîntește.

Dacă îl vede că este

Lă-mă, mamă, ti pă mine, că azi este tîmbătă.

Atunci

Îl îmbrobodește ca pe o muiere.

Și

Îi pune țestul ² în cap și-l întoarce ca-n dulap. ³

¹ Ciocănitorea.

² Capac cu care se acoperă pîinea pusă la copt.

³ Scrînciob.

Ba încă,
Îl bagă supt pat și-l pune să cînte cocoșește.

Iar
Cine e vrednic scoate și îmbucătura din gura omului.

Și
Știe ca lumea să trăiască.

Că
Muieră este vas slab, de nimic să necăjește și cu
nimic se îmblînzește.

Și
Te joci cu ea ca cu o păpușe.

Și
O faci de joacă înainte-ți pe taler.

Că
Cu binele de nu vei putea, iar cu răul nu faci nimica.

Iubite tată !
Bani d-aș avea, m-aș însura.
Cum a zis unul :

Cu pușcă seacă la vînat să nu pleci.

Că
Osul gol nici cîinele nu-l roade.

Și
La copaciul fără poame nimenea nu aruncă piatră.
Cum a zis altul :

— De ce nu te-nsori ? — N-am bani. — De ce nu
cîștigi ?

— N-am noroc. — De ce nu mori ? — Căci nu-mi
vine moartea.

Să iau zestre, mi-ar zice :
Se scaldă-n zestrea muierii.

Însă
Găina nu să poate cu două, cu pui și cu oua.

Că
Cine se bucură la avere, el ia fără plăcere.

Ș-apoi vine la vorba ăluia :
Zestrea îmi șade în lacră (ladă),
Și eu cu sluta pe vatră.

Și
De dorul bogatului
Luai fata dracului.

Și
Mă făcui pentru bani mulți
Olăcar ¹ de cai stătuți ².

Și
Pentru bani luai bătrîn
Și mă băgai la stăpîn.

PÖVESTEA VORBII

Într-o dimineată pe ceață, pe fum,
O cadîină p-alta întîlnind pe drum,
O întrebă : — Soro ! or pățiși cevași ?
Asfel pînă-n ziua încotro plecași ?
— Ba, lele, — răspunse — n-am vreun alt zor
Decît silesc iute s-ajung la obor,
Să găsesc să-mi cumpăr un magar și eu,
D-o veni vreunul în norocul meu.
— Ce să faci cu dînsul ? o întrebă iar.
— Iacă, — ea răspunse — că să-l am să car
Cînd lemne, cînd apă, cînd altceva greu,
S-am adică-n curte ajutor și eu.
— O, Doamne ! — îi zise prietina ei —
De ce-ți trebuiește magar să-ți mai iei ?
Mai bine-ngrijește să-ți iei un bărbat,
Și fă și tu c-alte ce s-a măritat :
Că magarul numai apă-ți va căra,
Lemne ș-alte cîte le vei cumpăra,

¹ Vizitiu de cai de poștă.

² Rupți de oboseală.

Iar bărbatu-n vreme hamal o să-l ai,
Din zi pînă-n noapte, bani fără să dai
Începi săpun, sare ș-alte-i poruncești,
Pîn' la lumînare cerînd îl spetești.
Și așa cadîna d-obor s-a lăsat
Și fără zăbavă ș-a luat bărbat.

Asfel dar săracul e ca un hamal,
Cară-n zi și-n noapte, cară ca un cal,
Că de nu aduce, este vai de trai,
Nu poate să ție casa cu vatrai,
Ci să se gîndească, cînd se va-nsura,
Ca să nu înceapă-n urm-a fluiera,
Că de nu este numai să te-nsori, să pupi,
Ci-s mai multe care cer să le astupi.

Asfel dar
Cei mai mulți astăzi se bucură la zestre.

Și
Cînd vor fi la mijloc banii,
Nu să mai întreabă anii.

Zicînd :
Găina bătrînă face zeama bună.

Fiindcă
Are în palmă să-i scuipe,
La ochișori d-ăi de vulpe (galbeni).

Și
Fie ca o naibă,
Numai bani să aibă.

Pentru că
Miile și sutele
Mărită pe slutele.

Că
Zestrea toate le astupă,
Ea și pe dracu îl pupă.

Și așa nu rămîne
Nici mărgea neînșirată,
Nici fată nemăritată.

Dar însă la firea mea,
Decît să mănînc mămăligă cu unt și să mă uit în
pămînt,
Mai bine pîine cu sare și să mă uit la ea ca la soare.

Pentru că
Totdauna fețișoara
Mărită pe fețișoara.

Deși,
La vreme de nevoie, fiecă lătură stinge focul,
Dar și rău împute locul.

Ci
Mai bine un dram de nurițe¹
Decît un car de frumusețe.

Că
Mai mulți se uită la mireasă decît la ginere.

Iar
Bărbatul să fie puținel mai frumos decît dracul.

Cum a zis un băiat :
Mai mulți întreabă de mama decît de tata.

Fiecare zice :
Ce folos de multă albețe, dacă n-are un vino-ncoace ?

Că
Piperul e negru și-l pun dasupra pilafului.

Și
Zapada albă o udă cîinii.

Că
A venit sulimenită
Și să ducă terfelită.

Și iar :
Ce folos de chip frumos, dacă nu e lipicios ?

Că
Are chip frumos, cu dar,

¹ Farmec, dragălășenie, grație.

Ș-îi e vorba de văcar.

Fie,

N-am ochi să-l văz.

Și

Fie măcar aurit,

Nu-l voi, nu-mi este dorit.

POVESTEA ALUIA

Amorul nu poartă-n lume
Ca norocul mare nume,
Dar de noroc nu duc dorul,
Mai bun găsesc pe amorul.
Bun ar fi fost și norocul
D-ar fi c-amoru-n tot locul ;
Dar el la rare părți vine,
Nu c-amorul la orcine.
Norocului îi e silă
De cei ce plîng ș-îi cer milă,
Dar amorul în tot vacul
Mîngîie și pe săracul.
Că pe noroc cîți îl cheamă
N-aude, nu-i bagă-n seamă,
Dar amoru-n orice vreme
Vine și fără să-l cheme ;
Norocul din întîmplare
Ajută pe oarecare,
Dar amorul lumea-ntreagă
O unește și o leagă ;
Noroc chiar și să nu fie,
Lumea poate să se ție,
Dar amorul să lipsească,
Toți pot să se prăpădească.
Norocul unde se duce
Posacia cu el duce,
Dar amorul înzîmbește

Or pe unde se ivește ;
Căci norocul la cîți vine
Dă și griji pe lîngă bine,
Îi bagă în neodihnă,
De nu l-e nimic în ticnă,
Le dă gînduri în tot ceasul,
Să tem, tremur în tot pasul
Să nu-și supere norocul
Și să-și întoarcă cojocul ;
Că el de loc nu e dornic
Și tot într-un loc statornic
Pe loc binele își stoarce,
Și fuge, nu să întoarce.
Dar amorul la cîți trece
Pîn' la mormînt îi petrece,
Și nici atuncea nu-i lasă,
Ca norocul, ce nu-i pasă,
Ci și pe ale lor oase
Varsă lacrimi dureroase,
Le rîdică monumente,
Cele mai tari elemente
Le zidește chimitire
Spre vecinică pomenire.

Iar dacă din vreo parte,
Încă trăind se desparte,
E-n amestec și norocul,
Și nu i-a fost întreg focul,
Că nu-l tratez cumsăcade,
D-aceea fuge, nu șade.
Căci cei mai mulți prin tot locul
Mai mult cinstesc pe norocul.
Pentru bogății ș-avere,
P-amorul trec cu vedere,
Ba îi și dau cu piciorul

Și pe urmă îi duc dorul.
D-aceea în așa locuri,
Unde îl iau în batjocuri,
E numai umbra-i cea rece,
Cu întregimea-i nu trece,
Și în mai mult timp nu ține,
Ci minaturi prea puține,
Că-ntr-a sa prietenie
Nu-i place fățarnicie,
Diplomatica urește,
Viclenia n-o voiește ;
El slăvește în viață
Un adevăr cu dulceață,
Și o dreptate cinstește,
Aceasta îl mulțamește.
La neam, l-averi nu să-nchină
(Lumea de pilde e plină),
La el săracul e una
Cu cel ce poartă cununa,
Înțeleptul și nebunul
La el amîndoi sînt unul.
Mîndru de loc nu se ține,
Petrece cu fiecare,
Pe nimeni nu osibește,
La toți d-a rîndul zîmbește ;
D-aceea uneori mintea
Își apără de el cinstea,
Îl ia-n rîs, nerod îl face,
Zicînd : de una nu-i place,
Că e copilăros foarte
Și nu știe să se poarte,
Jucăria prea i-e dragă,
Adesea la ochi să leagă,
Și la hori, la nunți se duce
D-a mijile să apuce,

Bun cu nebun să-mpreune,
 Prost cu-nțelept să adune,
 Danțul căsnicesc să tragă,
 Fără să se înțeleagă,
 Tot cu gîr-mîr să trăiască,
 Vecinic să se amărească.
 Bine zice, așa este,
 Amorul face aceste.
 Ia chemați, zic înaintea,
 Pe prea înțeleapta minte
 Și îi faceți întrebare
 D-a norocului purtare :
 Cum umblă el ? ce lucrează ?
 Ce face el ? și să vază
 Au nu și el tot orbește
 Aleargă și se rotește
 Și drumuri drepte nu ține,
 Ci merge pe unde-i vine,
 Și la-nțelepți nu alege,
 De simțitori nu-nțelege,
 Ci-n fuga lui se izbește
 De orșice întîlnește
 Ș-acî numai pe brînci cade
 Peste bușteni și stînci șade,
 Carii nu știu să trăiască
 Nici pe alți să folosească.

.

Prea bine zice țăranul,
 N-are greșală, sirmanul !
 Că norocu-i un prost mare,
 Știință de nimic n-are,
 Cu hîrca cu totul goală,
 Ca un netrecut prin școală
 Ce n-a-nvățat socoteala,

Ca să știe împărțeala,
Să judece cînd împarte,
Să facă tutulor parte,
Ci azi vezi că la unii
Dă nerozește cu pumnii,
Umple ladă peste ladă
Și claie peste grămadă,
Iar pe alți săraci îi lasă,
De n-au nici pîine în casă.
Pe lîngă aste cuvinte,
Mai întrebați iar pe minte
De norocul să vă spuie
Au el tiran cumplit nu e,
Au nu de el firea zbiară
Ca de o cumplită hiară ?
De cine a fost el dornic ?
În ce loc a fost statornic ?
Au nu joacă el o lume
Ca cu jucării de glume ?
Aci să-nalțe, să suie,
În slavă pe tron s-o puie,
Aci iar jos s-o pogoare,
S-o răstoarne supt picioare ?
Au nu din om în om trece,
Cînd un, cînd alt lăsînd rece,
Și binele tot își mută,
Vremelnic îl împrumută ?
De aceea nu-i duc dorul,
Mai bun găsesc pe amorul.

Fătul meu !
Am lungit vorba.
Că

Unde e dragoste multă e și urîciune multă.
Cotoiul dacă îmbătrînește, șoareci mititei iubește.

Și

Bătrînul iubește pentru tînăr, iar tînărul pentru bani.

Și așa

Te pupă în bot și-ți ia din pungă tot.

Însă

Ne-am depărtat cu povestea.

Ci

Să o lăsăm încurcată.

Și

Să venim iar la prochimen ¹.

Așa e omul,

El altuia dă povață

Și pe sine nu se-nvață.

Că

Cine e mursicat ² de șarpe se păzește și de șopîrlă.

Însă

Cine cade în gîrlă, el de ploaie nu să mai ferește.

Omului

Nimenea nu poate să-i dea minte și noroc.

Deși a zis oarecine :

Fă-mă, mamă, cu noroc și mă aruncă-n gunoi.

Dar

Nu e vorba aia (sau) aie e vorbă.

E știut că

La o fată mare și un măgar zbiară la ușe.

Însă

Bărbatul temător ³ își învață nevasta curvă

Și stăpînul scump ⁴, sluga hoată.

De aceea zice :

Sărută pe oarba, dar îi caută și în ochi.

Ci cînd vei să-ți iei nevastă,

Uită-te la muma-sa și cunoaște pe fie-sa.

¹ Obiectul convorbirii.

² Mușcat.

³ Gelos.

⁴ Zgîrcit.

Și mai vîrtos,
Precum îi este firea
Așa și nărvirea.

Că

Și curvele poartă rochi,
Dar le cunoști după ochi.

Ș-apoi

Cea din toate mai vestită
Cere să-i zică cinstită.

Știe că

Cinstea e mai scumpă decît toate.

Dar

Căteaua pîn' nu pleacă prin mahala,
Cîinii nu să iau după ea.
Umblă întăritînd cîinii prin mahala.

Întrebînd :

Vecinică surioară, bărbatul meu e la moară,
Nu știu oare o să vie, or să-mi iau altă soție¹.

Și

Vecină, dă-mi bărbatul tău, ce-mi ții pisălogul meu ?
Una gîndește ș-alta vorbește.

Dar ele sînt :

Trage-mă tu mereu
Și lasă să plîng eu.

Și

Din gură : fugi la nevoi,
Din inimă : vin', că voi.

Și atunci,

Decît să-și păzească cineva nevasta, mai bine crîngul
cu iepurii.

Că ea e

Ca pisica, sapă și învelește.

Însă

Dumnezeu nu sparge două case.

¹ Tovarăș, soț.

Că
 Își nemerește sacul petecul.
 Și
 Vine rînced lîngă muced.
 Și
 Își găsește tingirea capacul.
 Cine-i vede zice :
 Și ea, și el, amîndoi,
 Vai de ei ! două nevoi.
 Și
 Trăiesc împreună
 Ca pîinea a bună.
 Toți zic că
 Două muieri într-un loc
 Nu trăiesc, să cert de foc.
 Dar e vorbă :
 Pînă nu ne potrivim,
 Amîndoi nu ne-nuscrim.
 Căci
 Prostul cu prost cînd trăiește,
 Lesne se îngăduiește.
 Și atunci,
 Parcă i-a făcut un tată și o mamă.
 Și
 Parcă a tunat și i-au adunat.

POVESTEA VORBII

Oareunde ¹ iară băbapi și neveste
 Au mers să pețască, obicei cum este ;
 Priviră, văzură, vorbiră de fată
 Și se învoiră cu mamă, cu tată.
 Acuma rămase să bea aldămașul
 D-alde cuscru, socrul și de alde nașul.

¹ Undeva.

Aşa el şi zise : — Draga tatii fată,
 Du-mi-te de scoate niţel vin îndată.
 Ea luînd o oală, o spălă, o şterse
 Şi în grab cu dînsa în pivniţă merse.
 Dacă văzu tat'său că prea zăboveşte,
 Mumi-sii îndată zicînd porunceşte :
 — Du-te curînd, dragă, dumneata de scoate,
 Că, pe cum bag seamă, copila nu poate.
 Mergînd ea, găseşte în plîns pe copila
 Şi privind la dînsa i s-aţîta mila,
 Să sperie,-ntreabă : — Ce ai, drăguliţă ?
 Ia spune-mi şi mie, spune-mi, măiculiţă.
 Atunci fata-ncepe şi îi zice : — Mamă !
 Acum, cum vezi bine, mă mărit să cheamă,
 Aşa, să zic dară, o şi făcui asta,
 Ş-am rămas grea-ndată, ca toată nevasta.
 Am făcut acumă, să zic, şi pruncuţu
 Şi îi puse naşu numele Vlăduţu ;
 Îl vezi gras la faţă, frumos ca un soare,
 Creşte, se înalţă, merge ş-în picioare ;
 Umblă şi aleargă, să joacă prin curte,
 Cu izmene albe şi cu haine scurte,
 Încalecă băţul, sare tăietorul,
 Se duce îndată, apucă toporul,
 Abia îl ridică, pe umăr îl pune,
 Toporul greu foarte puterea-i supune,
 Neputînd să-l ducă, cade, îl doboară,
 Îi retează gîtul şi aci-l omoară.
 Aceasta cînd zise, începutu să strige :
 — Of, Vlăduţu mării ! moartea ta mă frige,
 Inima-mi răneşte, viaţa-mi scurtează,
 Că n-o să mai poată mama să te vază.
 Muma cum aude plînsul fiicii sale,
 Şi ea se porneşte să strige cu jale :
 — Of ! vai ! Duţu mării ! of, drag nepoţele !

Prea avuși în lume zile puținele !
 Tatăl logoditei, văzînd că acuma
 Cu vin nu mai vine nici fata nici muma,
 Pleacă după ele, -n pivniță se duce
 Să vadă ce este, vin de ce n-aduce.
 Și dacă le vede plîngînd p-amîndouă,
 Începu să-ntrebe ; — Ce vă este vouă ?
 De ce vă e plînsul ? Spuneți-mi și mie !
 Minunea ta, Doamne, asta ce-o să fie ?
 Atuncea și muma și fata se puse
 Și îi povestiră cele de sus spuse.
 Aceste cuvinte auzind și dînsul,
 Cu ele-mpreună porni și el plînsul :
 — Of ! of ! vai de mine ! cum ne călcă focul !
 Of ! cum, nepoțele, te omorî jocul !
 Făcut, crescut gata, scos din tot necazul,
 Cum nu trăiești încă să-ți mai văz obrazul !
 Așa ei grămadă rămîind să plîngă,
 Făcură pe oaspeți la ei să se strîngă.
 Dacă îi întrebă și le spun pricina,
 Le-au răspuns cu toții : — A voastră e vina,
 Căci lăsați toporul încolo-încoace,
 Ca să-l ia copilul, cu el să se joace ;
 Dacă tăieți lemne, nu-l băgați în casă,
 Plîngeți dar acuma, nouă nu ne pasă.
 Iar unul dintr-înșii vrînd să-i mai mîngîie :
 — Lăsați, — zise — frate, plînsul să rămîie,
 Casa nu vă¹ spartă c-a murit băiatul,
 Sînteți încă tineri ș-o să faceți altul.
 Un vecin, l-aceste ce prin gard privise

¹ Vă e. Elipsa verbului se explică prin analogia cu pronunțarea populară *le* pentru *le e* și *ne* pentru *ne e* (deseori prezentă în versurile lui Pann) ; această pronunțare a făcut pe vorbitori să considere că pronumele singur poate îndeplini și funcția verbului, și astfel construcția s-a extins și la pers. a II-a pl.

Și auzind toate, către dinșii zise :
— Unde a runat de v-a adunat !

Dar însă
Nu trebuie să rîdem de zidirea lui Dumnezeu.

Că
Cine a făcut pe bunul
A făcut și pe nebulul.

Și
Cine-a făcut pe bogatul
A făcut și pe argatul.

De aceea să nu zicem :
Urît tată l-a făcut (sau a avut).

Și
După ce e prost, îl cheamă și Vladu.

Și
După ce e urît, bea și tutun.

Și
Parcă e lovit peste obraz cu leuca.

Și
L-a băgat muma sa în ladă și l-a mîncat molife.

Că adesea
Mai multă înțelepciune găsești în foiele cele urîte
decît în cele frumoase.

De aceea
Nu te uita-n pocitura-i,
Ci vezi ce iese din gura-i.

Dar
Unde e minte multă, e și nebunie multă.

POVESTEA VORBII

Au plecat odată unii să pețescă,
Ș-au mers la o fată ca să o privească.
Dacă se uitară ei în bățatură

Și pe fata-n spate dacă o văzură,
Fără să vorbească, cu toți împreună,
Năvălind dodată, i-au dat ziua bună.
Fata, fără veste văzîndu-i grămadă,
Cu necaz în sine, zise-n vînt cu sfadă :
— O, fir-ar pustie¹ casă fără toacă !

• * * * * *
Ei o întrebare : — Maică-ta ce face ?
Fata le răspunse : — Șade-n dos și tace
Și din două rele face una bună.

• * * * * *
— Dar tată-tău unde-i ? — S-a dus ca să vie.
— Vine curînd oare ? — Eu nu știu, el știe :
De va da d-a dreptul, o să zăbovească,
De va da d-ocolu,-n grab o să sosească.
— Dar lelea-ta unde-i ? Ea răspunse iară :
— Își plînge-n cămară rîsul d-astă-vară.
Auzind acestea ceia ce venise,
Fără să-nțeleagă fata ce le zise,
Pe muma-i cîtînd-o, de dînsa dădură,
Stînd, cîrpind supt umbră la o vechitură.
Îi dau bună ziua, îi spun pentru fată
Cum că la răspunsuri le păru ciudată,
Și că nu putură vorba-i să-nțeleagă,
Ce răspuns le dete nu pot să-i aleagă.
Muma ei răspunse : — O știu, așa face,
Ea tot cam în pilde să vorbească-i place.
Deci ei o rugară să le tîlmăcească
Vorbele copilii ce-o să-nchipuiască.
Muma fetii zise : — Dacă vă² nîirare,
De a vi le spune nu e lucru mare.
Casa fără toacă, copila ce zise,
E că n-avem cîine, care trebuise

¹ Blestemată.

² Vă e.

Să latre, să spuie din poartă, d-afară,
 Să ne dea de știre că streini intrară.
 De tatăl său iară v-a zis ea, pesemne,
 Fiindcă dus este cu carul la lemne,
 Și d-o da d-a dreptul, e un noroi mare
 Ș-o să zăbovească aci, prin urmare,
 Iar ocolind drumul, atuncea să știe
 Că n-are zăbavă, curînd o să vie.
 Ceea ce vă zise de soru-sa iară
 Că-și plînge-n cămară rîsul d-astă-vară,
 E că, ca mireasă, din rîs și din glume,
 Se pomeni groasă, ca toate din lume,
 Ș-acum vrînd să nască, că i-a sosit ceasul,
 Plînge și să vaită și își suflă nasul.
 'De vorba iar care v-a zis pentru mine,
 Mă căznesc aicca, precum vedeți bine,
 Din aceste două cămăși rupte, rele,
 Să fac una bună, d-oi putea, din ele.
 Așadar acelor, din aste cuvinte,
 Mult le plăcu fata, că este cuminte,
 Și fără zăbavă îi și pomeniră
 Cum că ei pe dînsa s-o ceară veniră.
 Atunci muma fetii lucru din mîini lasă,
 Să le facă cînte, îi poștește-n casă.
 Apoi și îndată pe fata o mîină,
 Cum e obiceiul, să sărute mîină.
 Mergînd dar copila, pe loc cum să pleacă
 Să sărute mîina, metanii să facă,
 Un ce deodată sună, din greșală,
 Din care îndată ieși miroseală.
 Muma-i de rușine-n grab scoțînd șervete,
 Tutulor prin mîină cîte unul dete,
 Zicînd: — Iertați, oameni, greșala făcută,
 Ponos nu ne puneți, faceți-o tăcută.
 Fata stînd da față ș-aceasta cum vede

Cu o supărare pe loc să repede,
Le zmulge din mână șervetele toate
Și fără să-i pese aste vorbe scoate :
— E ! vouă vă¹ lesne că gata vă vine,
Dar ia să mă-ntrebe cinevași pe mine
Cîte greșeli d-aste, mari și mititele,
Am scăpat eu pînă le țesui pe ele !
Ieșind ei pe poartă, cum le-a luat darul,
S-a-ntîlnit cu tat'său, ce venea cu carul,
Și îi povestiră din fir pînă-n ață
Pentru ce veniră ei de dimineață.

El văzînd în june ce prostie zace,
Nu-și mai spuse gîndul, să zică nu-i place,
Ci-ncepu de fată multe să vorbească,
Și rele și bune, vrînd ca să-i gonească,
Zicînd :

Nu crez c-o fi Stana noastră
Cum o cereți dumneavoastră.

Că

Umblă noaptea ca liliicii (selinistă²).

Și

E nebună, lunatică,
Umblă ca o zănatică.

Și

De rea, cîmpii nu o-ncap,
Își ia poalele în cap.

Iar lelea-sa

A mîncat astă-vară prea multă miere
Și-acuma are la inimă³ durere.

Și

Ieri se juca între fete

¹ Vă e.

² Lunatică.

³ Stomac.

Ș-astăzi șade-ntre neveste.

Că

A fost la mure odată

Ș-a venit cu rochea spartă.

Și

Acum plînge în cămară

Rîsul ei de astă-vară.

Că

A poftit l-ardei prăjit

Și negustînd s-a stîrpit.

Încît despre dumneavoastră,

De gata, toate sînt gata,

Numai nu voiește fata.

Să vede că

Nu i-a venit ceasul poate,

Dar să fac prea lesne toate.

Că

Vaca răstoarnă găleata după ce o umple cu lapte.

Iar

Dacă o fi de la Dumnezeu

Ș-o vrea fata și muma, voi și eu.

Că

Nu e pentru cine să gătește,

Ci pentru cine să nimerește.

De aceea

Decît în fața arii, mai bine în capul locului ¹.

Că

Decît să porți pe omul cu vorba, spune-i mai bine că
nu să poate

Sau

Albă, neagră, asta e, cum să vede.

Și

Cui voi plăcea, să mă ia, cui nu, să mă lase.

¹ Partea cu care începe un teren.

Adică :

Bate samarul, să priceapă măgarul.

Și

Întîi să se gîndească și apoi să o croiască.

Să n-ajungă treaba :

Singur cu paraua să-mi găsesc beleaua.

Și să se plîngă :

Casa mi-e în trei pereți și cu ușa prin pod.

Și

Să se facă de poveste-n țară, și din om neom.

POVESTEA ALUIA

Un tînăr voinic, în vîrstă, în anii înflăcărați,
Cînd mergea la adunare între oameni însurați,
Și cînd le da bună ziua, ei de mult ce le plăcea :
— Îți mulțămim, împărate, — toți d-a rîndul îi zicea.
„Junele nensurat e ca un împărat.”

Că

„Umblă cu floare la urechi.”

Și

„N-are copii să-i plîngă de foame.”

Și

„N-are cățel, n-are purcel.”

Așa tînărul se-nsoară, după cum și trebuia,
Și o nevastă prea bună soție în casă-și ia.
După aceea el iarăși mergînd între adunați
Și dîndu-le bună ziua, răspundea cei însurați :
— Îți mulțămim dumitale, om cu oamenii de rînd,
Pus în catastihul nostru ca însurat de curînd.
Că așa zic și astăzi la însurați :
„Ești în catastihul nostru.”

Și

„Te-am scris în rîndul babarilor ¹.”

¹ Om însurat, matur.

„Te-a cam strîns în chingi bieteale opinci.“

Și

„Ți s-a scurtat potecile.“

Că

„Ce ai vînat ai prins.“

Și

„Ai dat un ban să te prinzi în danț

Și nu poți scăpa, să dai un sfant.“

Tînărul dar mulțămirea văzînd că i-a micșorat,
Părîndu-i rău pîn' la suflet, se căi că s-a însurat,
Din împărat om să-l facă de rînd cu alți nu-i veni,
Și cu vină, fără vină, mergînd nevasta-și goni.
Apoi iar, ca pîn-acuma ducîndu-se ntre bărbați
Și dîndu-le bună ziua, i-au răspuns cei însurați :
— Îți mulțămim dumitale, din om în neom ajuns.
Care pe dînsul aceasta ca săgeata l-a împuns,
A cunoscut că pe talpă putredă a fost călcat
Și ducîndu-se îndată cu nevasta s-a-mpăcat.

Că el

A judecat numai fața, iar nu și inima.

Așadar, fătul meu,

Am vorbit și verzi și uscate.

Dar însă

Să vorbim ce e de vorbit.

Eu sînt acum bătrîn,

An scuiam în iarbă

Și iestim¹ în barbă.

Și

Cînd este luna veche,

Nu auz d-o ureche.

Și

Cînd este lună nouă,

¹ Anul ăsta, acum.

Nu auz de amîndouă.
 Și
Uit înbucătura
De la mîină pîn' la gură.
 Cum am zice :
Am venit în doaga ¹ copilăriei.
 Și
Umblu cu coliva în piept.
 Și
Ca mîine o să-mi mănînce coliva.
 Și
Aștept în tot vacul
Ca mortul colacul.
 De aceea zice :
Dacă începe să iasă barba fiului tău, tu rade pe a ta.
 Și tu dar
Nu ești copil fără dinți,
Să te ia omul de minți.
 Ci
Ești om în toată firea.
 Îți zic însă,
Însoară-te pînă nu-ți trece vremea.
 Că
Toată pasărea își are odihna în cuibul ei.
 Și de vei să trăiești bine,
Totdauna la colț de țară să-ți faci casă
Și să-ți alegi loc la mijloc de masă.
 Că almintrelea
Unul te lasă de ostenit
Și altul te ia de odihnit.
 Zicînd :
Pînă vei odihni, să ardicăm ăl gard.
 Nu caută că
Nu vine vorba la cadelniță.

¹ Felul de a fi.

Ci
 S-o lovi ¹, nu s-o lovi, iacă el bîet ț-o vorbi.
 Însă,
 Omul șade lîngă un gard și tot mătură-mprejur.
 Dar
 Să venim iar la vorba noastră.
 Tu vezi bine că
 Unul trage să moară
 Ș-altul joacă, se-nsoară.
 Dar
 Însurătoarea de tînăr e ca gustarea de dimineată.
 Și
 Mîncarea de dimineată e ca-nsurătoarea de tînăr.
 Că
 Ce e întîi nu e pe urmă.
 Cum a zis unul :
 Dacă aduci întîi terciul,
 Pe urmă aduci de-surdă
 Oaspetelui oua și urdă.
 Atunci vine vorba :
 După ce nu era tineri,
 Se logodiră și vineri.
 Și
 După ce toate-s în cercuri (în învîrteli),
 Și nunta o avem miercuri.
 Și
 Toate lucrurile ne sînt pe dos.
 Că
 Unul gustă, zice : dulce ; altul gustă, zice : acru.

POVESTEA ȂLUIA

Povestesc că unui nevasta murind
 Și plin de-ntristare, văduv rămîind,

¹ Potrivi.

Se însură iarăși ca un om sărac,
Socotind la jalea-i să-și găsească leac :
Luă o fetică care îi plăcu
Și ca cu întâia casă își făcu ;
Ei trăia prea bine, că ea îl iubea
Și el pentru dînsa prea mult să robea ;
Decît despre alte cîte îi făcea
De-l mulțamea una, alta nu-i plăcea ;
Mai cu seamă lapte dulce cînd mîncea,
De loc, niciodată el nu se-mpăca,
Ci oftînd adesea în sunet vorbea :
— Nu știu răposata ce fel îl fierbea,
Că de cînd, sirmana, o am îngropat,
Lapte fiert o dată cu gust n-am mîncat !
Biata lui nevastă, astfel de cuvînt
Auzind adesea răsunînd în vînt,
Se mira săraca cu ce îngrijiri
Să-l fiarbă mai bine, s-aibă mulțămiri !
Spăla, freca vasul, puneă, îl fierbea,
Păzind să n-afume ș-în foc să nu dea,
Dar geaba, bărbatu-i la gust nu-i venea,
Tot pe răposata, oftînd, pomenea.
Așadar, nevasta văzînd și văzînd
Că pe plac nu-i este orșicum făcînd,
În cele din urmă îl puse pe foc
Ș-îl năpusti ¹-n vatră, nengrijind de loc.
Laptele dar singur fierbînd ca uitat,
Dacă-l bătu fumul și în foc a dat,
Turnînd îi aduse, și el cum sorbi
Plin de mulțămire către ea vorbe :
— Ah, draga mea ! astăzi m-ai îndatorat
Cu laptele dulce, de cînd te-am luat,
Că uite întocma acest gust avea,
Biata răposata orcînd îl fierbea.

¹ Lăsa, uită.

Dar cum făcuși, dragă ? Ce ai uneltit
Și așa de bine astăzi l-ai brodit ?
Vezi dar, ține minte tot așa să-l faci,
Apoi totdeauna să știi că mă-mpaci.
Auzind nevasta zicîndu-i astfel :
— Apoi, bărbățele, — zise către el —
Eu după părerea-mi am greșit acum,
Că nu purtai grije să nu ți-l afum,
Fiindcă cu treaba pe foc l-am uitat
Și gustînd în urma îl văz afumat,
Ba îmi era încă că o să mă cerți
Și vream de greșală să cer să mă ierți.
Bărbatu-i răspunse : — Nu știu ce-ai făcut,
Decît știu atîtă, că azi mi-a plăcut ;
Și cu aste vorbe mă faci nătărău,
Că la ce-mi e gustul să zici că e rău ;
Nu voi niciodată să m-aîbi de nebun,
Ci ce zic că-mi place, zi și tu : e bun,
Și nu-mi spune mie c-ai făcut greșeli,
Că cu așa vorbe nu poți să mă-nșeli ;
Gîndu-ți niciodată nu l-oi sfîinți ¹ eu,
Ca să nu-mi fierbi lapte după cheful meu ;
Așa îl voi tocma cum fuse acum,
Și curs în foc fie și, cum zici, cu fum.
Biata lui nevestă pe loc o sfecli,
Gîndind că cu pumnii o va năvăli ;
Decît cu tăcerea care o făcu
Îl aduse-n stare și el de tăcu.

Zicînd :

Lasă să ningă, să plouă, numai vreme rea să nu să
facă.

Dar tu, copilul meu,
Să-ți iei nevestă de casă,
Nici urîță, nici frumoasă.

¹ Aproba.

Că

N-o să o pui cadră-n perete.

Nici

N-o să o atîrni cercel la ureche.

Nici

N-o să o scoți în tîrg de vînzare,

Ci

Să-ți iei nevastă de potrivă ta.

Precum am mai zis, adică :

Cum e sacul, și peticul,

Și

Cum e tingirea, și capacul.

Că

Ce nu-ți este de potrivă,

Îți va fi tot împrativă.

Nici,

După gustul altora să nu-ți alegi nici materie, nici
nevastă.

Ci

E destul să-ți placă ție.

Iar nu ca acela :

În hatîrul dumneavoastră,

Iacă m-arunc pe fereastră.

Ca țiganul care

În hatîrul prietenului său s-a spînzurat.

Cum a zis unul :

Că a greșit croitorul,

S-a spînzurat spoitorul.

Ci tu

Ești stăpîn pe capul tău,

Or pe bine, or pe rău.

Că

Voia este la tine

Ca să faci cum îți vine.

Cum zice vorba :

Mie nici nu-mi intră în pungă, nici nu-mi iese.

Eu știu că
Silita căsătorie e frigură de Livie¹.
Numai
Nu face din capul tău calendar.
Ci, cînd vei să te-nsoři,
De ești tu viță de jos, să nu iei neam de sus, ca să
nu-ți zică : scol tu, să șez eu.
Și
De n-ai bani, nu lua cu zestre, ca să nu-ți zică : taci
tu, să vorbesc eu.
Ci
Ia-ți nevastă săracă ca să-ți zică : fă ce știi tu.
Și atunci
Nu vă scoateți ochii unul altuia.
Ci
Trăiți ca în sîn de rai.
După

POVESTEA ALUIA

Ferice și iar ferice !
O mie de ori poci zice,
De viața țărănească,
Care este prea firească,
El într-adevăr trăiește,
Că orcum se mulțumește.
El pe lîngă demîncare
Și haină simplă de are,
Își face pre pămînt raiul,
Nimenea nu-i are traiul.
El n-are grije în lume
Să grămădească bani sume,
Or vrun lux să împlinească
Și vro modă să-și croiască.

¹ Friguri galbene, malarie tropicală ; Livie — Libia.

La mult iar ca să cîştige
Niciodată nu să-nfîge,
Ci pe cît s-agonisească,
Dajdia ca să-şi plătească.
Grija-i e numai să-şi facă
Orînduita lui clacă,
Să-şi dea dijma cuvenită
Şi să-şi cumpere vro vită ;
Dacă le-a făcut aceste,
Lumea seninată-i este,
Faţa i se luminează,
Cîntă şi să desfătează,
Umblă sănătos ca fierul,
Nu-l înfiorează gerul,
Pe viscol, pe vînt, pe ploaie,
Nu simte nici o nevoie.
Să îngraşă mîncînd ceapă
Şi să îmbată bînd apă.

El cînd 'va să-şi ia soţie,
Nu caută bogăţie,
Ci de vrednicie-ntreabă,
Cum şi să fie de treabă ;
Dacă o aduce-n casă,
Apoi de haine nu-i pasă,
Ea peste tot îl îmbracă,
Îngrijind şi ei să-şi facă ;
Iarna toarce, coase, ţese,
Vara cu el la cîmp iese.
Cu dînsul şi ea munceşte,
La toate îl însoţeşte.

Copil dacă dobîndeşte,
Cu lucru-n mîină îl creşte,
Îl leagănă cu piciorul
Şi din brîu toarce fuiorul,

Cu o mînă îi dă țîță,
Cu alta focul ațîță ;
Cînd vine bărbatu-n casă,
Și fiertura e pe masă,
Șed, mănîncă cu gust mare,
Fără nici o supărare ;
Ei de nimic nu să ceartă,
Cred unui alt și să iartă.
Se înțeleg în cuvinte,
Se unesc în duh și în minte,
Voia unui alt nu-și strică
Cu-mprotivire să-și zică.
Iubirea-ntr-ei domnește
Și fericea strălucește ;
Iată-ntr-adevăr viață
Ș-insoțire cu dulceață !

Iar noi orășeni născuții
Și civilizați crescuții,
Ce mîncăm nu ne hrănește,
Ce bem nu ne folosește,
Căldura ne bolnăvește,
Frigul cel mic ne recește,
Umbletul ne obosește,
Șederea ne moleșește ;
Oricum neted nu ne vine,
De orșice nu n-e bine.
În zadar sîntem pe lume,
Trăim numai cu un nume,
Fel de patimi ne-mpresoară,
Și mii de griji ne omoară.
Nimic nu ne mulțamește,
Luxul pe toți stăpînește,
Trăind în filotimie¹,

¹ Dărnicie.

Dăm cu neiconomie ;
Cînd ne vedem cu parale,
Azi mîncăm zaharicale,
Și cînd ne căutăm mîine
N-avem cu ce lua pîine.
Ne îmbrăcăm în mătase,
Facem mobile în case,
Croim mode peste mode,
Iar sărăcia ne roade.
N-avem la nimic măsură,
Nici la haine, nici la gură.
Mica-ne agoniseala
O întrece cheltuiala,
Un ban pe zi de ne vine,
Cheltuim cinci și mai bine.
Pe unde nu să ajunge,
Știm și cu vorbe a unge,
Ne facem la mulți drum neted
Și luăm orce în credet.
Facem datorii grămadă
Și ne-mbrăcăm de paradă,
Nu ne cătăm neaverii,
Ci ne-mbrăcăm ca boierii,
Carii orcum să le placă,
Le dă mîna ca să-și facă,
Orcît să dea, le ajungă
Și le rămîne și în pungă,
Nu-și scurg, ca cei ce nu poate,
Buzunărașele toate,
Cum n-e proverbul dovadă :
„Ce e pe noi și în ladă.“

Cînd umblăm după-nsurare,
Căutăm cu zestre mare,
Gîndind c-o să ne ajungă

Zestrea spre trai vreme lungă,
Și ea d-ar fi cît de multă,
O cheltuim chiar la nuntă,
Cumpărînd lucruri galante ¹,
Ca și cei de trepte-nalte.
Tocmim pe loc jupînese
Slugi, slujnici, bucătărese,
Și nu lăsăm pe stăpîna
La nimic să puie mîna.
Punem alte s-o gătească,
S-o-mbrace, s-o păpușască ²,
Iar ea alt să nu lucreze,
Decît să se oglindeze.
După ce o gătim bine
Și droșca de birjă ³ vine,
Pleacă după vizitare,
Galantă cu înfocare,
De nu știi ca ce persoană.
Ce doamnă și ce cocoană !
Și ea-n orce să se puie
Și orce haine să puie,
Tot o cunoaște orcăre,
Că e de treapta cutare,
Și nu-i adaoğă cinstea
Droșca și îmbrăcămintea.
Pe jos iar cum o să meargă ?
Cu haina podul să șteargă ?
Căci jurnalele de mode ⁴
Sînt lungi, la spate cu coade,
A să tîri sînt croite,
Pentru trăsuri potrivite ;

¹ Elegante.

² Gătească (ca pe o păpușă).

³ Trăsură de piață.

⁴ Pentru Pann, *jurnal (de modă)* înseamnă „toaletă feminină”.

Așadar cu trăsuri toate,
Că în alt chip nu să poate.
E ! bine, dar vezi că iacă
Punga din zi în zi seacă,
Și mergînd din sus la vale,
Rămînem iuft¹ de parale,
Că banul, cum vedem bine,
Asudăm pînă ne vine,
Cam cu greu se dobîndește
Și ușor să cheltuiește ;
Dar d-astea nu va să știe
Iubita noastră soție.

Copil dacă dobîndește,
Și o doică-i trebuiește,
Că ea ce fel o să-l crească ?
Haina cu el să-și mînjească ?
Și mai vîrtos, cum să lase,
Jurnalele de mătase,
Și corsetul ce o strînge,
Să-i scoată în obraz sînge
Și mijlocul să-i suptie,
Mai delicată să fie ?
Și cum să șază în casă ?
La petreceri să nu iasă ?
Copilu-n casă o leagă,
Tocma cînd i-e lumea dragă
Și cînd inima îi cere
Să guste orce plăcere !
Că de să căsătorește
Nu să și călugărește.
De la clupuri să lipsească,
Să șază să jinduiască ?
Și mai vîrtos pildă are

¹ Lipsit.

Pe cutare și cutare,
Că nu e vreo neroadă,
Ci vede cum e la modă.
În zadar ei îi vei spune
Aste ș-aste nu sînt bune,
C-a luat ea bine seama
Că așa făcea și mama,
Și cu tata trăgea danțuri
Ca să numere la sfanțuri.
Deci fiind ea învățată
Să trăiască răsfățată,
În belșug și veselie,
D-altele fără să știe,
Cînd ajungem în rea stare
Și în vreo scăpătate
(Cum se întîmplă adese,
Cînd un, cînd alt la cfit ¹ iese)
Și slujnicile din casă
Negonite fug, ne lasă,
Atunci numai cu neveste,
Vai și amar de noi este !
Că ea nu știe să toarcă,
Rufe nu poate să stoarcă,
Bucate nu știe face,
Vase să spele nu-i place,
Copilul nu știe crește,
Decît stă și să jelește :
Vai de ea, nenorocita,
Arsa, fripta și pîrlita !
Că i-a fost trîștile ² sparte
Și n-avut de bărbat parte !
D-alde aceste și alte
Înșiră cu glasuri nalte,

¹ Faliment.

² Soarta, norocul.

Zi și noapte nu mai tace,
Un minut nu gustăm pace.
Apoi iată orașanul
Cum ofticează, sirmanul !
Iar cumva de îi dă mâna,
Și îl cam zgîrcește vîna,
Nefăcîndu-i pe plăcere,
Orce după cum ea cere,
Atuncea ea ofticează
Și zilele își scurtează.

De aceea dar poci zice :
Ferice și iar ferice
De viața țărănească,
Deș-îi zicem mojicească !

DESPRE NEUNIRE ȘI NEÎNȚELEGERE

Boii uniți la pășune
Lupul nu-i poate răpune.

Și

O nuia în mînă lesne se-ncovoiaie,
Dar cînd sint mai multe se frîng anevoie.

Și

Oaia retrasă din turmă
Lupii o iau după urmă.

Și

Vai de accea însoțire
Unde nu este unire!

Că

Nu poate fi nălbitorul
Tovaroș cu văpsitorul.

Nici care

Va s-o-nnegrească din albă,
Va și mîini albe să aibă.

Și

De va fi să nu voiască
Muierea să plămădească,
Șade, cerne pînă mîine
Și tot nu frămîntă pîine.

Și

Să muncește, s-amărește
Și nimică nu-i sporește.

Și

Îl joacă cu viclenie
În ciur fără văcălie ¹

Zicînd :

O, amărîții de noi,
Nu ne unim amîndoi !

Că

Eu zic tunsă și el rasă,
Nu știu la ce o să iasă.

Și

Eu strig încît capul mi să descleiește
Și bărbatu-n lene abia mormăiește.

Unul zice :

Nu ne putem înțelege,
Un fel nu ni să alege.

Altul :

M-a înzăbălat muierea
Și mă joacă cum i-e vrerea.

Și

Mă fierbe în oală seacă,
Zi, noapte, nu va să tacă.

Of !

Și ca gheonoia ³ copaciul.
Mă ciocănește ca covaciul ²

Cînd se necăjește,

Strigă și țipă ca din gură de șarpe,
De mă iau fiori din creștet pînă-n talpe.

Și

Zbiară tocma ca o proastă,
Parcă-i pune sula-n coastă.

Blestemînd :

Doamne, ia-mi moartea și zilele bărbatului meu.

¹ Cerc de coajă de tei din jurul sitei.

² Fierarul.

³ Ciocănitorea.

Că
 Nu poci scăpa de el ca de dracul.
 Și eu nu-i zic decît :
 Ci mai zi, zice-ț-ar popa la cap.
 Și orunde mă duc
 Se ține după mine (n-ar fi să mai zic),
 Întocma ca dracu după copilul mic.
 S-a lipit de mine ca scaiul de cîine.
 Și
 De prea mult ce mă iubește,
 Ca cocoșul mă chiorește ¹.
 Mă chiorește parcă va să mă împușce.
 Cum zice vorba :
 Nici nu te lasă să te prăpădești,
 Nici nu te lasă ca toți să trăiești.
 Că
 M-a îmbătrînit, mi-a scos peri albi.
 Și ea
 Șade tot abanos, țăpăn și vîrtos.
 Că
 Dracul cît trăiește nu îmbătrînește.
 Și
 Drac mort n-a văzut nimenea vrodată.
 Să vede că
 Are nouă suflete ca pisica.
 Iar mie
 Ziua și noaptea îmi roagă moartea.
 Iacă
 Niște zile amărîte,
 Necăjite și tîrîte.
 Dar într-o zi
 Era să lepede potcoavele.
 Și
 I-a avut Dumnezeu de știre,

¹ Ochește, fixează cu privirea.

Și puțintică norocire.

Că

A zis hopa și a sărit groapa,
Dar de mult era să-i cînte popa.

Și

A dat mîna cu moartea.

Dar

N-a dat zapis cu Dumnezeu.

Eu știu însă,

Dacă moare nevasta mea, să ducă lumea jumătatea,
Dacă mor și eu, să isprăvește lumea.

De aceea

Rabdă, inimă, și taci, că n-ai altă ce să faci.

POVEȘTEA CÎNTECULUI

O, răbdare sfîntă, baz¹ mîntuitor,
Liman de scăpare tu ești tutulor !
Din copilărie tu mă-mbrățișași,
La toată nevoia lupta-ți protejași.
D-orce-mprejurare tu mă izbăviși
Ș-orce veninare tu mi-o îndulciși.
Multele-mi necazuri a ți le descri,
Îți sînt cunoscute, nu mă părăsi.
Tu și la-nsurarea-mi cu mine veniși
Și multele valuri mi le stăviliși.
Rîuri de necazuri, ce vrea m-a-neca,
Le puseși hotare a nu mă călca !
Furtuni cînd bătură, mă adăpostiși,
Vrăjmași se sculară și îi risipiși ;
M-ai trimis cu gîndu-n veacul bătrînesc,
Ca să-l iau de pildă, să mă răcoresc¹ ;
Mi-ai pus de icoană pre cîți te-au urmat,
Cîți te-mbrățișară și au triumfat ;
Scorpii, șerpi, bălauri ei au biruit,

¹ Sprijin.

Tu le-ai dat putere, și s-au izbăvit.
 Răbdare ! răbdare ! zid sprijinator,
 Vino, fii îmi razim, stîlp sprijinator !
 Îmi cunoști consoarta, vezi că îmi dă chin,
 Vino și mă scapă de cumplit suspin,
 Nu-mi zugrăvi plată, desfătări cerești,
 Nu poci să mai sufer zile tiranești.
 Pentru nențelegeri amărît trăiesc,
 Ah ! viața-mi scurtă rău o cheltuiesc !
 Vezi dacă să poate stavilă să pui,
 Să-mi rîdici nevoia, că-ndreptare nu-i.
 Soarta-mi împilează viața la pămînt,
 N-am trai, n-am odihnă, n-am nici crezămînt.
 O, răbdare sfîntă ! dă-mi a imita
 Ș-a lua de pildă chiar numirea ta.
 Solomoane drepte, tu pilda ne-ai scris,
 Tu cu-nțelepciunea ai cîntat și-ai zis :
 Leii și bălaurii tot se îmblînzesc,
 Iau de-nvățătură, se domesnicesc,
 Iar a relui boală n-are nici un leac,
 N-are îmblînzire, ea e crudă-n veac,
 Ca vierme ce roade pomi verzi și copaci,
 Ca rugina fierul, și n-ai ce să-i faci ;
 De consoartă bună cîți sînt norociți,
 Le sînt cununi scumpe, vîez ¹ liniștiți.
 Erouă răbdare ! dă-mi un bun răspuns,
 Nu-mi curma viața, vezi cum am ajuns !
 Nu mai am putere, viața nu-mi răpi
 Și petec de petec nu mi-o tot cîrpi.
 Știe Cel puternic cît d-amărît sînt,
 Care soarte-mparte la toți pre pămînt,
 Știe ce consoartă e pre capul meu,
 Care îmi răspunde ca un dumnezeu.
 Prin răbdare, zice, vă veți mîntui
 Despre cîte rele vă veți bîntui.

¹ Trăiesc.

Vino, dar, răbdare, vino, nu-nceta,
Vino, că prin tine voi înainta.
Trista mea viață tu o sprijinești,
De orice ispite tu mă mîntuiești,
Tu mi-ai fost și școală, tu învățător,
Te-am avut în patimi ca un protector.
Ale tale sfaturi mi-a fost de folos,
Mi-ai dat mîngîiere-n timpul dureros,
Tu pe cîți te-ascultă așa-i îmbunezi,
Le dai cerești daruri și-îi încununezi
Nu-n flori împletite ce se veștejesc
Și putrezitoare, lucru pămîntesc,
Ci de raze sfinte luminînd mereu,
Drept răsplată bună de la Dumnezeu.
O, maică răbdare ! nu mă părăsi,
Tu îmi ești sperarea sprijin a-mi găsi.
Sînt perit atuncea cînd mă vei lăsa,
Fii îmi mie razim și nu-mi va păsa.
Voi să mor cu tine, să mă-ncununez,
Cu tine-n braț viața-mi voi să o-ncetez.

Așa e omul,
El de boală pătimește
Și p-alți de leac sfătuiește.
Însă
Găina-ntr-un loc cotcorogeste
Ș-într-alt loc oul se găsește.
Și
El într-un fel o ursea ¹
Ș-altfel ieși la văpsea.
Căci
Urșii c-ursul ursăresc ²
În danțuri nu se lovesc.

¹ Urzea.

² De ursar.

Vorba e că
Joci cu tichia chelului,
Ajungi și tu-n felul lui.

Adică :

Cu cel ales, ales vei fi, și cu cel îndărătnic
te vei îndărătnici. (Psalm. David ¹)

¹ Psalmul XVIII, 26, 27 (XVII, 28).

PROVERBURI TURCEȘTE CU ROMĂNEȘTE

(Să se știe că, la cele mai multe
vorbe, turcii tonul¹ îl au la sfârșit)

Ectiini bicersîn, ettiini
bulursîn.

Damlaia, damlaia, gheol
olur.

Fudul olan diuşchiun
calîr.

Işten artmase dişten
artsîn.

Danişan daa aşar.
Uşlu olan rahatlanîr.

Az caz, uz caz, boiungeac
caz.

Az sadaca cioc belea sav-
dîrîr.

Gailesiz baş bostanda
biter.

Chemicsis dil chemic
cîrar.

Coructan petmez olur.
— Neilen ? — Sabîrîlen.

Sabîr selemettîr.

Ceea ce semeni seceri,
ceea ce faci găsești.

Picînd, picînd, baltă să
face.

Cine să mîndrește rămîne
scăpătat.

Din lucru de nu-ți priso-
sește, din dinți mai

oprește.

Cine întreabă munți sare.

Cine este liniștit să odih-
nește.

Puțin sapă. neted sapă,
după statu-ți sapă.

Puțină miloștenie de
multe nevoi scapă.

Cap fără de griji la
bostan crește.

Limba fără oase oase
sfăramă.

Din aguridă miere să face.

— Cu ce ? — Cu răb-
darea.

Răbdarea e mîntuire.

¹ Accentul.

Tuzlan ecmeç hazîr iemec.

Musafir umduunu iemes,
bulduunu ier.

Işin iocse şeit ol, paran
ciocse chefil ol.

Dud iapraîndan atlaz
olur.

Muft sirche baldan tat-
lîlîdîr.

Iochiuze boinuz ve cuşa
canat iuc deildîr.

Chiopec chiopei iemes.

Iatan ilana basma.

Chendi iazîsînî ocumaian
eşce benzer.

Ichi reiz bir ghemii
battîrîr.

Bacşiş ia verese¹ icen
ichi cheret sarhoş olur.

Chioriun istedii nedîr ?
(Ichi gheoz.)

Dişin aardî² ierde dil
docanîr.

Iuriuzgheara tiuchiuren
iuziune tiuchiuriur.

Pîine cu sare e gata
mîncare.

Oaspetele nu mănîncă ce-
gîndeşte, ci mănîncă ce-
găseşte.

De n-ai treabă, fă-te
martor, de ai bani mulţi,
fă-te chezaş.

Din frunza de dud atlaz
să face.

Oţetul degeabă e mai
dulce decît mierea.

Boului coarne, pasării
aripi povară nu sînt.

Cîine pe cîine nu măn-
încă.

Nu călca şarpele care
doarme.

Cine nu-şi poate citi scri-
soarea lui, măgarului să
aseamănă.

Doi cîrmaci o corabie o
îneacă.

Cine bea în cinste or în
dator să îmbată de două
ori.

Cererea chiorului ce este ?
(Doi ochi.)

La măseaua care doare
limba atinge (totdauna).

Cine scui pă în vînt, în
obrazul său scui pă.

¹ Poate greşit pentru *veresie*.

² Tipărit (în ambele ediţii) : *ardîl*.

Acillî duşman acîlsîs
dostan eidîr.

İnsan eti ve derisi hici
bir şee iaramas.

Annaiana, bir sivrisinec
sazdîr, annamaiana, daul,
zurna azdîr.

Vrăjmaşul înțelept e mai
bun decît prietenul fără
minte.

Carnea și pielea omului
nu sînt bune de nimic.

Celuia ce înțelege, un
țînțar îi e trîmbiță, ce-
luia ce nu înțelege, tobe,
surle sînt puține.¹

¹ Aici se încheie a doua broșură a *Poveștii vorbii*.

DESPRE VIZITE SAU CERCETARI

Vizitele mai plăcute
Sînt cele mai rar făcute.
Mulți zic :
Mai șezi, că nu șezi pe ghimpi,
Ce te grăbești ca-n alți timpi ?
Că
Omul dintr-un copaci cade
Și vro trei zile tot șade.
Și că
De iubit ce ne iubim,
Tot la anul ne-ntîlnim.
Să știi însă că
Aste sînt numai niște vorbe.
De vreme ce
Mai rara vedere
Este mai cu miere.
Și
Rara întîlnire
E mai cu iubire.

POVESTEA VORBII

Soacra unuia intrînd
Pe ușa zîmbi, zicînd :
— Bună ziua, fătul meu !
Ia vezi cum te iubesc eu,

Că tot des te cercetez !
Răspunse el : — Văz și crez,
Dar de vei, în felul meu,
Ca să te iubesc și eu,
Mai rar să mă cercetezi,
Că prea mult mă-ndatorezi.

Altul iar trăind rău a zis :
„Soacră, soacră, poamă acră,
De te-ai coace cât te-ai coace,
Poamă dulce nu te-ai face.”

De aceea dar,
Răișor să cercetezi
Și mai puținel să șezi.
Să n-ajungă vremea să-ți zică :
A cășunat ¹ ca baba la mormînt.
Și
Parcă l-a ținut de scaun.
Sau
Parcă îl țiu în spinare.
Și
Parcă casă, masă n-are.
Și
De nu l-aș vedea, parcă aș mai trăi.
Că
N-ai să te-ntorci din pricina lui.
Și parcă e
Vătășel ² de mahala,
A plecat a colinda.
Zicînd că
Lupul împrejurul lui nu strică.
Și

¹ A venit pe neașteptate și nu a mai plecat.

² Curier.

Şade ca lupu-n răspîntie.

Şi

Unde sînt doi, cu el să face trei.

Adică :

Martie din post nu lipseşte.

Îl întrebi :

— De unde vii ? — D-acasă. — Unde te duci ?

— Acasă.

Geaba vii, geaba te duci,

Geaba spargi nişte papuci.

A plecat prin mahalale,

Să umble ca haimanale (vagabonzi).

Adăogînd că

Dacă şade el degeabă,

Gîndeşte că toţi n-au treabă.

Şi

I să uraşte sezînd,

Nici o treabă neavînd.

POVESTEA VORBII

Un ţaran mergînd odată-n casa unuia poet

(Ca îngrijitor al vici ş-al livedei cu pomet)

Şi cu cărţi, hîrtii găsindu-l : — Domnule, —

îi zise el —

Eu mă mir cum totdeauna poţi şedea tot singurel !

Iar poetul îi răspunse : — Eu sînt singur num-acum,

Că cu tine sez de vorbă, însă numai eu ştiu cum.

Vizita sau cercetarea unuia nepedepsit ¹

Este mare greutate-n casa celui procopsit ².

¹ Neducat.

² Învăţat.

Sau

Numai atunci este singur cel ce este procopsit,
Cînd stă de vorbă în casă ca omul nepedepsit.

De aceea a zis unul :

De frate, frate să-mi fii,
Dar la noi mai rar să vii.

Că

Cîți merg mai des să se vază,
Cinstea li să-mpuținează.

Cum a zis un prost :

De cîte ori la biseric-am mers,
Popa salcie mi-a dat ;
Dacă am început să merg mai des,
La mine nu s-a uitat.

Fiindcă el

La biserică a mers
Prea de multe ori și des,
Din Florică în Paștică.

Că

Îi era frică să nu-l ia sfinții la goana.

DESPRE CONVERSAȚII SAU PETRECERI ȘI GLUME

Vreme e a rîde, vreme a plînge. (Eclisiastul¹.)
Cînd să vorbește de rîs, nu să spune pentru plîns,
Și cînd să spune de plîns, nu să vorbește de rîs.

Iar nu

Rîs amestecat cu plîns.

Cum a zis una :

Bărbatul meu zace mort în casă și mă făcuși de rîsei.

Cu toate că

Moarte fără rîs și nuntă fără plîns nu să poate.

Dar însă

Glumele nevinovate

Sînt ca sarea în bucate.

Că

Cu rîsul și cu glumele

Să culeg toamna prunele.

Și rachiul bea zapciul.

Iar nu :

Inima-mi crapă de foc

Și lui îi arde de joc.

Și

Inima mea plînge și el rîde.

Ci cum am zis :

Toate își au vremea lor.

Și cînd glumești,

¹ Eclisiastul, III, 4.

Glumește numai cu gura,
Iar nu și cu-mbrîncitura.

Că

Cînd joc magarii-mpreună,
Se strică vremea cea bună.

Și

Pe mulți prieteni în lume
Îi facem dușmani prin glume.

Că

Unul ardică la glumă
Ș-altul te-njură de mumă.

Și atunci,

Și de e glumă, dar nu e bună.

În adevăr,

L-adunare cine tace,
El la niminea nu place.

Dar și

Cine tot mereu vorbește,
El la multe și greșeste.

Însă,

De multe ori la-ntrebare
Și tăcerea răspuns are.

De aceea zice un înțelept :

Or zi ceva mai bun decît tăcerea, or taci.

Ca să nu-ți zică :

Pîn-acuma a vorbit, iar acuma a tușit.

O vorbi pe negîndite

Și ieși cam pe brodite.

Și

Parcă o scoase din buzunar.

Și

N-a deslegat sacul încă,

Dar să vezi vorbă adîncă.

Tot ce este,

Nu vorbi peste măsură,

Ci pune-ți lacăt la gură.

Dintru toate,
 Vorba de rău mai lesne se crede.
 Și pe urmă
 Dintr-o vorbă îți aprinzi paie în cap.
 Ci e mai bine să-ți zică :
 Este grădină de om.
 Și
 De vorba lui nu te saturei.
 Decît să-ți zică :
 Este cam după-prînz.
 Și
 Are sămîntă de vorbă.
 Iar
 Cînd la adunare multă
 Spui ceva și nu te-ascultă,
 Dă-le pace tutuțora
 Și îți zi că ești la moară.
 Că atunci
 Parcă gîrăiesc gîstele
 Și zbîrnăiesc muștele.
 Mai vîrtos,
 Cînd pornesc toți să vorbească,
 Parcă-i havră¹ evreiască.

POVESTEA VORBII

Un surd caprele păzind
 Și la umbră adormind,
 După ce s-a deșteptat,
 Și împrejur s-a uitat,
 Nici o capră n-a văzut
 Și crezu că le-au pierdut.
 A le căuta plecînd

¹ Adunare religioasă, sinagogă.

Și din loc în loc umblînd,
Zări p-un plugar ciopliind
Și la un gard împletind.
Să duse a-l întreba
De i le-au văzut au ba.
El iarăși tot surd fiind
Și ce zice neștiind,
Socoti că l-a-ntrebat
De mai are de lucrat,
Și nasu-n sus ardicînd,
Arătă cu el zicînd :
— Iată, mai am puțințel,
Pîn' la acel copăcel,
Apoi isprăvesc, mă duc
D-amiaz ceva să îmbuc.
Așadar el a plecat
Spre unde i-a arătat,
Socotind că i-ar fi spus
Că p-aci turma-i s-a dus,
Zicînd : — De le voi găsi,
Și tu te vei folosi,
Că e în ele un țăp,
Cu cornul drept frînt în cap,
P-acel îți făgăduiesc
Că pe loc ți-l dăruiesc.
Deci acel loc ocolind
Și turma în crîng găsiind,
S-a-ntors către lucrător,
Zicînd cu chip zîmbitor :
— Iată, mă țiiu de cuvînt,
Na țăpul cu cornul frînt.
Plugarul cum s-a uitat
Îi răspunse supărat :
— Să ferească Dumnezeu !
Nu, nu i-am frînt cornul eu.
Ciobanul îi zise iar :

— Te necăjești în zadar,
 Nu-ți dau altul sănătos,
 Dar p-acesta bucuros.
 Plugarul țap-u-mpingînd
 Să uită urît zicînd :
 — Mă ! o, omule nătîng,
 Cum eram cornul să-i frîng
 Cînd eu nici nu l-am văzut
 Nici să mă uit am șezut ?
 Fiînd aceștia acum
 La marginea unui drum,
 Văd pe o fată trecînd
 Și la cînepă torcînd.
 O opresc, o chem pe loc,
 O aduc aci-n mijloc,
 Și unul ș-altul se pun
 Și cearta-ntre ei își spun.
 Ea întîmplîndu-se iar
 Surdă ca și dînșii chiar
 Gîndi că o-ntreb pe ea
 Pe cine-i place să ia,
 Și le zise : — De vreți voi,
 Eu iau pe unul din doi,
 Apoi fii tu, fie el,
 Mie-mi plăceți tot un fel.
 Pe cînd aceasta spunea,
 Iată ș-un popă venea,
 De bătrîn se cocoșa
 Și călare făr' de șa.
 Ei pe loc cum l-au zărit
 Și pe dînsul l-au oprit,
 Și ca să-i spuie s-au pus
 Toți, cum ziserăm mai sus.
 Preotul, surd fiînd iar
 Și ce zic navînd habar,
 Cînd la unul ascultă,

Când la altul să uită,
 Și sărind jos după cal
 Zise : — De e al tău, na-l,
 Că la treaba mea mergînd
 Îl găsii colea păsînd,
 Și pe el m-am aruncat,
 Să mă duc pîn' la ăl sat
 Deci ei cum s-o fi-nțeles,
 Nu poci să vă spui ales,
 Că cu toții au plecat
 Și-au mers la zapciu¹ în sat,
 Să-i împace la un fel,
 Că doar n-o fi surd și el.
 Zapciul în acea zi,
 Când a vrut a-i auzi,
 S-a-nțîmplat a-l nemeri
 Când nu-i putea suferi
 Și vorbă cînd nu-i plăcea,
 Fiindcă cură făcea ;
 Că umblase cam zarif²
 Și era puțin zaif³.
 Venise atunci la el
 Și-un meșter c-un cojocel
 Și să necăjise foc
 Că nu-l încăpea de loc.
 Surzii grămadă intrînd,
 Fără a-și aștepta rînd,
 Toți dodată s-au pornit,
 Îi spun la ce au venit,
 De părea că urlă lupi
 Și albinele la stupi.
 Plugarul jura pe sfînt

¹ Funcționar polițienesc.

² Elegant, frumos (aici pare să însemne „cu chef”).

³ Indispus, bolnav.

Că el cornu' nu i-a frînt ;
Ciobanul striga înalt :
— Ast Țap îi dau, nu-i dau alt !
Fata arăta și ea
Că pe unul din doi ia ;
Prestul spunea de cal,
Arătîndu-și al său hal¹,
Cum că el nu l-a furat,
Ci numai l-a-ncălecat.
Zapciul privind uimit
La lucru nepomenit,
Fiind și supărat foc,
De cură și de cojoc,
Se dezbracă-n acel ceas
Și zise, strîmbînd din nas :
— Să n-am parte d-ast cojoc
(Și îl aruncă în foc),
Să se prefacă cărbuni,
De nu sînteți voi nebuni !

L-așa oameni pătimași²
Poate crede cinevași
Cînd îi taie vren cuvînt
Ș-îi rămîne vorba-n vînt.
Dar ț-e ciudă foarte mult
Cînd aud și nu ascult.

¹ Condiție, stare (socială, în acest context).

² Bolnavi, infirmi.

DESPRE IUȚEALĂ, MÎNIE ȘI POSĂCIE

El chiar singur a stricat
Și iar el s-a mîniat.

Și apoi

Dă și cu coasa și cu gresia.

Nu judecă,

Unde o ieși să iasă,

Or că tunsă, or că rasă.

Că

Focul cînd se încinge

Anevoie se stinge.

Însă

Cine se iuțește curînd ostenește.

Și

Cine să oțetește, să bea oțet să-i treacă.

Că

Cela ce se pripește adesea se poticnește.

De aceea

Să nu te pripești, că o greșești.

Totdauna

Măsoară de multe ori și croiește o dată.

Însă

Sînt firi între firi, de nu știi cum să te miri.

Unul

Șade posac și tăcut,

Parcă este surd și mut.

Parcă i-am fript șerpi pe burtă.

Parcă i s-a înecat corăbiile.

Parcă toată lumea i-e datoare.
Parcă mi-a tors și nu i-am plătit.
Parcă i-a murit curca cu oul în cuib.
Parcă tot îi ploauă și îi ninge.
Parcă i s-a tăiat lefcaua¹.
Parcă i-am tăiat apa de la moară.
Parcă i-am tăiat iapa de la gard.
Parcă își jelește părinții.
Cînd rîde, soarele răsare,
Cînd se necăjaște, tună și fulgeră.
Își pierde și cumpătul și umbletul.

POVESTEA VORBII

Unul trecînd un rîu mare, cînd vru carul a-și suci,
Cu-ntîmplare deodată rupe oiștea aci.
El necăjit stă, se uită, fluierînd și înjurînd,
Își dă palme, bate boii, dă-n car și-n toate de rînd ;
Dup-aceea ca s-o lege o funie de tei ia
Și începe să o scuipe, s-o poată ceva muia,
Dar, din contră, și l-aceasta înjura, se necăjea,
Că cum vrea el să o moaie, scuipatul nu-i ajungea ;
Iar un om ce sta doparte și la dînsul să uita
Începu de el să rîză, zicînd : — Vai de mintea ta !
Mă ! omule, dar nebun ești ? Moaie funia în rîu !
Ce tot stai și scuipi din gură, cînd Ț-e apa pîn' la brîu ?
— Da, bine zici, — el răspunse — că mai știu ce
fac și eu !
Parcă-mi lipsește o doagă, acum la necazul meu.

Unii de necaz cînd dau
Pierd și mintea ce o au ;
Iar alți de el nu mai scap
Și tot au simțit în cap.

¹ Leafa.

DESPRE IUȚEALA ȘI MÎNIE IARAȘI

Omul îndărătnic toate d-a-ndaratele le face.

Tu umbli să-l îmblînzești

Și mai rău îl îndrăcești.

El

Pentru o muscă își dă palme.

Și

Pentru un purice își arde plapoma.

Pentru un șoarece,

Lasă să arză și moara,

Numai șoarecii să moară.

De aceea zice :

Răul ce ș-îl face omul singur, nimenea altul n-ar
putea să i-l facă.

Că

Oțetul tare vasul său ș-îl strică.

Omul îndărătnic

Ce apucă se usucă.

Și

Toate d-a-ndaratele îi merg.

Adică :

După ploaie, chepeneag ¹.

Și

După moarte, cal de ginere ².

¹ Manta de ploaie.

² Cal primit de zestre, pe care încalecă mirele cînd merge la cununie.

El nu știe că :
Toată graba strică treaba.
Și
Cine să grăbește curînd ostenește.
Iar
Încet, încet, departe ajungi.
Că
Lucrul bun anevoie se dobîndește.
Și
Cu încetul se face oțetul.
Și
Copaciul mare dintr-o așchie nu să taie.
De aceea,
Nu te grăbi ca fata mare la argea ¹ și ca văduva la
măritat.
Ci
Cu răbdare și cu tăcere
Să face agurida miere.
Că niciodată
Două pietri tari nu pot măcina bine.
Iar
Cine să iuțește la mînie pentru orce fie, e dobitocie.
De aceea
Nu fii iute ca piperul în toată vremea.
Și
Nu umbla cu țifna în nas.
Nu fii ca
Văcarul care s-a mîniat pe nevastă și nasul ș-a tăiat.

POVESTEA VORBII

Un vacar adese tot să mînia,
De care sătenii nimic nu știa ;
Așa el odată iar s-a mîniat

¹ Loc amenajat pentru țesutul pînzei.

Și o zi întreagă nimic n-a mîncat.
Seara dacă vine la nevasta sa,
Cu părere-n capu-i că lumii păsa,
O-ntreabă, zicîndu-i : ce zicea prin sat ?
Le păsa de dînsul, căci el n-a mîncat ?
Nevasta lui, care era ca și el,
Prea cu minte mare, ca de copăcel,
Îi zise : — Zău nu știu, ei nu mi-a vorbit,
Poate și pe mine s-o fi necăjit,
Că orcîți cu carul pe la noi trecea
Asupra-mi nici ochii nu ș-îi întorcea,
Ci-și biciuia caii, boii își bătea,
Ca cînd de la dînșii necazu-și scotea.
— Fie ! — el zise — tot nu mă împac,
Nu mănînc nici mîine, ca să vezi ce fac.
Așa el se duse, ca un sec și prost,
Și ținu, săracul, ș-a doua zi post.
Seara iar întreabă ce au zis de el
Și ea îi răspunde tot în acel fel.
El iar se-ntărită, cum o auzi,
Și : — Nu mănînc — zise — nici a treia zi.
Dar răzbindu-l foamea n-a mai întrebat,
Cî îi părea miere codrul cel uscat.

Prin urmare dar,
S-a mîniat rău pe sat
Și trei zile n-a mîncat.

Și
Le-a făcut-o pe piele.

Că
Nu mai putea de dînsul.

Însă,
Omul îndărătnic și pizmaș ca racul își mănîncă
carnea singur.

Îl auzi strigînd :
Nu mă plec, d-aș ști că m-aș tîrî cu inima pe pămînt.

Omul răutăcios și necăjicos,
De nu poate strica altui, își strică luiși.

Ca

Ursul când n-are de mîncare își mușcă din labe.
Muieră rea singură își dă palme și-i bate capul de
pereți.

De vreme ce pe

Muieră înțeleaptă o bate cineva și i-e rușine să plîngă,
iar muieră rea numai dintr-o vorbă ardică mahalaua
în cap.

Tipă ca cînd o belește cineva de vie.

Și

Ca cînd îi frige cineva șerpi pe inimă.

Și

În necaz că i-a zis neroadă și-a tăiat din rădăcină
coada.

POVESTEA VORBII

Unuia sătean odată muieră i s-a-necat,
Cînd la un rîu împreună cu altele s-a scaldat.
El cu o prăjină-n mînă în vîrfu-i cu cîrlig pus
Se ducea tot căutînd-o pe cursul apei în sus.
Altul trecînd îl întrebă ce tot umblă căutînd;
El spuindu-i totodată își ceru și sfat, zicînd:
— Mi s-a-necat, frățioare, nevasta coalea mai jos.
Și cum să o găsesc nu știu, că caut fără folos.
— Bine, — acela răspunse — ce cauți pe rîu în sus?
Că apa-ncolo la vale trebuie să o fi dus.
— Nu crez, frate, — el îi zise — să fi mers pe apă-n
jos,

Că ea cît trăia în viață toate le făcea pe dos,
Și socotesc că și moartă d-a-ndaratele s-a dus
Și trebuie prin urmare s-o caut pe apă-n sus.

DESPRE AMICIE SAU PRIETENIE

Timpul trece cu azi, cu mâine,
Iar vecinul rău tot rămîne.

Însă

Cine a aflat în lume prieten adevărat,
El o comoară bogată-n viața sa a cîștigat.

Căci

Pe cîți îi credem de prieteni
Ne sînt ca niște cunoscuți,
Numai din vedere văzuți.

Iar

Pe cîți îi numim cunoscuți
Ne pot fi vrăjmași nevăzuți.

Cei mai mulți sînt

Prieteni ai mesii, iar nu ai nevoii.

Care zice :

Îl cunosc ca pe un cal alb,
Ș-aleargă să te-ajute ¹-n grab.

Iar nu carii

Se răspîndesc ca potirnichile.

Zicînd :

De-l voi mai vedea o dată, să face de două ori.

Zice un proverb :

Cuiul cel nou scoate pe cel vechi afară.

¹ Tipărit : *ajute* ; ediția M. Gaster propune *afunde*.

Însă

Niciodată pentru un prieten nou cîştigat nu lepăda
pe cel vechi.

Că

Prietenul vechi este ca vinul, care pe cît se învecheşte
p-atît mai cu gust să bea.

Prieten adevărat este acela care te sfătuieşte spre
bine, iar nu care îţi laudă nebuniile.

Precum zice alt proverb :

Dacă din nenorocire ai prieten nerod, tu fii înţelept.

Iar de este

Bun ca pîinea a bună, îi iei îmbucătura din gură.

Zice alt proverb :

Dacă prietenul tău este miere, tu nu umbra să-l
mănînci tot.

Cum a zis unul :

Tu zici că-mi voieşti binele şi mă-nghimpi ca
albinele.

Prietenul la vreme de nevoie se cunoaşte.

POVESTEA VORBII

Doi prieteni împreună la un drum călătorind,
Un urs le ieşi-nainte, cu groază spre ei viind.
Unul dintr-înşii, de frică, văzînd ursul furios,
Se sui şi se ascunse sus într-un copaci stufos ;
Cellalt, într-acest pericol singur dacă s-a văzut,
S-a-ntins la pămînt îndată şi în mort s-a prefăcut.
Ursul dar totdeodată asupra lui cum sosi,
Pe la nas, pe la ureche, se plecă a-l mirosi ;
Iar el îşi ţinu suflarea, să nu-l simtă că e viu,
Că ursul mort nu mănîncă, după cum zic cei ce ştiu ;
Şi aşa, de mort gîndindu-l, cum sta nesuflînd lungit,
Nicidecum neatingîndu-l, l-a lăsat şi a fugit ;
Iar prietenul său, care sta în copaciul stufos,
După ce se duse ursul, l-a-ntrebat, dîndu-se jos :

— Ia spune-mi, măi frăţioare, ursul ce lucru-ţi şopti
Cînd se puse la urechea-ţi ? (Şi-ncepu a hohoti.)

— Mi-a poruncit — el răspunse — să ţiu minte să
păzesc

Şi c-un prieten ca tine să nu mai călătoresc.

DESPRE PIZMA, VRAJMAȘIE ȘI URA

Am mai zis că
Mai bun e un vrăjmaș înțelept decît un prieten nerod.
Că
La casa aprinsă, și vecinul vrăjmaș aleargă să o stingă.
De aceea
Nu da nimunuia loc
Să te blesteme cu foc.
Și
Nu te lua cu nimenea-n pizmă,
Că pizma scoate bășici,
Ca picioarele de-opinci.
Totdauna,
Cine va umbla cu pizma
Își va sparge singur cizma.
Și
Cu pizma nu o scoate nimenea la căpătîi
De aceea
Nu te juca cu coada ursului.
Că
Între o mie de prieteni un vrăjmaș de vei avea, e
destul ca să ți-i facă pe toți vrăjmași.
Și apoi,
Zece gîște cînd se pornesc,
Pe un cîine îl biruiesc.
Și
Zece mîrțogi pot duce pe un armăsăr,

Iar un armăsar nu poate
Ca să le ducă pe toate.

Ci te ferește și
Nu da ciomag cui nu ești drag,
Să nu ți-l întoarcă-n cap.

Și
Nu da sabie în mână celui vrăjmaș,
Că pe alt după ce taie
Și asupra-ți o să saie.

Și vii la proverbul :
Vino, lupe, de mă mănîncă de gata.

Însă
De pizma și vrăjmășia atîrnă și zavistia.

Și atunci
Carii ochi văd mai bine ? — Ai zavistnicului.

Că
Ochii zavistnicului văd și cele ce nu sînt.

Zavistnicul
Are văz de lup și auz de vulpe.

El
Este ca un cîine de uși multe.

Că
Pe cîți nu-i poate mușca, îi latră.

Dar
Însă pe unde îl știe
Nu-i dă meșii ¹ să mai vie.

Că
De multe ori, unde nu să ajunge pielea de leu,
împlinește cu pielea vulpei.

¹ Nu îndrăznește.

DESPRE CEARTA ȘI NEÎNVOIRE

Lupii se cert pe unde vin
Pentru dobitoc strein.

Și
Vrăbile se gîlcevesc
Pentru meiu omenesc.

Că
Oamenii proști se cert ca țigani și se bat ca orbii.
Stau între năcovală și ciocan.

S-a pomenit că
L-a trăsnet ca din senin.
Vai de ei !

Trăiesc ca cîinii cu porcii.

Că
Se ceartă de-și mănîncă capetele.
Omul gîlcevitor
Caută gîlceavă cu lumînarea.

El este :
Tu-i dai bună dimineață
Și el de păr te înhață.

Și
Tu-i ceri să-ți numere toate
Și el dator te mai scoate.

Ș-apoi
Nu să-mpacă cînd să-ncurcă,
Să-i dai și urdă de curcă.

Dar
Își găsește uneltioară
Să-i taie de ¹ unghișoară.

Că
Îl dete afară-ndată,
Ca pe o masea stricată.

Sau :
Îl luă pe loc de bete (brîu)
Ș-afară pe ușe-l dete.

Și
De bătai și lovituri
Scăpă pîntre picături.

Și
Scăpă ca din ghearele ursului, cu părul vîlvoi.

Și
I-a dat pîn' s-a săturat
Ș-atunci l-a făcut scăpat.

Ca cîinele,
Se pomenește din cale
De coadă tocma în vale.

Ș-apoi,
S-a spart pricina-n sobor
Tot iarăși în capul lor.

Fiindcă a fost
Cu învățul altuia și cu părul său.

Că
Altui ce-i pasă de păsul tău.

El zice :
N-o se cînte cocoșul meu pe gardul lui.

Deși,
După nor și ploaie, răsare și soare.

De aceea
Ține minte în tot vacul
Și nu-ți băga-n cîrd cu dracul.

¹ Din.

Ci

Lasă-l să-și împartă părul
Cu furca (bătut ca mărul).

Și

Pe cine-l mănîncă-n spinare
Lasă-l să-i dea scărpinare.

Și

Lasă-l să-i ia părul foc.

Că nesupusului

Mai bine o dată „na !”

Decît tot „stăi, că Ț-oi da !”

Și decît

Ț-o fac ție, ține minte !

Și

Ț-o coc eu ție, stăi, mă !

Ș-apoi

Dumnezeu să te ferească

De bătaia cea orbească

Și picioranga schiopească.

Povestea țiganului :

Care cum venea,

Tot Udrea-l chema.

Zicînd :

Lasă-l să-l moșesc eu.

Altul :

Lasă-l pe seama mea, eu sînt nașul lui.

Și altul iar :

Lasă și eu să-l ating,

Spatele să-i mai încing.

Bunioară,

Au venit sălbatecii

Să-mpace domesticii.

Însă

Cine are minte-ntrăgă

'N cearta altor nu să bagă.

POVESTEA VORBII

Doi ostași odinioară stînd cu sabii la duel,
Un țaran prost, cum îi vede, se vîrî-ntre ei și el,
Strigîndu-le : — Stați, măi frate, ia stați, pentru
Dumnezeu !

Nu vă omorîți cu zile; ascultați cuvîntul meu !
Dar ei vrînd să se lovească, sabia unui pică
Drept în capul țaranului ș-în două i-l despică.
Comisia, luînd știre, cu doftor au alergat
Ca să vază pe săracul de este de vindecat ;

Într-aceasta comisarul cînd zise : — Ia vă uitați
Dacă creierii în capu-i sînt de sabie stricați !

Țăranul : — Ia lăsați, — zise — că eu creieri de
aveam

Nu m-amestecam în ceartă, ci drumul îmi căutam.

DESPRE PRICINI DE JUDECĂȚI ¹

Judecata e în capul omului.

De aceea zice :

Pune-ți căciula înainte și te judecă singur.

Că

Judecătorul cînd Ț-e protivnic, cu cine o să te judeci ?

Dacă va, și

Face hatîrul corbului ca să învinovățească porumbu ².

Și

Cine plînge înaintea judecății își pierde lacrămile.

Că, de e vinovat,

Îl întinde ca pe o opincă scurtă.

Și

Îl poartă pe la icoane.

Sau

Îl poartă de nas pe unde îi place.

Că

Șchiopătura oilor e bucuria lupilor.

Pentru că

Lupii totdeauna se bucură în timp de furtună.

Că

Două oua cînd se tot ciocnesc, unul trebuie să
se spargă.

Însă

Gardul cu proptele bune

¹ Procese, treburi judiciare.

² Porumbelul.

Nu cade-n timp de furtune.

Și

Cine dă din mâini nu să îneacă.

Că

Darea trece marea.

Și

Aurul deschide raiul.

Și

Sabia de aur taie mai mult decît cea de fier.

Ci

Bate-te cu săgeți de argint, de voiești să biruiești.

Că

Banul e ciocoi ¹ de uși multe,

Are trecere-n orce curte.

De aceea

Or să fii cu miere-n gură, or cu mîna-n buzunar.

Că totdeauna

Bogatul greșeste și săracul cere iertăciune.

Deși

Dreptatea iese ca untdelemnul dasupra apei.

Dar

Mai bine o învoială strîmbă decît o judecată
dreaptă.

Căci

Dreptul totdeauna umblă cu capul spart.

Ș-apoi

— Cine ț-a scos ochii ? — Frate-meu. — D-aceea ț-a
scos așa adînc.

Povestea ăluia :

Tiganul cînd a ajuns împărat

Întîi pe tatăl său a spînzurat.

Că

Prieteșugul judecătorului e pe genuche ².

¹ Lacheu.

² Pe *genuche* primea judecătorul plocioanele.

Dar însă
Corb la corb nu scoate ochii.

Și
Dacă vei să nu scîrție carul, unge osia.

Că
Dacă o ungi, merge mai bine.

Cum a zis unul :
Carte nu știe, dar calcă popește.

Cum a zis altul :
Știe bine vladica
Pe cine ia de chică.

Că
Dacă pui untdelemn în candelă, îți va lumina.

Și
Cînd pui piemn ¹ mai mult, se face mămăliga mai mare.

Pentru că
Boul nu treieră cu gura legată.

Și
Cine slujește altarului, din altar mănîncă (Apost. ²).

Și
Cine va să se roage sfîntului duce lumîinare și tămîie.

Și atunci
Olarului unde-i place, acolo pune mînușa ³.

Că rareori
Buturuga mică răstoarnă carul mare.

Ci mai bine
Fă-te cu dracu tovaroș pînă treci puntea.

Și
Zi că e laptele negru.

Decît să strigi :
Cu judecata! nu cu lopata.

¹ Făină de grîu care se adaugă la mămăligă.

² Proverbul e din *Epistola* I a lui Pavel către corintieni, 9, 13.

³ Toarta.

Adevărat,
E știură ¹ că pricina ² nu ajută.

Dar

În țara orbilor cel cu un ochi este împărat.

De multe ori

Rămîi bătut, ocărit și cu banii dați.

POVESTEA VORBII

Primăvara într-un nuc,
Stînd și cucuind un cuc,
Doi proști, cum îl asculta,
Porniră a se certa ;
Pe unu-l chema Pălmuş
Și pe cellalt Ciomăguș.
Pălmuş privind la cuc sus
Și văzîndu-l spre el pus
Zise : -- Or văzuși tu, mă,
Că cucu mie-mi cîntă ?
Ciomăguș-zise : — Minți tu,
Că cucu-n nuc cum stătu
La mine-ntîi să uită
Ș-apoi atuncea cîntă.
— Dar nu vezi — Pălmuş a zis —
Cu ciocu-ncotro e-ntins ?
Dacă ție ț-ar cînta,
La tine s-ar și uita.
Ciomăguș se-ntărită
Și bîta îi arătă,
Zicîndu-i : — Nu-mi tot vrăji,
Că de mă voi necăji,
Cu asta-n cap te pocnesc,
Ai auzit ce-ți vorbesc ?

¹ Lucru știut.

² Procesul, judecata.

Ț-am spus că cînd a cîntat
Întîi în ochi mi-a cătat.
— Ce—e ? tu să mă bați zici ?
Tu pe mine ? Na dar ! — plici !
— Ce dai tu în mine, mă ?
(Și ciomagu-și întremă¹)
Na ! — poc ! — Mă ! — plici, șap ! —
Na ! — buf !

Aolio ! — Stăi ! — Mă ! Uf !
— Ho, ho, ce aveți de gînd ?
Strigă Bunea alergînd,
Ș-apucînd îi descîlci,
Pe un, pe alt îmbrînci,
Pe amîndoi ocărînd,
Judecîndu-i și zicînd :
— Fire-ați porci-de-cîini să fiți !
V-ați pornit să vă slutiți !
Pălmuş, aprins grozav foc,
Merge la zapciu pe loc,
Și spuind cum s-a certat,
I-a dat bani și l-a rugat
Ca, cînd îi va-nfățișa,
Să zică ca el așa,
Că cucul lui i-a cîntat
Și să certe² pe cellalt.
Ciomăguș, p-ascuns și el
Mergînd în același fel,
Pe zapciu unse pe bot,
Dînd cît avea-n pungă tot,
Și să zică l-a rugat
Că cucul lui i-a cîntat.
Deci cînd i-a înfățișat
Și jalba le-a ascultat,

¹ Pregăti.

² Să condamne.

Zapciul, puțin mișcînd
Și genuchiul ardicînd,
Supt saltea le-a arătat
Banii ce i-a fost ei dat,
Zicînd : — Și un ș-alt mințiți
Și ca nebuni vă sfădiți,
Că cucul, să știți curat,
Numai mie mi-a cîntat ;
Și voi, zic, vă împăcați,
Să n-auz că vă certați,
C-apoi iau gîrbaciul meu
Și vă împac cum știu eu.

Vezi așa,
Cine face ca mine, ca mine să pață.
Capul face, capul trage.
Unde nu e cap, vai de picioare.
Mulți zic că
Banul e ochiul dracului.
Și că
Banul te bagă afund, banul te scoate în und'.
Dar
Culcă-te pe urechea aia.
Și
Ei fi bun cît ei fi.
Căci
Bolnavul multe zice și sănătosul face ce știe.
Că
A băga mîna în miere și a nu-ți linge degetele nu să
poate.

POVESTEA VORBII

Două pisici dintr-o casă, surori, frați vei să le zici,
În cămară după masă intrînd ca niște pisici,

Mirosiră, cotiliră¹ din taler în taleraș
Ș-între altele găsiră și o felie de caș.
Sar amîndouă dodată, asupra-i să grămădesc,
Pentru el vor să se bată, fac gură, se gîlcevesc.
Și una și alta rele, mîrîia și miuia,
Să-l împartă între ele nicidecum nu să-nvoia.
Și ca să nu să mai certe merg la cotoi, cer la el
Ca prin dreaptă judecată să le-mpace la un fel.
Cotoiul, ca un cu minte, le-a zis : — Nu vă mai

certați,
Ce folos mii de cuvinte ? eu știu cum vă împăcați :
Care le împacă toate e cumpăna pre pămînt,
Și împrôtiva-i nu poate nimeni să zică cuvînt.
Zicînd aceste, apucă și cumpelele pe loc,
Ceru cașul să-i aducă, îl rupe drept prin mijloc,
Pune într-o parte ș-alta cașul cel în două frînt,
Înaltă cu mîna-ndată cumpăna de la pămînt ;
Dacă vede că-ntr-o parte atîrnă mai greu nițel,
Ia din ceealaltă parte și mușcă ceva din el.
Îl pune iar, iar rîdică, acum dincoaci greu văzînd,
Mușcă și d-aci nițică, ca să potrivească vrînd.
Apoi iar și iar și iară, cînd aci, cînd colea greu,
Vrînd lor rău să nu le pară, el a mușcat tot mereu,
Pîn' să sătura pe sine și lăsa părțile mici ;
Atunci le potrive bine și le dete la pisici.
Ele dar silite fură astfel a se mulțami,
Dacă minte nu avură singure a-l împărți.

¹ Cotrobăiră, scotociră.

DESPRE RUȘINARE ȘI NERUȘINARE

De oameni cine nu se rușinează
Nici de Dumnezeu nu se-nfricoșază.

Însă

Să aibă cineva rușine
Pînă unde să cuvine.

Adică :

Să aibă omul rușine
Cînd face rău, iar nu bine.

Și către nerușinoși a zice :

Parcă mi-e rușine mie
Că nu Ț-e rușine Ție.

Și

Îmi crapă obrazul de rușine.
Mi să pare, de rușine,
Că cade cerul pe mine.

Dar nici să fii de aceia :

Parcă n-are nas să ne dea obraz.

Căci

Omul cu rușine piere.

Că

Nimeni nu dă pîn' nu-i cere.

Și

Toate-s cu timp și soroc
Și rușinea l-al ei loc.

Foamea și rușinea

Nu se pot de loc uni

Într-un loc a locui.

Sînt ruşinoşi şi d-aceia care :

S-a învăţat dezbrăcat

Şi i-e ruşine-mbrăcat.

Sau

Îi este ruşine să mănînce bine.

Însă

A mînca nu e ruşine

(Cînd mănînci cum se cuvine).

Căci

Omul la masă cînd şade,

Să mănînce cum să cade.

Iar nu cum Ţice :

S-a plecat gura şi nasul,

Ca cînd o să-mbuce vasul.

Nici iar

Nu sta ca un nemernic,

Dacă te cunoşti vrednic.

Adică :

Nu sta departe, ca să nu fii uitat,

Nici te vîrî, ca să nu fii pe brînci dat.

Căci

Obraznicul are ceas cînd să ia ruşinea-n nas.

Şi

Cine are adunare cu cei fără ruşinare e tot într-o defăimare.

Îndată îi zic :

Cioară lîngă cioară trage,

Alte paseri nu-i sînt drage.

S-a văzut că

Celui fără ruşinare,

De-i dai ceva obraz, sare

Să ți să urce-n spinare.

El

De certare nu se ruşinează,

De bătaie nu se-nfricoșază.

Dar însă

Își găsește fără voaie

Lungul nasului să-i moaie.

Zicînd :

- I să moaie nițel nasul cel de oțel.

Și

Găsi om meșteșugos a-i ciopli obrazul gros.

DESPRE OBRAZNICIE ȘI CALICIE

Ce-mi este mojiul,
Ce-mi este calicul ?
Unul ș-alt obraznic
Și în zi de praznic.

Că

Omul calic și obraznic
Merge nepoftit la praznic.

El

Ca porcul dă năvală.

Dar și

Duce la tăvăleală.

De multe ori,

Ca oala, de mînușe

Ajunge după ușe.

Obraznicul este :

Lasă-mă supt pat, lasă-mă în pat.

POVESTEA VORBII

Un călător într-o vreme lîngă un sat înserînd
Trase aci la o casă, femeii sălaș¹ cerînd.
Femeia însă răspunse, zicînd : — Nu poci, dragul meu !
Că bărbatul mi-e la moară și-s singură numai eu.
— Și ce vatămă — el zise — să priimești un drumaș,
Carele nu-ți cere alta, decît numai un sălaș ?

¹ Găzduire.

— Adevărat, — ea răspunse — așa e după cum zici,
Că de te-oî priimi-n casă, nimica nu o să-mi strici.
Decât nu e cu cădere unei tinere femei

Să doarmă cu altu-n casă, cînd e dus bărbatul ei.

— Nu, nu, dragă, — el îi zise — nu cer cu
tine-ntr-un loc,

Mă mulțănesc aci-n tindă și la ziua plec pe loc.

Se înduplecă femeia, auzind acest cuvînt,

Și zise : — Așa să poate, tot ești l-adăpost de vînt.

El așezîndu-se-n tindă, ca un foarte mulțămît,

Ea se închise în casă și mai mult nu i-a vorbit.

Pe la miezul nopții însă el, neliniștit de gînd,

Se sculă, bătu în ușe : — Lele, lele ! — 'n cet

strigînd —

Fă bine și îmi deschide, te rog pentru Dumnezeu,

Că vîntul bate prea rece și mor tremurînd mereu,

Ci lasă-mă după ușă, că tot e-n casă orcum,

Nu-ți face păcat cu mine, să mă duc bolnav pe drum.

Femeia fiind miloasă, deschizînd, îl priimi,

Ca aci, precum ceruse, după ușă a dormi.

Nu trecu două minute și începu iar a strîga,-

Zicînd : — Lele ! lele, dragă ! îndrăznesc a te ruga,

Că tot Ț-ai făcut pomană și în casă m-ai băgat,

Fă bine-ncai de mă lasă să viu acolo supt pat,

Că prin crăpătura ușii vine vînt săgetător

Și m-a înghețat cu totul, de tremur parcă să mor.

Femeia cea-ndurătoare iarăși se milostivi

Și supt patul ei să doarmă nu i să împotivi.

Trecînd însă puțin încă, iar îl auzi strigînd :

— Lele, lelișoară dragă ! și aci mor tremurînd,

Că vine vînt și mai rece din peretele crăpat,

Ci fă bine de mă lasă într-un colțișor în pat.

Păn-aci văzînd femeia că i-a vorbit tot cîstit

Ș-intr-un colț aci în patu-i să doarmă l-a-ngăduit.

Dar el, neastîmpăratul, în pat dacă a trecut

Și văzînd-o că ea toate voințele i-a făcut,

Iși lungi nasul și zise : — Dragă lele ! tot mi-e frig,
 Aici încă mai rău tremur, uită-te cum mă-ncovrig,
 Ci tot ți-ai făcut pomană, te rog fă-o-ncăi deplin
 Și mă lasă lîngă tine să mă încălzesc puțin.
 — Omule ! — femeia zise — dar prea obraznic ai fost,
 Întîi ceruși numa-n tîndă să te las la adăpost,
 Apoi ceruși după ușa, și de acolo supt pat,
 Pînă în cea după urmă, cerînd, ș-în pat te-ai urcat ;
 Eu iar ți le-mplinii toate, gîndind că ești om cinstit,
 Dar tu, că ți-am făcut bine, de proastă m-ai socotit,
 Și în loc de mulțămire, ca un om nerușinos,
 Te-ntinzi cît nu ți să cade cu obrazul tău cel gros.
 Zicînd astfel ieși-ndată, strigă să vie Grivei,
 Îi arată pe streinul cel lungit în patul ei,
 Și sumuțîndu-l asupra-i, și el iar cum îl zări,
 Îl făcu-n grab să nu știe ușa cum a nemeri ;
 Auzindu-i lătrătura și frații lui din vecini,
 Sărind și ei deșteptară cățel, purcel și găini ;
 Și așa toți cu paradă, cu muzică de lătrat,
 Cu supțiri și groase glasuri, îl petrecură din sat.

Obraznicului însă
 Orice o fi nu-i pasă,
 Unde o ieși să iasă.
 Că
 Porcului aci îi dai bice,
 Și el se-ntoarce și zice :
 Anțert¹ mă bătea p-aicea.
 Omul obraznic,
 Cineva or de-l cinstește,
 Or cu vorbe-l ocărește,
 El una le prețuiește.
 Îl vezi numai,
 Îți stă înaintea cu cracii

¹ Acum doi ani.

Ca ursu-n spinarea vacii.

Și

Nu-ți mai caută-n obraz,

Îți dă cu liuleaua-n nas.

Și

Îngroașe obrazul.

Ia rușinea-n nas în fiecare ceas.

Că este

Cu obraz gros și semeț

Și cu gură de orbeț¹.

Însă

Orșice obrăznicie

Curge tot din mojiție.

Și

Tot cam după neam merg toate,

Din ce este nu-l poți scoate.

Căci

Calicu-mpărat s-ajungă,

Cît de mulți bani s-aibă-n pungă,

El pînă cînd nu va cere,

Nu mănîncă cu plăcere.

POVESTEA VORBII

Auzim din alte veacuri că un fecior de-mpărat
Preumblîndu-se prin țară îmbrăcat în port schimbat
A văzut cu întîmplare-n marginea unui oraș
O prea frumușică jună, cu chip ca de îngerăș;
Care într-atît de dînsa inima i s-a rănit,
Cît asupra-i deodată gîndul i s-a pironit;
Ș-asfel, cu desăvîrșire în amorul ei căzînd,
Începu să pătimească, somnul, liniștea pierzînd;
Se afla în toată vremea fel și chip a se gîndi

¹ Cerșetor (orb).

Cum și ce mijloc să facă el spre a o dobîndi !
Și de neamu-i vrînd să știe a trimis cercetător,
Care i-a și spus că este fata unui cerșetor.
— Fie, — zise el — nu strică, slobod este la sultani
Ca să-și ia soții chiar roabe, cumpărîndu-le cu bani ;
Legea văz că nu ne-nvață ca să căutăm la neam,
Dacă toată lumea-ntreagă este de la un Adam.

Asfel el după ce zise, o aduse în sarai (palat),
Unde ca o-mpărăteasă trăia ca în sîn de rai ;
Dar însă acele bunuri nu o mulțamea pe ea,
Îi părea că cu cerșutul cu mult mai bine trăia ;
Acele mîncări luxoase nu o putea împăca,
Cînd le mîncea „îi părea că după umeri arunca“ ;
Mai de multe ori ea încă la masă dacă ședea
Se scula mai mult flămîndă, de dînsa nu să prindea ,
Dar însă și nemîncată vreodată nu umbla,
Ci după masă în urmă se-ndopa cînd se scula,
Că mergea pe la dulapuri, se ducea pe la cămări,
Unde se afla în vreme feluritele mîncări,
Ș-închizîndu-se-năuntru mîna la ele-ntindea,
Zicînd : „Faceți-vă milă !“ și cerșea, ca cînd să-i dea ;
Ș-apoi, lua rămășițe d-ale mesii și mîncea,
Pînă se sătura bine, și asfel se împăca.

DESPRE MOJICIE

Mojicul e tot mojie chiar și în ziua de Paști,
E un bogat și calic și un dobitoc, să-l paști.

Că

Fie-n zarpale¹ de aur,
Nu este decît un taur.

Și

Pe măgar cît să-l împodobești
Armăsar tot nu poți să-l numești.

Că

Pe mojie-l cunoști după ochi,
Ca pe măgarul după urechi.

E ca un borcan,

Dinafară zmălțuit
Și dinlăuntru mînjit.

Și

Atît de treabă ce este,
Numai jujeu² îi lipsește.

Că

Tu obrazul îți întorci
Și el dosul, ca la porci.

Pentru că

Porcul orîncotro face,

¹ Stofă de mătase, ornamentată cu flori, fire de aur și de argint etc.

² Un fel de jug pus la gîtul porcilor, pentru a-i împiedica să treacă prin garduri.

Lui tot noroiul îi place,
Din ce e nu-l poți preface.

Că

Gardurilor dă ocol
Și se trîntește-n nomol.

Adică :

Zi cu un cuvînt, neam rău,
Zgîrios ca un herăstrău.

Că,

Dac-a fost mojić întîi,
E și pîn' la căpătîi.

În zadar,

Salcia cît să căznești,
Pom nu poți s-o altuiești.

Și

Cioarei cît să-i cînți măcar,
Ea tot îți va zice „gar !“.

FF POVESTEA VORBII

Spun d-un nobil oarecare,
Ce avea coprinșuri¹, stare,
Însurîndu-se, ia fată
Nobilă iar și bogată ;
Și trăind ei împreună
În iubirea cea mai bună,
Dumnezeu voind le dete
Vreo cîțiva prunci tot fete,
Și dintr-aceste-ncepură
Certă între ei și ură ;
El făcîndu-o cu vină,
Cum că ea e de pricină
Pîntre fete să nu nască
Și o parte bărbătească.
Ea iar netăcînd ca mută,

¹ Proprietăți, avere.

Amîndoi stînd la dispută,
El în cele după urmă
Vorba hotărît îi curmă,
Că cu dînsa n-are pace
Un fecior de nu-i va face ;
Și fiind ea-ngreunată,
Zise : — Iar de-i face fată,
Zic o vorbă ca o mie
Că nu-mi vei mai fi soție.

Auzind ea cu-ntristare
Hotărîtu ¹-i de lăsare,
Plînge și se amărăște,
Nesîtiind iar ce va naște ;
• Se gîndea tot cum va face
Pe bărbatul său să-mpace,
Și se ruga c-umilintă
Celui ce i-a dat ființă,
Ca-ntr-un chip s-o lumineze
Și spre bine s-o-ndrepteze.
Trebuind dar să sosească
Ziua, ceasul ca să nască,
El își ia tovaroșie
Și se duce la moșie,
Ca să facă vînătoare,
Pe la munți, de căprioare.
La plecarea sa zicîndu-i
Ș-acel tot cuvînt lăsîndu-i,
Că d-o face iarăși fată,
Să știe că e lăsată,
Iar fecior de îi va face,
Toată-n berlant ² o s-o-mbrace.
Deci după a lui plecare

¹ Hotărîrea, sentința.

² Briliant.

Ea fiind la întristare,
Zise către moașă : — Mamă !
Foarte mult îmi este teamă
Nu cumva să fac iar fată,
Că să mor mai bine-ndată.
Moașa ei prin cercetare,
Auzind a sa-ntristare,
Zise : — Lasă, fii în pace,
Supărare nu-ți mai face,
Să te văz eu ușurată,
Fie chiar măcar și fată,
Că avem noi meserie
S-o facem fecior să fie :
Că aseară p-o sirmană,
Am moșit-o de pomană
Ș-a făcut un băiat care
E frumos de soț ¹ nu are.
Bărbătelul ei, săracul,
Este slugă în tot vacul
La o proastă meserie,
Adică la olărie.
Care d-astăzi pînă mîine
Biet muncește pentr-o pîine,
N-a putut la ea să vie,
Nici ce a născut să știe,
Și ușor cu ea vom face
Cum vom vrea și cum ne place ;
De voi vedea că naști fată,
Mă repez la dînsa-ndată,
Fac schimb, le luăm feciorul
Și ne împlinim tot dorul.

Asfel moașa cea cuminte
Mîngîind-o cu cuvinte,

¹ Seamăn, pereche.

Fu cocoana ușurată,
Cu-ntîmplare iar c-o fată.
Moașa cum o vede pleacă
Tocma la acea săracă,
Duce fata, se-nvoiește,
Cu ceva o dăruiește,
Și cu elocventă limbă
O înduplecă și schimbă ;
Cum făcu această treabă,
Ia băiatul mai în grabă,
Aleargă cu el, se duce
Și la nobila îl duce ;
Care toate într-o noapte
Se făcură numa-n șoapte,
Între moașă și lăuză,
Altul fără să auză
Și cuvînt fără să iasă
Nici la sluga cea din casă.

Dimineța se aude
Prin vecini, prin neamuri, **rude,**
Și se răsipi cuvîntul
Pretutîndenea ca vîntul,
Că cutare născu june,
Cu frumsețe de minune ;
Și ștafeta gata fuse,
La bărbatul ei se duse.
(Pentru că el cînd plecase
Vorbă către alt lăsase
Ca îndată să-l vestească
Orce s-o-ntîmpla să nască.)
El citind scrisoarea-ndată,
Cu inima bucurată
Dă amicilor o masă
Și se-ntoarce-n grab acasă,

Pe doritul prunc îl vede
Și mai bine se încrede.

Asfel dar a lor sfădire
Se preface-mpăciuire.
Carii și cu vorbă bună
Sfătuindu-se-mpreună,
Cum și moașa cea isteată
Trebuind să fie față,
Cu noblețe o rugară
Și o și îndatorară
Ca vro doică să găsească
Pruncul cel iubit să-l crească,
Să o caute să fie
Cum cunoaște ea și știe.
Moașa, ce era-nțeleasă
Ca o mehenche¹ aleasă,
„Bucuros“ zicînd, se duse
Chiar la carea îl născuse ;
S-a făcut c-o cercetează,
Ș-a venit numai s-o vază,
Ea cum vede moașa-n grabă :
— Ce face băiatu ? — 'ntreabă.
Dar bătrîna cea cu dracul
„Pe loc îi găsi capacul“,
Și îi zise : — Mămușoară,
„Fie-i țărîna ușoară“,
C-a murit ș-îl îngropară
Încă de alaltăseară.
Zău ! tu ești de fericire !
„Ț-avut Dumnezeu de știre“,
Căci cum lipsa te apasă
De-ți murea și el în casă,
Tu ai fi avut ce pune

¹ Isteată, șireată.

Ca să-i faci îngropăciune ?
„Știe Dumnezeu ce face“,
El mîngîie pe sărace.
Tu dar ca o norocită
Ești cu două folosită,
Una că ai și fetiță
Ș-al doilea ai și țiță,
Care d-aci înainte
O să te aducă-n cinste :
Că eu ca o moașă iară
Am moșit chiar și aseară
P-o cocoană prea bogată,
Și de dînsa sînt rugată,
Cu bărbatu-i împreună,
Să-i găsesc o doică bună,
Și plecasem a mă duce
Spre a le o și aduce,
Dar mi-a fost în gînd de tine
Ca să-ți fac acest mult bine,
Să te duc la așa casă,
Să trăiești ca o crăiasă.

— Mamă ! — zise ea — sînt gata,
Merg, dar nu mă-ndur de fata,
Că și chiar bărbatu-mi zise,
Pe la mine cînd venise :
După ce vei naște, dragă,
Mergi vro doică de te bagă,
Decît nu mă lasă mila
Ca să depărtez copila.

Moașa care vrea chiar asta,
A răspuns către nevasta :
— Și de fata fii în pace,
„Că vom face ce vom face“ ;

Sînt femei sărace multe,
Care chiar aci în curte
Vom putea aduce una
Cu puțin plătind pe luna,
Ș-asfel o să aibi prin mine
Și copila lîngă tine ;
O să zic că-mi ești nepoată
Și ce vrem o să se poată.

Moașa dar cu cîte-i spuse
„La prochimen ¹ o aduse“,
Și o duse să doicească,
Chiar copilul ei să-l crească,
Cu iconomii ² c-aceste,
Făr-a ști că al său este,
Să se afle și fetița
Tot pe lîngă coconița.

Deci crescînd băiatul mare,
Ș-întii și după-nțercare,
Și de cînd umbla ca broască
Începu să se cunoască
„Că este o florică
Nasul care îți bășică“ ;
„C-alta e mirosul floarei
Ș-alta este al putoarei“ ;
„Alt miros dă florăria
Ș-alt miros dă bălăria“.
Asfel dar și copilașul,
Ce-l numea toți coconașul,
S-a văzut de vîrstă mică
C-o să iasă o urzică,
Sau o florcea de laur,

¹ Obiectul convorbirii.

² Aranjamente, meșteșuguri.

Deși cheltuia ei aur,
Dîndu-l să învețe carte,
Ș-a urma științi înalte ;
Îi era de surdă toate,
Nu putea la cale scoate,
„Că prostia din născare
Niciodată leac nu are“ ;
Nu putea nimic să-nvețe
Nici din vorbă, nici din bețe ;
Dar năravurilor rele
Era eminent la ele ;
Mișeliile din lume
Le știa el tot anume ;
El știa să-njure bine
Și cîntece de rușine ;
Învățase și la fluier,
Încă și din buză șuier,
A se tăvăli-n gunoaie
Ș-a se juca cu noroaie.

D-alde aste ș-alte multe,
Și mai mari și mai mărunte,
Nobilei fiind văzute
Nu i se părea plăcute ;
Se amăra, ofta-n sine,
Neamul lui știindu-l bine,
Însă ce era să facă,
Taina trebuia s-o tacă !
Dar cînd își vedea copila,
Îi rănea fîcării mila,
Căci fiind c-a doicii fată
Mai prost era și tratată ;
Însă orcum, trandafirul
Deși îl coprinde știrul,
Fața-i tot se osibește

Și frumos tot mirosește.
Într-acest chip și fetița
Îi arăta chipul vița,
Toata ei delicateță,
Îi adeverea nobleță ;
Mai vîrtos înțelepciunea, --
Spiritul și isteciunea
O făcea la toți iubită
Și cu dragoste privită ;
Nobilul chiar din cuvinte
Cunoscîndu-o cuminte,
Și că, cînd s-o face mare,
O să fie de mirare,
Nu o depărtă din curte,
Deși avea fete multe,
Ci la-nvățături o dete
Ca și p-ale sale fete ;
Doica iar rămase-n casă,
A sluji ca jupîneasă.

Fata dar învățătura,
Cartea cum și cusătura,
Prin silința ei cea multă,
Le trecu în vreme scurtă,
Și se procopsi în toate
După cît natura poate ;
Care și cu osebite
Se făcu mai de iubire ;
Muma-i cea adevărată,
Ca pe însași a ei fată,
O purta-mbrăcată bine
Ș-o avea tot lîngă sine ;
Căci pre celelalte fete
Pe la casa lor le dete ;
Cum și nobilul ei tată

O iubea chiar c-a sa fată,
Pentr-a ei înțelepciune
Și urmarea-n purtări bune.

Dimpotrivă pe băiatul
Îl muștra tot cu certatul,
Se mira cu ce cuvinte
Să-i mai bage în cap minte
Și se necăjea în sine
Cum să facă răul bine ;
Dar toate-i erau degeabă,
Nu-l putea face de treabă.
Abia pîn' se făcu mare
Trecu școlile primare ;
Care-n cele după urmă
Toată-nvățătura curmă
Și rămîne prost în lume,
Purtînd de procopsit nume,
De la cei ce îl văzuse,
Că de mic prin școli crescuse.

Deci acest fecior și fată
Cu doică, mumă și tată,
Într-o zi de vară bună,
Se duseră împreună
La moșie să se primble,
Aerul ca să-și mai schimbe ,
Sătenii toți cum aflară
Cu mari, cu mici alergară,
Să se plîngă fiecare
Spuind păsul său ce-l are,
Cerînd dreptăți a le face
Ș-între dînșii să-i împace

De pagube, de ispasuri ¹,
De pierderi și de pripasuri ².

Între alți vine de față
Și un biet cioban c-o cață ³,
Cu un sătean din moșie,
Care avea a sa vie
Și oile-n ea intrase
Peste tot de o stricase ;
Pentru carele săteanul
Apucase pe ciobanul,
Paguba să-i împlinească
Și tot rodul să-i plătească.
Nobilul l-acea pricină
Socotind cui să dea vină,
Fiul său răspunse-ndată,
Făcîndu-le judecată
Și hotărîrea le curmă,
Ca să-i ia săteanul turma
Pentru via cea păscută
Și păgubirea făcută ;
Care auzind ciobanul
Începu plînge, sirmanul,
Ș-a se văita că rămîne
Stins, sărac, fără de pîine !
Dar față fiind copila,
Nu-și putu stăpîni mila,
Ci cu mintea sa pătrunse
Și într-acest chip răspunse :
Cum că nu este cu cale
Ca să-i ia oile sale,
Căci ele alt nu stricară,

¹ Pagube pricinuite de vite la cîmp.

² Pierderi de animale (rătăcite, intrate pe pămînt străin).

³ Băț lung cu cîrlig la vîrf, cu care ciobanii prind oile.

Ci numai rodu-l mîncară ;
Prin urmare și ciobanul,
Rodul să-l dea la săteanul,
Adică : cu fătăciunea
Să plătească stricăciunea ;
Iar turma să nu-i atingă,
Pe bietul cioban să-l stingă.
La această judecată
Ascultînd nobilul tată,
Se coprinse de mirare
Pentru mintea ei cea mare
Și hotărî judecata
După cum o făcu fata.
Dup-aceasta-n multe rînduri
Pentru dînsa stînd pe gînduri
Zise cătr-a sa soție :
— Dragă, cum îți pare ție ?
Fata asta mult îmi place,
Nu vom putea oare face
Să o-nsoțim cu tot rostul,
Cu feciorul nostru, prostul ?
Că precum e ea cuminte,
În purtare ș-în cuvinte
Și „pe el capul nu-l taie
La doi boi să-mparță paie“,
Ea o să-l chivernisească,
În lume cum să trăiască ;
Că de-l vom uni cu altă
De o viță mai înaltă,
Păcat cu dînsa vom face
Că n-o să trăiască-n pace.

Soția sa, cum știm bine,
Că păstra secretu-n sine,
Zise : — Fă cum e cu cale,
Că eu mă plec voii tale.

Asfel după ce vorbiră,
Pe loc îi și însoțiră,
Cu nuntă, cu cununie
A trăi în căsnicie.
Sfîrșind nobilul aceasta,
Zise către el nevasta :
— Noi ăstor copii acum
Le sîntem tata și muma
Și fără deosebire,
Îi avem la o iubire,
Or fata asta crescută,
De va fi de noi născută,
Or că în locu-i feciorul,
Care ne-a împlinit dorul.
Acum tot atîta face,
S-a făcut, nu să desface,
Decît fata să știi bine
Că e născută de mine,
Iar băiatului i-e muma
Doica ce-o avem ș-acuma,
Care însași ea nu știe
Aceasta iconomie.
Zicînd aceasta se puse
Și toate pe larg îi spuse.

Ascultînd el cu mirare
A soții sale urmare,
Începu cu vorbă mică
Pentru băiatul să zică
Nobilei sale neveste
Proverburile aceste,

Adică :

Nici salcia pom, nici mojicul om.

Și
Nici talpa casii cerc de bute,
Nici moșicul boier de frunte.

Că
Rața sălbatecă nu se domesnicește.

Și
Pe porcul nu-l faci să bea apă din fedeleș¹.

¹ Vas în care se duce apa de băut la câmp.

DESPRE MOJICIE IARĂȘI

Paserea după ce se cunoaște ? — După cîntec.

Și

Mojicul după ce se cunoaște ? — După vorbă.

Că

E politicos ca gardul, îți jupoaie obrazul.

Mojicul

Nu-și cunoaște lungul nasului.

Că

De unde știe ciobanul ce lucru e șofranul ?

Că

Omul neslujit e ca lemnul necioplit.

Te pomenești că

Îți trîntește vorba ca ciomagul.

Zicînd :

Nu căuta ce am fost, ci te uită acum ce sînt.

Și

Nu te uita la cojoc, ci te uită ce e supt cojoc.

De aceea

Nu te băga în tărîțe, că te mănîncă porcii.

Însă

Dumnezeu să te păzească de țiganul turcit și de
mojicul grezit.

Și

Dumnezeu să te ferească de bătaie cerească, de
urgie-mpărătească și de pîra mojicească.

Un împărat prea cuminte, rugile când își făcea,
Pe lângă alte cuvinte și aceste el zicea :

„Dumnezeu sfânt să păzească
Toată firea creștinească
De bătaia cea cerească,
Deurgia-mpărătească,
Și de pîra mojicească.“

Fiul său, ce totdeauna la rugă cu el pus era,
Toate le zicea, dar una nu-i plăcea, îl supăra,
Nu-i venea să se smerească¹ să zică acest cuvînt :
„Și de pîra mojicească să-l păzească Cel preasfînt.“
Zicînd : „Ce putere are un mojiș, prost, nătărău,
Unuia împărat mare prin pîre să-i facă rău ?“
Împăratul dacă vede că nu îl poate muia,
Să-l facă pe el a crede ceea ce-l povățuia,
Gîndindu-se făcu planul, zicînd : „Voi să-l
pedepsesc.“

Și chemă-n grab pe țiganul, potcovaru-mpărătesc,
Căruia din întîmplare atunci dintr-un foișor
Căzuse și îi murise copilul său cel micșor ;
Îi poruncește în taină ca, cu cîrdul țigănesc,
Să se scoale să dea jalbă de fiul împărătesc,
Cu dovezi s-aducă pîră, orcum vor ști mai urît,
Că el de sus îmbrîncindu-l cu zile l-a omorît.
Deci îngropînd pe copilul potcovaru-mpărătesc,
Rîdică, dovezi aduce tot sălașul țigănesc,
Dau jalbă către-mpăratul, cu jurăminte pîresc,
Că i-a-mbrîncit pe copilul feciorul împărătesc.
Împăratu-nfățișază pe fiul său în divan,
Dovezile-l fac să creadă că a-mbrîncit pe țigan.
Pentru care împăratul chiar singur a hotărît
Să-l dea să-l aibă țiganu-n locul celui omorît.

¹ Să se umilească.

Aşadară fără voie feciorul de împărat
A trebuit să se ducă, tatăl său precum l-a dat ;
Şi deosebi împăratul pe potcovarul chemînd
Îi dă straşnică poruncă pentru fiul său, zicînd :
— Îţi poruncesc ca îndată cum te vei duce cu el,
Să-l îmbraci în haine rupte, să nu-i faci hatîr vrun fel
Şi să-l pui la foi să sufle tocma ca pe un ȕigan ;
Cînd vezi că nu te ascultă îngrozeşte-l din ciocan
Şi cu praftoriţa ¹ udă mai adese să-l loveşti,
Dă în el, numai păzeşte undeva să nu-l sluteşti ;
Că voi pentru o greşală în astfel să-l pedepsesc,
Decît cum zic tu ascultă cele ce îţi poruncesc.
Deci ducîndu-se ȕiganul cu porunca înarmat,
Le-a urmat toate întocma cu feciorul de-mpărat ;
Îl îmbracă-n nişte zdrenţe ca p-o slugă de ȕigan,
Negre,-n cărbuni tăvălite, de nu făcea nici un ban ;
Îl puse la foi să sufle şi cu barosul să dea,
De nu putea, vai de dînsul ! cu praftoriţa-l lovea ;
De cîte ori stropea focul cu dînsa îl atîngea
Şi obrazul, nasul, gura îi umplea şi îi mînjea.
Pedepsele aste toate trebuind să ia sfîrşit,
După trei zile-mpăratul iertă pe fiul greşit ;
Şi trimetînd îl aduse iar cu cinste la palat,
Spălat şi îmbrăcat bine ca un fecior de-mpărat.
Apoi seara împăratul mergînd să se roage iar,
A rostit ca mai-nainte aceleaşi cuvinte chiar.
Fiul său, ce împreună sta-ngenucheat pre pămînt,
Zise : — Tată ! mai va încă să zici şi acest cuvînt :

„Dumnezeu sfîntul să ne păzească
Şi de praftoriţa ȕigănească.“

Atunci împăratu-n sine de vorbele lui rîzînd
Şi isprăvind rugăciunea plecă în iatac zicînd :

¹ Unealtă cu care se stropesc cărbunii cînd se înfierbîntă fierul.

„Omul pînă nu pătimește nu să învață.

Și

Pînă nu dă cu capul de pragul de sus, nu vede pe ăl
de jos.

Și tocma

Cînd îi dă cuțitul de os.”

DESPRE FRICĂ ȘI VITEJIE

În vremea războiului e mai scump fierul decît aurul.

Și

Cine e viteaz, în urma războiului se cunoaște.

Că

După război se vede capul viteazului și urma
fricosului.

Lupului de i-ar fi frică de ploaie, ar purta ipîngea ¹.

Și

Leoaica numai un pui face și bun.

Și

Omul voinic nu se sperie de toate muștele.

Mulți se laudă zicînd :

Deslega-voi sacul, vedea-vei pe dracul.

O să cauți în gaură de șarpe să te ascunzi.

Și o să strigi :

Ieșiți, morți, să intrăm noi, că e vremea de apoi.

Dar

După război mulți viteji se găsesc.

De cei

Cu coraj de găină moartă.

Ș-apoi

Nu Ț-e necaz cînd te izbește un armăsar, ci cînd te
trîntește un magar.

Dar

Cînd geme mortul, și dracul moare de necaz.

¹ Manta cu glugă.

Însă

Vulpea nu se sperie de ăl de să laudă seara, ci de ăl
de mănîncă dimineață.

Sînt mulți :

La plăcinte înainte și la război înapoi.

Sau

La război în coadă și la fugă în frunte.

Zicînd :

Fuga e rușinoasă, dar e și sănătoasă.

Și

Își face spaimă singur, ca calul de vînt.

Și

Fuge ca dracul de tămîie.

Strigînd :

Apropie-te, crîng, depărtează-te, cîmp.

Și

Fuge, ca cînd îl gonește cu bici de foc.

Și

Stă pitit ca iepurele și ciulește urechile.

I să face în cap părul măciucă.

Și

Tremură de parcă îl găsesc toate năbădăile.

Și

Parcă i-a dat cineva matragună.

Și

I se face fața ca turta de ceară.

Că

Omul fricos totdeauna umblă cu gheața în sîn.

El

Se sperie de toate burienile.

Și

Părul în cap i să zbîrlește

De frică, cînd povestește.

Și

N-are-mprejur biet nimica

De unde să-și lege frica.

Zicînd :

De frică inima-n mine

Se lasă în jos pe vine.

Și

Se sperie de umbra lui

Și se uită-n urma lui.

Fricosului

De o gîngane mică

Păru-n cap i să ardică

Și pielea i se-nfurnică.

Cînd vede groaza,

Fuge ca cîinele cu coada între picioare.

Că

De o umbră, d-o nălucă,

Frigurile îl apucă.

Numai cînd

Este la largul lui și la strîmtul altuia.

Zice :

Înfricoșază-ți cusurul, să nu-ți umple...

Și

Dacă n-ai bătut cur mic,

Nu-nfricoșa p-ăl voinic.

Că numai

Babele cu sînge bătrîn

Să sperie și scuipă-n sîn.

Iar cînd

Îl iei la trei parale.

Atunci

Mai multe din c... b...

Decît la tabaci ¹ meșini.

Și

Bea nițică apă rece,

De sperietură a-i trece

¹ Tăbăcari.

Și altădată, ca șoarecii cînd cînta jucînd hora :
Sus de mîină, jos de vînă și mai aproape de gaură.

Cu toate acestea,
Frica păzește pepenii.

Și
Cîinii sînt paza oilor.

Că
Mai rău se sperie cineva din auzit decît din văzut.

POVESTEA VORBII

O vulpe odinioară (povestea strămoșii mei)
Mergea seara să vîneze, după obiceiul ei,
Și mai cu seamă adese se ducea la moară-n sat,
Unde găsea gîște, rațe și găini pentru vînat.
Așa și un cotoi iară venea pe lîngă țarași¹,
Că găsea să prinză șoareci și mari și mititei, grași.
Aci vulpea cu pisoii înîlnire des avînd,
Amîndoi se-ndrăgulară, unul altuia plăcînd.
Intrară și în tocmeală d-a se lua amîndoi,
A trăi în căsnicie ș-a se mîngîia-n nevoi.
Aci făcură și nunta, puind masă de vînat,
Mîncară, se veseliră și să joace s-au sculat.
Pisoii își dresă struna și răsună grosul bas,
Iar vulpea cînta cu vorbe, slobozînd ascuțit glas :

— Bine este doi cu doi
Și noi, neică, amîndoi,
Bine era mai de mult,
Dar noi, neică, n-am știut...

Cînd era ea să mai zică, un cîine îi auzi
Ș-îndată și el la nuntă pe fugă se repezi,

¹ Stîlpi de poartă.

Dorind și el să se prinză cu acești tineri la danț
Și să joace vreo polcă, vreun vals sau cotrodanț¹ ;
Dar cotoiul pierdu cheful îndată cum l-a zărit,
Vulpea tăcu cîntecelul, îl lăasă neisprăvit.
Și croindu-o la fugă spre pustie amîndoi,
Tocma în crîng se opriră a se uita înapoi.
Ocărînd aci pe ciine vulpea cu glas înțepat
Nu vrea nicidecum să-l ierte (deși era el în sat),
Zicînd : — Ai văzut moșicul cu obraz gros, necioplit,
Cum venea-n fugă la nuntă, fără bilet, nepoftit ? !
Ce ? Te-ai speriat, bărbățele ? Răspunse el : — Aș !
nimic !

Nu se prea sperie lesne o inimă de voinic ;
Dar n-am vrut să fac gîlceavă, la nunta mea, c-un
netot,
Că ți-l făceam să se lingă de cinci-gheara mea pe bot ;
Și repezindu-mă-n grabă mă suiam în vreun loc,
Stam aci fără să-mi pese ș-îmi băteam de dînsul joc ;
Dar îmi era pentru tine, că din mîină te pierdeam,
Ș-atunci, cu inima friptă rămîind, mă prăpădeam.
Mireasa l-aceste vorbe negreșit că ar fi plîns,
Dar nu-i putea veni jale de gîdilituri și strîns,
Ci cu hohote și rîsuri, fiind departe de ciini,
Ca să piarză supărarea îl luă iarăși de mîini,
Și cu el hora, sărita, vizunia-ncunjurînd,
Răsuna cu glas din gură acest cîntecel, zicînd :

— Bărbățelul meu,
Voinicelul meu,
Mult e inimos,
Mult e nefricos.
Deși am fetit,
Dar am nemerit,

¹ Contradans (dans executat de mai multe perechi, așezate față în față).

Luai pui de drac,
Tocma după plac.
N-am frică de fel
De nimeni cu el.

Cumătrul lup, care-n vreme umblă ca un vătășel¹,
Trecînd p-aci cu-ntîmplare ș-auzînd joc, cîntecel,
Cu raport despre aceasta degrab în fugă s-a dus
Și la leul, împăratul dobitoacelor, l-a dus.
Leul, cum citi raportul, pe lupul a întrebat :
— Dar n-ai aflat tu pe cine a luat ea de bărbat ?
— Nu știu, — îi răspunse lupul — că în casă n-am
intrat,
Dar fără să văz îmi pare că pe dracul a luat.
— Cum așa ? — zise-mpăratul — după ce ai cunoscut ?
— După cîntec, — el răspunse — că cam nu prea
mi-a plăcut.

Cînd vorbea acestea, iacă cuviosul urs veni
Și cu smerenia toată-naintea-i se ploconi.
Mistrețul grof după dînsul îndată intră și el,
Gras, gros, umflat ca cu țeava, și se închină la fel.
Porunci leul îndată să le dea cîte un jeț,
Puind pe ursul în dreapta și-n stînga porcul mistreț.
Apoi le citi raportul de rînd în jos și în sus,
Pentru măritișul vulpei, care lupul l-a adus.
Se uitară toți la dînsul și cruciș și curmeziș
Și se zbîrliră de groaza al acestui măritiș,
Zicînd : — D-o fi luat vulpea chiar pe dracul de
bărbat,
Ne-a făcut pe toți papară, sîntem periți, ne-a mîncat ;
Dar, după povestea vorbii, nici un lucru să nu crezi
Așa, din auzit numai, cu ochii pînă nu vezi ;
Însă altfel nu să poate decît un prînz să gătim
Și pe vulpea cu bărbatu-i la masă să o poftim ;

¹ Curier.

Și de va fi chiar și dracu, cum sîntem noi grămădiți,
Luptîndu-ne împreună, tot putem fi mîntuiți,
Decît cîte unul-unul prin păduri a ne afla,
Și cu noi prea cu lesnire pîntecele a-și umfla ;
Iar de nu va fi bărbatu-i drac, după cum auzim,
Atunci îl facem prieten și împreună prînzim.
Zise leul : — Prea bun este acest sfat care mi-l dați,
Dar și așa ciudat vine ca să fim asigurați ;
Căci pe dracul vreodată din noi cine l-a văzut ?
Și ca să-l putem cunoaște este prea de necrezut.
De unde știm alb e, negru, galben, roșu, or altfel,
Și cum l-om zări îndată să zicem că este el ?
Noi auzim că-n orașe, prin acest mare pămînt,
C-ar fi multe dobitoace și nu le știm ce fel sînt ;
Că noi la ele nu mergem, nici ele la noi nu vin,
Nu ne-am văzut unii p-alții chiar o dată cel puțin ;
Asemenea și de dracu numai doar cît auzim
Că ar fi cea mai rea fiară ș-ar fi făcînd mari cruzimi.
Dar pînă-ntr-acest ceas Sfîntul ne-a ferit ca să-l vedem,
Fie de ăst loc departe, d-al vedea lipsă n-avem.
Dar daca vrăjmașa vulpe legea cumva a călcat,
Ca numai rău să ne facă cu dracu s-o fi-ncurcat,
Trebuie prin chibzuire să facem toți vreun plan,
Ca să ne ferim de răul acestui cumplit dușman ;
Cu toate aceste, lupul să se ducă a-i pofti
Și în grab să se întoarcă cu răspuns a ne vesti.
Apoi vom vedea ce-om face, atuncea vom hotărî,
Vom găsi fieștecare loc capul a ne vîrî.
După ce se sfătuiră în felul de mai sus zis,
Gătind masa, fu îndată vătășelul lup trimis,
Ca să poftească pe vulpe la prînzul împărătesc,
Cu soțul ei dimpreună, să vie, că îi doresc.
Se repezi lupu-ndată ca un grabnic curier,
Ardicînd pulbere-n urma-i ca norii pînă la cer.
Și tocma drept vizunia tinerilor cînd veni,
Începu-ncet să pîșască, corajul îi conteni ;

Nici nu îndrăzni să intre, ci tăcerea-și deslegă
Și cu sfială d-afară, din depărtare strigă :

— Cumătră ! Cumătră vulpe ! — Cine e ? ea a
răspuns.

— Ia poftim pînă afară, îi zise el, stînd ascuns.

— Dar ce vei ? întreabă vulpea, pînă la ușă ieșind.

— Sînt trimis, — răspunse lupul, de prin stofa capul
ivind —

A auzit împăratul cum că te-ai căsătorit

Și prea mult îi pare bine că soț bun ți-ai nemerit.

De aceea vă poștește ca să veniți mai apoi,

Fiindcă azi are masă, să prînzîți și amîndoi.

Zise ea : — Cît pentru masă, din parte-mi bucuros eu,

Dar să-ntreb, să văz, voiește să meargă bărbatul meu ?

Auzi, bărbate ! ne cheamă, spune-mi ce răspuns să dau.

Mergi la masă-mpăratească ? Răspunse el :

— Mîrîmiau !

„Mîrîmiau“ auzind lupul, i s-a părut prea ciudat

Și dete înapoi fuga cu totul înspăimîntat.

Ajungînd la împăratul și de frică tremurînd,

Ostenit, cu limba scoasă, sufla și spunea zicînd :

— Împărate ! nu e bine, să știi că ne-am prăpădit.

Îl întreabă leul : — Spune-mi, ce ți-a făcut ? Ce-ai
pățit ?

— E ! d-aș fi stătut, — el zise — ce știi ce mi
se-ntîmpla ?

Crez că mă învăța minte curier a mai umbla.

— Ei bine, — îi zise leul — l-ai văzut ? Ce fel era ?

— Nu l-am văzut, — el răspunse — dar glasul-i
mă-nfiora.

Vorbi o limbă pocită, pentru care eu mă leg

Și mă prinz pe capu-mi cum că numai dracii

i-o-nțeleg ;
Decît ea bucuros prinse¹, dar nu știu de vor veni,

¹ Acceptă, primi.

Și mai bine ar fi dacă bărbatu-i nu va voi.
 Auzind leul aceste, ceru de la ceilalți sfat,
 Zicînd : — Spuneți ce să facem, că nu e de amînat,
 Ci trebuie mai în grabă vrun fel a ne folosi.
 Că ei o fi plecat poate și îndată vor sosi ;
 Eu găsesc de cuviință că aici să nu ședem,
 Ci mergînd să ne ascundem care pe unde putem
 Și pre ascuns cu ocheanul în drumul lor să privim,
 Ca din cale depărtată uitîndu-ne să-i zărim ;
 Și de va fi, cum să zice, bărbatul vulpei vrun drac,
 Să nu faceți vro mișcare, ci să tăceți și să tac ;
 Că ei, negăsind pe nimeni, o să șază ce-o ședea
 Și o să plece acasă, de treaba lor a-și vedea.
 Aste vorbindu-le leul, toți ziseră-ntr-un cuvînt :
 — Cîte le-ai zis, împărate, toate înțelepte sînt.
 — Dacă e așa, — el zise — faceți-vă toți în părți,
 Că eu m-ascunz dup-o stîncă pe marginea astei bălți.
 — Eu iar — îi răspunse ursul — sus în ăst copaci
 mă sui
 Și prin frunza lui cea deasă orce voi vedea vă spui.
 Porcul zise : — Și eu iarăși jos în frunzet mă-nvelesc,
 Să scoț o ureche numai, ca să-i auz ce vorbesc.
 Lupu-și găsi și el locul, vîrîndu-se într-un stuf,
 Ca să poată fugi lesne cînd va vedea vrun zăduf.
 Vulpea dacă intră-n casă și cotoiului a spus,
 Zise el : — Dragă nevastă ! Eu pîn-acum nu m-am dus
 Să văz împăratul cum e, precum și pe mine el,
 Nu ne știm unii pe alții, cum sîntem și în ce fel ;
 Ba nici nu știu înaintea-i cum să mă înfățișez,
 Nici cum să mîncînc la masa-i, nici pe scaunu-i să șez,
 Ci ia să ședem mai bine în căscioara-ne aici
 Și de va fi vro-ntrebare, doar vei ști tu ce să zici.
 Cineva cu o minciună scapă de alte nevoi,
 Dar încă de la o masă să nu putem scăpa noi ?
 Îi zise ea : — Ba, bărbate, ai să mergem să mîncăm,
 Că se mînie-mpăratul hatîrul dacă-i stricăm ;

Chiar și politica ¹ cere să mergem să-l salutăm,
Să-i facem închinăciune și mîna să-i sărutăm,
Necum să fim poftiți încă și să urmăăm în alt fel,
Să ne purtăm mojicește și să nu mergem la el !
— Dacă e așa, — răspunse bărbatul ei — bine dar,
Apucă de te gătește, șterge-ți ăl cojoc murdar.
Se sculă vulpea îndată și în cel mai grabnic pas
Se scutură de țărînă, se linse pe bot, pe nas.
Cotoiul iar, ca și dînsa, scuipă în labă pe loc
Și la cap se netezește, la coadă și într-alt loc ;
Apoi luîndu-și nevasta de brațet ca un bărbat,
Plecară pe potecuță să se ducă la palat.
El însă, zglobiu la fire, tot în jocuri se ducea,
Sărea și glumea cu dînsa, mii de comedii făcea.
Leul, cum sta după stîncă, tot adese întreba
Pe urs, zicînd : — Cuvioase, vede-să ceva, au ba ?
Ursul răspunse că vede cu vulpea un ce viind,
Cu mult mai mic decît dînsa și ca un drac tot sărînd.
Îi zise lui împăratul : — Poate îți pare așa,
Unde îl vezi de departe, dar nu te înfricoșa ;
Întinde ocheanul bine și te uită mai frumos,
Ține-l tot spre acea parte, nu-l lăsa din mîină jos,
Ca nu cumva făr' de veste cu ei să ne pomenim,
Cum vorbim să ne auză și ceva să pătimim.
— Coraj ! coraj ! să n-ai frică, — strigă porcul către
leu —

Căci cînd vor veni aproape, pașii lor îi auz eu.
Deci, precum am zis, mîțoiul cu vulpea pe drum viind
Și într-o parte și alta făcînd zglobii ² și sărînd,
Văzu pe o coțofană sus într-un copaci cîntînd
Și se opri aci-ndată, către mireasă zicînd :
— Nevastă ! Iacă ploconul, îngăduiește nițel
Să ți-l prinz ca să ne ducem la împăratul cu el.

¹ Politetea.

² Zburdălnicii, glume.

Aceasta zicînd, îndată se urcă în copaci sus
 Ş-într-o clipă cu iuteală gheara pe dînsa a pus.
 Ursul, care aste toate cu ocheanul le-a văzut,
 Că ar fi chiar necuratul desăvîrşit ¹ a crezut ;
 Şi de spaimă cu cutremur zise-mpăratului leu :
 — Sîntem periţi toţi, stăpîne, după cele ce văz eu ;
 Dacă el o zburătoare o prinse din vîrf, de sus,
 De m-o vedea şi pe mine, apoi, ait ! atunci m-am dus ;
 A avut dreptate lupul într-atît de s-a speriat,
 Dar sî—î ! staţi în tăcere, că iacă s-apropiat.
 Stînd ei astfel în tăcere şi ascunşi, cum am zis, toţi,
 Ajunseră şi intrară în casă tinerii soţi ;
 Carii văzînd masa-ntinsă şi pe nimenea aci,
 Fu pricina ca să iasă la uşă, d-a se suci
 Ş-a privi cînd de o parte, cînd de alta nencetat,
 Că doar vor vedea să vie marele lor împărat ;
 Dar şezînd cu amînare pe verdeaţă ş-adăstînd,
 Un vîntar din întîmplare dintr-un loc, în alt zburînd,
 Viînd s-a pus pe urechea a mistreţului ascuns
 Şi fără ceva să-i pese, înfigînd botul, l-a-mpuns.
 El tot scutura urechea să fugă, a nu-l pişca,
 Pină cînd zări pisoiiul frunzele care mişca
 Şi gîndind că şoareci umblă, deodată s-a sculat,
 Zicînd către vulpe : — Dragă ! o să mai prinzi un
vînat,
 Să te uiţi acuma numai cum ţi-l mănînc viu, nefript.
 Şi în loc sărînd cu gheara, dinţii-n urechea-i ş-a-nfript.
 Mistreţul îngrozit foarte, gîndind că n-o mai scăpa,
 În rîu ca nebun dînd fuga, din puteri strigînd, ţipa :
 — Fugiţi ! fugiţi, vă mănîncă, pe mine m-a şi răpus !
 Cotoiul de spaimă sare să scape în copaci sus,
 Ursul, pârîndu-i că vine şi pe el a-l nimici,
 Din copaci jos să aruncă şi să lungeşte aci,

¹ Fără îndoială.

Făr-a putea alt să zică decît numai : — Mor ! mor !
mor !

Lupul, cum auzi iarăși, alergă la leu ca-n zbor,
Strigînd : — Ce stai, împărate ? Că mîncă pîn-acum
doi,

Și acum îndată vine să ne piarză și pe noi.

Leul auzind pe lupul dîndu-i astfel de raport

Zise : — Decît viu în gheara-i, mai bine în apă mort.

Și închizînd ochii-ndată în valuri s-a aruncat ;

Lupul și el după dînsul asemenea a urmat.

Cotoiul în acea clipă pe ursul sus cînd văzu

De spaimă sărind îndată ca o minge jos căzu

Și să-nfipse-n țandara unui copaci rupt de vînt,

Care era ca o țeapă ardicată de pămînt.

Vulpea iar în acea groază de spaimă fierea-i plesni,

Somnul cel lung o cuprinse și nu se mai pomeni.

DESPRE VICLENIE

În față una-ți vorbește
Și în dos alta-ți croiește.

Și

În ochi cu gura te unge
Ș-în dos cu ac te împunge.

Și

În față dinți îți albește
Și inima își negrește.

Și

În față te netezește
Și în spate te cioplește.

El este

C-albina,-n gură cu miere
Ș-în coadă cu ac și fiere.

Vicleanul

Fîțîie coada ca vulpea, în toate părțile.

Îl vezi numai,

Bună ziua toată ziua și din cap la toți mereu moț.

Și

Te mîngîie cu ghimpi.

Și

Te atinge cu bumbac.

Pe vicleanul

Cît să umbli să-l pipăiești,
Nici în piua nu-l nemerești.

Cum a zis unul :
De scund este scund,
Dar nu-i dai de fund.
Cu un cuvînt,
Este taler cu două fețe.

POVESTEA VORBII

Oarecare meșterăș
A trimis un băiețaș
Cu un taler rudăresc ¹,
Cu două fețe, prostesc,
Ca să ia de la băcan
Icre roșii de un ban ;
Îi mai dete și alți doi
Să ia icre negre moi.
Băiatul cam prosticel,
Cerînd icre de un fel,
Le-a pus pe taler aci
Și altele porunci.
Băcanul dacă i-a dat,
— Unde le pui ? l-a-ntrebat.
El talerul întorcînd
Și icrele răsturnînd :
— Pune-le aici, a zis,
Ș-a mers d-unde l-a trimis.
Acolo cînd s-arătat,
Stăpînul său l-a-ntrebat :
— Celelalte unde sînt,
Or nu-nțelegi de cuvînt ?
Copilul iar întorcînd
Și : —. Iacăte-le, zicînd,
Căzură ș-a cele jos,
Nimica fiind din dos.

¹ Făcut de rudar (țigan lingurar), grosolan, lucrat din topor.

Stăpînul său, necăjit,
Îndată l-a pălmuit,
Zicînd : — Vezi, minte să ții
Și păzește să nu fii
Cu două fețe și tu,
C-as' taler ce te bătu.

DESPRE IPOCRISIE SAU FĂȚĂRNICIE

Mănîncă sfinți și scui pă draci.

Și

Cu trupul în biserică și cu gîndul la dracul.

Fățarnicul

Este o floricică, cine-l miroasă nasu-i pică.

Că

Nici dracul mai întîi

Nu-i dă de căpătîi.

Că

Mîna care nu o poate mușca o sărută.

El este

Ca cărbunele stins, care te mînjește,

Și ca cel aprins, carele te pîrlește.

Ochii porcului caută tot la pămînt,

Geme nebolind și caută nepierzînd.

Dar

Boala lui e sănătatea noastră.

Ipocritul este

Mîța blîndă zgîrie rău.

Și

Cărbune cu cenușe acoperit.

Că e

La unii mumă și alții ciumă.

Umblă

În gură cu Dumnezeu și în inimă cu dracu.

Și

Ziua fuge de bivol și noapte apucă pe dracu de coarne.
În cuibul smeritului lăcuiește dracu.

El

Cu ȱingura ȱȱi dă dulceaȱă și cu coada ei ȱȱi scoate
ochii.

Lup ȱmbrăcat ȱn piele de oaie.

Umblă să sperie lupul cu pielea oii.

Dar

Baba bătrȱnă nu să sperie de drugă ¹ groasă.

POVESTEA VORBII

Un ȱmpărat oarecare
Avȱnd un cal bătrȱn tare,
Care picioarele sale
Abia le tȱra pe cale,
Ș-abia putea roade fȱnul,
Ca și cojile bătrȱnului,
Dar pentru că ȱl iubise,
De bine ce ȱl slujise
Ș-ȱl scăpase ȱn războaie
De oarecare nevoaie,
Se milostivi-ȱmpăratul
Să-și slobozească soldatul,
Ca să umble-n bună pace
Singur pe unde ȱi place ;
Și ca să-l cunoască bine,
Cȱnd ȱl va vedea orcine,
Că-n slujba ȱmpăratească
A fost ș-a luat ostafcă ²,
ȱi făcu o haină-n spate,

¹ Fus mare pentru răsucit fuiorul.

² Concediu (din armată), pensie, lăsare la vatră.

Cu peteci, fețe¹ schimbate,
Albastre, verzi, galbeni, roșii
(Cum se îmbrac comicoșii).
Ș-așa după ce-l îmbracă,
Porunci ca să-i mai facă
Și potcoave în picioare,
De oțel (scînteitoare),
Ca mai mulți ani să trăiască,
Pietri să nu le tocească.
Făcîndu-se aste toate,
Poruncește de îl scoate
Afară-n cîmp să se pască
Ș-und-o vrea să lăcuiască.
Umblînd dar în astfel calul
(Precum îi spuserăm halul),
Cînd cobora pe o vale,
Să-ntîlni cu el în cale
Un leu, care în viață
Nu văzuse de cal față ;
Pe loc el cum îl zărește,
Se spăimîntă, se-ngrozește
Și de frică-ntr-o suflare
Se-ntoarse în fugă mare,
Strigînd : — Fugiți, fugiți toate
Hiare, care-ncotro poate,
Că vine fără zăbavă
O jiganie grozavă,
Și de-i vom intra în gheare,
Vom peri cu mic, cu mare.
Un lup, care-l auzise
Și cu totul se-ngrozise,
Vine la dînsul în grabă
Și tremurînd îl întreabă :
— Ce e ? Ce strigi ? O minune !

¹ Culori.

Cine te gonește ? Spune
Leul abia se oprește
Și răspunzînd îi vorbește :
— Lupule, nu este bine,
Vine peste noi ce vine,
Nu știi să o spui p-anume,
Că n-am mai văzut în lume.
— Ce fel e ? — întreabă lupul —
Cum și în ce chip i-e trupul ?
Leul începu să zică :
— Îți spui pe scurt, că mi-e frică,
Zăbovind cu vorbă lungă,
Nu cumva să ne ajungă ;
Nu departe colea-n vale,
Tocma-n potecile tale,
Este o namilă mare,
Tot pestriță pe spinare ;
Capu-i este lung și botul,
Gura-i te-nghite cu totul,
Pielea-i e împestrițată,
Pînă la coadă bălțată.
Nu mai băgai seamă l-alte,
Dar picioare are-nalte
Și din ele fulger scoate
În pasurile lui toate ;
C-un cuvînt e o nălucă,
S-o vezi, groază te apucă.
Lupul zise : — Fii în pace,
Nimica nu ne va face,
Lucru de spaimă nu este,
Că namile de aceste
Multe în zilele mele
Am petrecut prin măsele.
— Te-nșeli, lupule, — el zise —
Ție-ți pare că spui vise,
Dar vei vedea tu acuma

Cum ți să-nfundează gluma.
— O, Doamne ! — îi zise lupul—
Nu-i poci vedea d-aci trupul !
(Și se-nălța din picioare,
Să vadă, -l va zări oare ?)
Leul zise : — Vin' la mine,
Să te-nalț ca să-l vezi bine.
Și ardicându-l în brațe,
Îl strînse-n gheară de mațe.
Lupul avînd urdinare ¹,
Îl trecu... biet, de strîns tare.
Leul aceasta văzîndu-i
Îl trînti-ndată, zicîndu-i :
— Tu nici nu îl văzuși bine
Ș-începu să dea din tine,
Dar de îl vedeai ca mine ?
Atunci mureai, vai de tine !
Zicînd aceasta, îl lasă
Și fuge-n pădurea deasă.

★

Mulți să sperii de nimica,
Ș-apoi ș-în alți bagă frica ;
Te miri ce își fac nălucă
Și frigurile-i apucă.
Asfel de oameni în lume
Au născocit spaime sume :
Strigoi, stafie, Murgilă,
Miazănoapte și Zorilă,
Ș-alte multe ca aceste,
Care nici a fost, nici este...

¹ Diaree.

DESPRE LĂCOMIE ȘI NEICONOMIE

S-a ospătat pîn-a crăpat.

Și

A lins pînă a pus vasu cu fundu-n sus.

Și

Peștele din eleștiu

Umblă să-l înghiță viu.

Și

Stă, îmbucă lăcomește

Ca un lup cînd se pripește.

Zicînd :

Sînt de unde n-are mărul coaje și cireașa sîmbure.

Și

El mănîncă un purcel

Ș-altui dă un puricel.

Ș-apoi cere

Și din coș grăunțe

Și din postavă ¹ tărîțe.

Însă

Cloșca care coprinde oau multe nici un pui nu scoate.

Că

Mierea-n gură e plăcere,

Dar la inimă ² durere.

Lacomul

La gustare cît cal mare,

¹ Ladă în care cade făina măcinată.

² Stomac.

Și la prînz nici cît un mînz.

Neiconomul este

Ca feciorul lui ban gata,

Răsipește cu lopata.

Și

Banii din mînă îi scapă,

Ca ciurul cum ține apă

Și

Azi întinde pîn-o rupe,

Mîine n-are s-o astupe.

Că

A îmbrăcat pe dînsul haine noi

Ș-a ținut de joi pînă mai apoi.

Și pe urmă

Ajunge din cal magar

Și catîr din armăsar.

De aceea a zis cineva :

Cumpăna, nepoate,

E bună la toate.

Și

Cheltuiește, române,

Și vezi ce-ți mai rămîne.

Căci

Cîinele, de ¹ este cîine,

Și tot oprește pe mîine.

Iar

Cine se biruiește

De orșice poștește

Dobitoc se numește.

Pentru că

Cu cele puține

Acel mult să ține.

¹ Deși.

Totdauna,
Or la unul, or la trei, tot o lumînare arde.

Că
Celui cu economie
Suta îi este lui mie.

Poate zice :
Sînt bogat, de cît
Pe cît am, p-atît.

Iar
Cine își mănîncă sămînța de in își mănîncă cămașa.

DESPRE ICONOMIE

Cît Ț-e pătura, atît te-ntinde.

Căci

Cum îți vei așterne, așa vei dormi.

Și

Cine cheltuiește peste ceea ce câștigă n-are-n casă
mamaligă.

Cum e țara, și obiceiul.

Cum e sfîntul, și tămîia.

Să ne cîr pim, că nu putem tot să ne înnoim.

Spărtura pînă e mică trebuie cîr pită.

Omul nu iese cu dosul la oameni, ci cu obrazul.

Dar însă

Hainele nu fac pe omul mai de treabă.

Brînză bună în burduf de cîine.

Mărgăritar atîrnat de gîtul porcului.

Sau

Belciug de aur la rîtul porcului.

Că

Alta e floarea de grădină și alta e floarea de cîmp.

Că

Obrazul supțire cu multă cheltuială să ține.

Fiecare își știe păsul său.

Tot obrazul își are necazul.

Fiecare singur știe unde îl strînge opinca.

Corabia mare și valuri mari o bat.

De aceea
 Nu te măsoara cu cei mari.
 Că
 Cine are piper mult bagă și în terci.
 Și
 După ce e carnea grasă, mai pune și seu.
 Dar
 Învătu are și desvăt.
 Că
 Nu e totdeauna Paștile.
 Și
 Cui nu-i place să trăiască ca găina la moară ?
 Însă
 Nevoia îl face să trăiască ca vițelul la oraș !
 Că
 Nu e după cum va omul, ci după cum va Domnul.
 Și moșului îi plac toate, dar să le roază nu poate.
 Rău la vale, greu la deal.
 E anevoie când ajungi să cumperi orz de la găște.
 Strânge mișină ¹ de cu vreme.
 Gunoii de vară e piper de iarnă.
 Omul înțelept își cumpără vara sanie și iarna car.
 Și
 Leagă sacul pînă e rotund, nu cînd ajunge la fund.
 Că
 De unde tot iei și nu pui, curînd să isprăvește.
 Banul e făcut rotund, lesne să rostogolește.
 Anevoie să cîștigă și lesne să cheltuiește.
 Iei cîte unul și dai cu pumnul.
 Și
 Nu răsiți meiul, c-anevoie se adună.
 Că
 Soarele și iar nu poate să le încălzească toate.

¹ Provizii alimentare pentru iarnă.

Ci

Cînd însetează curtea ta, apa-n drum nu lepăda.

Și

Apa limpede pînă nu vei vedea

Cea turbure n-o lepăda.

Și

Pînă nu vei vedea pe cel bun, nu lepăda pe cel prost.

Că

Cine o ia prea lată rămîne cu ea necrăpată.

Îl găsesc frigurile pungii.

Și apoi

Nu e mai grea boală decît pungă goală.

Că

Omul făr' de bani e ca paserea fără aripi : cînd dă să
zboare, cade jos și moare.

De aceea

Nici să te bolnăvești, nici să aibi trebuință de doftor.

Că

Cine trăiește nădăjduindu-se moare jinduindu-se.

Ruda omului este punga cu banii și sacul cu mălaiul.

Sătul la flămînd nu crede.

Pînă vine cheful bogatului, iese sufletul săracului.

În nădejdea tatii, moare mama.

Nu e nimic ca sănătatea și banii.

Că

Sănătatea face banii și banii sănătatea.

Cînd ai bani, trebuie să ai și dușmani.

Dar și

Omul fără dușmani nu-i plătește¹ pielea nici un ban.

Banul muncit nu să prăpădește.

Omul face banii și banii pe om.

De aceea

Strînge bani albi pentru zile negre.

Cînd îți intră paraua în mînă, leagă-o în nou noduri.

Să mă iei cînd mă găsesc,

¹ Valorează

Să mă aibi cînd îți lipsesc.

Că

Fiece nebun știe să cîștige bani, dar nu știe să-i păstreze.
Cine nu cruță paraua, nici de galben nu-i e milă.

POVESTEA VORBII

Un sultan odată umblînd prin cetate
Pe jos cu vizirul în haine schimbate
Văzu înaintea-i o para scăpată
Ș-o rîdică singur plecîndu-se-ndată.
Vizirul această urmare văzîndu-i
Și păzîndu-i vreme ¹ l-a-ntrebat zicîndu-i :
— Mă iartă, stăpîne, pentru îndrăznire,
Că îmi stă în cuget o nedomirire :
Mi-a fost de mirare că o para mică,
Care și nimica poate să se zică,
Un sultan ca tine, bogat cu haznale ²,
Să te pleci la dînsa să o iei din cale !
Sultanul răspunse : — Acel ce din fire
Va lua paraua în desprețuire
Din puțin să-nvață întru nepăstrare
Ca să nu se uite și la banul mare ;
Omul care știe a trăi cu păstru ³
Paraua o are la galben cap-păstru ⁴ (căpăstru) ;
Ziseși că paraua nu e lucru mare,
Dar cît de greu este, omul cînd n-o are !
Paraua e mică, dar loc mare prinde,
Că, cînd îți lipsește, pîine nu ți-o vinde,
D-aceea paraua omul cel cuminte
Trebui ca pe galben s-o aibă-nainte,
Că joc cine-și bate și-î dă cu piciorul,

¹ Găsind o ocazie favorabilă.

² Comori.

³ Economie, păstrare, strîngere.

⁴ Vezi vol. I, p. 249, n. 1.

Cu vreme ajunge ca să-i ducă dorul.
Eu nu zic că omul cumplit ¹ să se facă
Și pînă-ntr-atîta argintul să-i placă,
Încît să ajungă la el să se-nchine
Și să îngrijască numai pentru sine,
Ci zic că la păstru firea să-și deprinză
Și, cînd dă, să vază banul loc să prinză,
Ca să strîngă, s-aibă atît pentru sine,
Cît să poată face și altuia bine.
De ce pentru sine ? Pentru vremuri grele,
Pentru niscai boale, pentru-ntîmplări rele,
Cînd se cheltuiește și cîștig nu este,
Pentru neputințe ș-alte ca aceste ;
Iar pentru alți cum ? Ca milă să-i fie,
Să aibă să scape oameni din robie,
Să-și dea pentru suflet și bine a face,
Scăpătați s-ajute, sirmani să îmbrace,
Pe cîți pradă focul, pe cîți apa-neacă,
Pe cîți îi las hoții în stare săracă,
Văzînd să nu-i lase-n lacrimi să rămîie,
Ci să aibă-n mîna cu ce să-i mîngîie ;
Îmi aduc aminte despre o poveste,
Care ca o pildă pentru păstru este :

POVESTEA ÎMPĂRATULUI

Au plecat odată cîtiva după milă,
Ca să strîngă zestre pentru o copilă,
Care prea săracă era și sirmană
Și să o mărite își făcea pomană.
Umblînd dar ei astfel prin case a cere
La oameni mai nobili și mai cu avere,
Intrară-ntr-o curte unde nemeriră

¹ Zgîrcit.

Ocări, ceartă, gură,-n care auziră
 Că stăpînul casii un banuț pierduse
 Și slugile toate era de el puse,
 Unii așternutul scutura din case,
 Alții cernea praful care-l măturase,
 Alții iar, prin curtea cea mare ca hanul,
 Ciuruia gunoiul să-i găsească banul.
 Văzînd ei aceasta, prea mult se mirară,
 Ș-au zis întru sine că-n zadar intrară,
 Și neagră sau albă fără să-i vorbească
 Deteră să plece l-alți să năzuiască¹;
 Dar el cum îi vede că-ndărăpt porniră,
 Chemă să-i întrebe pentru ce veniră.
 Ei sta-n chibzuire cum să-i pomenească
 (Văzîndu-i scumpetea², să nu-i ocărească).
 Dar el tot zorindu-i i-au spus cam de silă
 Că strîng să-nzestreze p-o fată cu milă.
 El cum îi aude nu-i lasă să iasă,
 Îi cheamă îndată cu cinste în casă,
 Întră-n cercetare, ce-au strîns pîn-acuma,
 Cît mai trebuiește să-mplinească suma.
 Și, spuindu-i, scoase punga lui îndată
 Și-înzestră pe fată cu sumă-nsemnată,
 Zicînd: — Nu vă pară lucru de mirare
 Că fac pentru un ban atîta cătare;
 De n-aș fi fost astfel cu bună-ngrijire,
 Să-mi păstrez averea cu nerăsipire,
 N-aș fi avut astăzi nici chiar pentru mine,
 Necum s-am prisosuri să fac cuiva bine.
 Ei plecînd pe poartă, destul să mirară
 De așa vedere ciudată și rară.
 Deși unul zise, din minte puțină,
 Că „scump la tărîțe, ieftin la făină”.

¹ Să ceară ajutor.

² Zgîrcenia.

DESPRE CUMPLITATE SAU ZGÎRCENIE

Omul nu trebuie să fie nici prea-prea, nici
foarte-foarte.

Nici carnea să arză, nici frigarea.

Adică :

Nici prea iconom, nici prea galantom.

Că

Cine strînge nu mănîncă.

Banii strîngătorului în mîna cheltuitorului.

Lopata grămădește și sapa răsipește.

Bogăția rămîne la nebun.

Care

Nici pe sine nu să procopsește, nici pe altul nu
folosește.

Nu știe cum să cîștigă paraua.

Pentru că

Cine duminică ¹ știe, cine mănîncă nu știe.

Dar și

Dac-o socoti cineva cîte foi intră în plăcintă,
niciodată nu mănîncă.

Omul cumplit de toți e clevetit.

Și

Cînd nu tace o gură, nu tace o lume întreagă.

Zicîndu-i : frige-linte,

Își mănîncă de supt tălpi (de supt unghii).

¹ Taie în bucăți mărunte.

Pentru o para își pune ștreangul de gît.
Pentru bani își vinde sufletul.
Îi tremură mîna de milostenie (care nu o face).
Ar da tămîie lui Dumnezeu și nu se-ndură să dea
parale.

Punga-i e mare și gură n-are.

Însă el zice :

A cui e punga mai mare ? — A cui să vede.
Scumpului niciodată să nu-i zici „dă-mi“, ci totdeauna
„na“.
Zgîrcitul numai stîngă are (care ia), dreapta îi este
uscătă (care dă).

Scumpul cu înșelătorul lesne să-nvoiesc.

Îi făgăduiește marea cu sarea și-îi dă ce nu curge pe
apă.

Vulpea în pădure, și el îi vinde pielea în tîrg.

Îl face să umble după potcoave de cai morți.

Ș-a găsit icoană să se închine.

Scumpul cumpără stafide și cere să-i adaoge piper.

Pune brînză în strachină și întinge p-alătura.

Umblă să scoată două piei după o oaie.

Dar totdeauna

Scumpul mai mult păgubește și leneșul mai mult
aleargă.

POVESTEA VORBII

Un ovrei odată în negoț umblînd
Ș-în Constantinopoli ¹ la marfă mergînd,
Mai mult decît toate ce îi trebui,
La cești și filgene ² întîi tîrgui ;
Ș-într-un zimbil ³ mare după ce i-a pus,

¹ În cinci silabe (-poli.)

² Un fel de cești fără toartă.

³ Coș de păpură.

Umplîndu-l grămadă cu vîrf pînă sus,
Chemă să i-l ducă un hamal la han
Și îi ceru plată de opt lei un ban.
Chemînd el pe altul și mai mult ceru,
Or pe cîți aduse, nici unul nu vru.
Văzînd dar ovreiul, stînd se socoti
Cu înșelăciune dulap a-nvîrți ¹.

Apucă și zice unui alt hamal :

— Voinice, mi-e milă că ești în ăst hal !

Dar de îmi vei duce ăst coș pîn' la han,

Fără să-mi ceri plată de dus nici un ban,

Numai trei cuvinte să te-nvăț să știi

Ș-îți ajunge-n viață procopsit să fii.

Auzind hamalul pe ovrei zicînd

C-o să-l procopsească așa de curînd,

Zise întru sine : „O fi, ce știu eu !

Ai să fac și-o slujbă în norocul meu.“

Ș-ardicînd îndată zimbilul cel greu,

— Ai, ardică-l — zise — pe umărul meu.

Se cocoșă, duse pîn' la un soroc,

Și să odihnească puînd la un loc :

— Jupîne ! — îi zise — ia spune-mi acum.

— Hai la han, — răspunse — nu poci aci-n drum.

— Spune-ncai o vorbă, — hamalul a zis —

Ca să merg gîndind-o pe drumul întins.

Deci văzînd ovreiul că în loc ședea

Și pîn' nu i-o spune să plece nu vrea :

— Așa, — îi răspunse — să-ți spui una dar

Și o ține minte, să nu mă-ntrebi iar !

„Cine îți va zice că e mai bine călare decît în căruță,
să știi să nu crezi.“

Asta este zisă de un înțelept

Ș-în adevăr, bravo ! a vorbit prea drept.

¹ Dulap (scrînciob) a-nvîrți — a înșela.

Auzind hamalul iarăși se sculă
Cu zimbilu-n umăr și drumu-și urmă.
Merse iarăși, merse pe drum cât putu
Și să odihnească la un loc stătu.
— Jupîne ! — iar îi zise — una îmi spuseși
Și de procopseală văz mă umpluseși,
Ia îmi spune încă unică măcar,
Să merg cu ea-n gură procetind-o ¹ iar.
Văzînd iar ovreiul că nu vrea altfel :
— Și a doua este : — zise către el —
„Cine ț-o zice că e mai bine pe jos decît călare, iarăși
să nu crezi.“

Ține-o și asta în minte ca-n scris,
Că iar de un mare înțelept s-a zis.

Cu aceste vorbe întru al său gînd,
Plecă iar hamalul și ceva mergînd
Iar să odihnească puse la pămînt
Ș-întrebă să-i spuie și cellalt cuvînt.
Cam cîrmi ² ovreiul, dar chiar și nevrînd
Trebuia să-i spuie, și urmă zicînd :
— „Și cine ț-o zice că e mai bine slugă decît stăpîn,
să nu crezi iar niciodată.“

Ai mai auzit tu astfel de cuvînt ?
Cine l-a zis, bravo ! a fost un om sfînt.

Văzînd dar hamalul că l-a înșelat,
Ardicînd zimbilul iarăși a plecat
Și mergînd cu dînsul acolo la han,
Îl trînti îndată de un bolovan
Ș-îi zise : — Jupîne, și tu chiar să vezi
Că-s aci filgene, eu zic să nu crezi.

¹ Repetînd-o.

² Se codi, ezită.

Scumpul cu galantomul sînt doi vrăjmași neîmpăcați.

Și

Bumbăcarul nu să uită cu ochi buni la cîinele alb.

Zgîrcitul nici el nu mănîncă, nici pe altul nu va să
vază mîncînd.

Însă

Cine să culcă nemîncat să scoală fără vreme.

Stăpînul vinde și telalul¹ nu să îndură să-l dea.

Cîinele osul nu-l roade și nici pe altul nu lasă să-l
roază.

Scumpul nu e stăpîn pe banii lui, ci banii îl stăpînesc
pe el.

Șade dracul cu curul pe banii lui.

Tot el la masa altuia, și la masa lui nimenea.

Adică :

Orbul de la toți, și de la orb nimenea.

Caută tot să răpească.

Zicînd :

Nici lupul flămînd, nici oaia cu doi miei.

Va să ia și lîna și pielea.

Bucatele de la masa altuia sînt mai cu gust.

Găina vecinului e mai grasă.

Punga altuia e mai mare.

În sfîrșit,

Mai bine trăiește un sărac lipit decît un bogat zgîrcit.

POVESTEA VORBII

A fost un zgîrcit odată, care mereu grămădea,
Zi și noapte totdeauna pe bani dormea și ședea ;
Și de cumplitate multă trăia singur, singurel,
Nu ținea-n casă nici slugă, nici pisică, nici cățel.
Nu putea să se îndure să cheltuiască un ban,

¹ Cel care face strigările la licitații.

Să mănînce și el bine măcar o dată-ntr-un an,
 Ci trăia tot calicește, mîncări proaste cumpărînd,
 Privind cu jînd cele bune, ca și un sărac de rînd.
 Așa el la o zi mare, cînd la pește deslega,
 Văzînd că fieștecăre la pescării alerga,
 Se duse și el să văză d-o găsi vrun cosăcel,
 Să-și cumpere, să mănînce, ca să se spurce și el.
 Ajungînd în pescărie, începu a se plimba,
 De la un loc pîn' la altul și de prețuri întreba.
 Umblă vro două-trei ceasuri pretutindenea cercînd
 Și nu-i venea să-și cumpere, mai ieftior căutînd.
 Deci cînd sta în două gînduri, ca să ia or să nu ia,
 Și cînd scumpetea cu pofta în el nu să învoia,
 Vede viind un fin al său, carele dulgher era,
 Cu banii cîștigați din muncă vrînd pește a-și cumpăra ;
 Și fără să zăbovească or să întrebe de preț,
 Alese un pește mare ș-îi trînti banul semet.
 D-acolo trece îndară alătura l-alt pescar,
 Alege alt neam de pește și îl pune în cîntar.
 Scumpul privind cu mirare la finul cumpărător,
 Care își tîrgui pește ca fiece negustor,
 Cînd plecă ca să se ducă, după dînsul s-a luat,
 Ș-ajungîndu-l după urmă : — Ce faci, fine ? —
 l-a-ntrebat —
 Cum văz, Ț-ai cumpărat pește ? — Dar ¹, — îi zise' —
 am luat.
 L-a-ntrebat iar : — Pentru tine, or altui l-ai cumpărat ?
 — Ba pentru mine — el zise — și pentru casa mea
 chiar.
 — Dar ce-o să faci cu atît mult ? — scumpul l-a
 întrebat iar.
 — O, Doamne, nașule ! — zise — pentru mîncare te
 miri ?

¹ Da.

Pe lingă copii, nevestă, să gădesc și musafiri ;
Și la o zi ca aceasta mai dai și la un vecin,
Ce nu i-a dat mîna să-și ia, or și l-alt sărac strein.
Dar dumneata-ți luași pește, or ești la alții poftit ?
— Ba nu sînt poftit, — îi zise — d-aceea am și venit ;
Și eram și eu să-mi cumpăr, dar iarăși am judecat
Că cine să mi-l gătească ! Și așa nici n-am luat.
— Ai dar la noi, — finul zise — împreună să sărbăm,
Deși nu avem gătire pe un naș să ospătăm ;
Și vei avea să vezi astăzi cum trăiesc niște mojici,
Dar ne vei ierta cusurul, ca la niște fini mai mici.
Finul vorbe d-alde aste și altele îndrugînd
Și cu nașul împreună la casa sa ajungînd,
Cu destulă bucurie pe oaspet au priimit,
Pînă una-alta fuse și prînzu-ndată gătit.
Așezîndu-se dar masa și bucate aducînd,
Șezură, o-mprejurară, puind și plosca în rînd.
S-apucară să mănînce, vorbe vesele spuind,
Și cu înzîmbite fețe unii la alții privind ;
Plosca încunjura masa de la un la alt mergînd
Ș-îndemna să se mîngîie, pe toți în guri sărutînd ;
Îi înduplecă îndată pe ea a o asculta,
Și ca să-i facă pe voie începură a cînta :
Una în coarda suptîre, altul bîzoiul ¹ ținea,
Mic și mare își da glasul, la care cum îi venea.
Zgîrcitul, care-n tăcere era-nvățat a mînca,
Și carele cu plăcere la acești gura căska,
Prea mult minunata ploscă sărutîndu-l tot des, des,
Și la coraj îndemnîndu-l, fără nici un interes,
Îl aduse și pe dînsul în stare d-o asculta
Ș-începu și el cu toții împreună a cînta :
Ș-într-atît se simți vesel, ș-într-atît s-a mîngîiat,
Încît toată zgîrcenia îndată i s-a muiat ;

¹ Isonul, vocca a doua.

Ș-începu să zică : — Fine, tu văz că știi să trăiești,
Tu dar voiesc și pe mine ca să mă chivernisești.
Toată a mea bogăție, de la moși-strămoși miras ¹,
Cîta o fi, o dau ție astăzi, chiar din acest ceas.
Na cheile, mergi acasă și în pivniță intrînd,
Vei vedea stînd zece chiupuri tot cu galbeni puși în
rînd,

Și cu desagi, sac or traistă, cu ce știi și cu ce poți,
Cară-i aicea la tine pînă deseară pe toți ;
Fă tu ce vei vrea cu dîșii, fii și iconomul ² meu,
Cheltuiește cum îți place, nici să-ntrebi, nici să văz eu ;
Că moșii mei și părinții să trăiască n-au știut,
Nici vrodată în viață așa chef ei n-au făcut,
Ci s-au chinuit să strîngă și să grămădească bani ;
Cînd au murit, îmi lăsară nouu chiupuri sau borcani,
Sfătuindu-mă-n diată ³ ca să urmez lor și eu,
Iar de nu, să mă ajungă blestemul lui Dumnezeu ;
Adică : din nouu chiupuri zece în rînd să le fac,
Ș-am trăit ca vai de mine, mai rău decît un sărac ;
Umblai pe uscat, pe ape, m-am căznit ca un tiran ⁴,
Am răbdat foame și sete, închinîndu-mă la ban ;
Nu m-am îndurat o dată un sărac să miluiesc,
Numai și numai borcanul să-l umplu, să-l vîrfuiesc ;
Ăst rău mi s-a făcut fire, nu poci alt să mă prefac,
Nu-mi vine să dau paraua, nici mie un prînz să-mi
fac.

De aceea dar acuma du-te unde te-am trimis,
Ia traistă, sac, orce-ți place, și fă după cum Ț-am zis.
Bietul fin, cu bucurie pe loc desagii luînd,
Alergă tot într-un suflet și în pivniță intrînd,
Cum s-apropie de chiupuri mîinile a-și împlînta,
Auzi un glas dodată d-aiurea a-l spăimînta,

¹ Moștenire.

² Administratorul.

³ Testament.

⁴ Ticălos.

Strigîndu-i : — Nu te atinge, teme-te a nu greși,
C-apoi d-aicea zdravăn să știi că nu vei ieși.

Răspunse el către glasul care îl înfricoșa :

— Apoi nașul mă trimise, n-am venit singur așa.

Glasul îi răcni dodată atît de înfricoșat ¹

Încît pivnița și casa parcă s-au cutremurat,

Strigînd : — Ieși, zic, mă-nțelege, n-aștepta și alt
cuvînt,

N-are treabă el aicea, acești bani ai lui nu sînt,

Ci ai diaconului Badea, el e pe dînșii stăpîn.

Bietul om fugi afară speriat, scuipeindu-și în sîn ;

Merse la nașul să-i spuie cum s-a-ntîmplat și ce fel

Și cum că diaconul Badea este stăpîn, iar nu el.

Nașul său cum îl aude se necăjește pe loc,

Plosca-l ațîță mai tare, de să făcu numai foc.

Că ea are multe daruri, aci face pe om bun,

Și aci îl întărită de-l preface în nebun.

Se scoală totdeodată și răcnește ca un leu :

— Dar cum să poate — el zise — să nu fiu stăpîn
p-al meu ?

Cine e diaconul Badea ? Și ce treabă are el

Cu banii mei, pentru care m-am trudit de mititel ?

Stăi, mă ! Să văz acuma daca eu stăpîn nu sînt !

Și plecă acasă iute, înpulberat ca un vînt,

Intră-n pivniță îndată, se uită, îi dă în gînd

Și spre negoț o grămadă pive ² de cireș avînd,

Băgă aurul prin ele și cu alt lemn le-ndopă,

Pînă către miezul nopții l-aceasta se ocupă ;

Și pe dinaintea porții fiind un rîu spumegat,

Aruncă pivele toate și a mers de s-a culcat.

Ș-asfel el din bogat putred, a sărăcit de s-a stins,

Își vindecă cumplitatea și zgîrcenia-i s-a-ntins ³.

Iar pivele, toată noaptea după ce au înotat,

¹ Înfricoșător.

² Vase de lemn în care, de obicei, se pisează substanțe dure.

³ A dispărut.

S-au oprit într-o vultoare la marginea unui sat,
Unde avea locuință un slujbaş bisericesc,
Anume diaconul Badea, om cu totul sufletesc.
Acesta prea de dimineată totdeauna se scula
Ș-în marginea acei ape se-nchina și se spăla.
Așa-n acea dimineată ca și alte dăți mergînd
Și pivele în vultoare învîrtindu-se văzînd,
Le-au tras cîte una-una, pînă cînd toate le-a scos
Și văzîndu-le-ndopate și prea grele mai vîrtos,
Se apucă cu toporul, despică una pe loc,
Și ca să vază-n ea ce e, și ca să puie pe foc.
Dar cîtă mirare-i fuse, cît s-a bucurat văzînd
Acea mulțime de galbeni cu strălucire curgînd !
Vă las să judecați singuri ce i s-a mai întîmplat
Și din celelalte pive aurul cînd l-a aflat !!
Decît să vă spui acuma ce fel a-ntrebuințat
Acea avuție multă și cu dînsa ce-a lucrat ;
Cîți săraci știa în satu-i, cîte unul i-a chemat
Și prin taină fiecărui a dat și l-a ajutat ;
Unuia-i cumpără vacă, altuia-i dăruie boi,
P-alt scăpă de datorie și p-alt de alte nevoi ;
Apoi zidi un han mare, de săraci priimitor,
Și găzduia fără plată pe fiece călător ;
Încît ducîndu-se vestea prin cei mîngîiați în plîns,
A putut ca să auză și zgîrcitul ce i-a strîns
Cum că un diaconul Badea, acel nume c-un cuvînt
Ce i l-a fost strigat glasul că acei bani ai lui sînt.
Care și plecă îndată ca să se ducă la el,
Cu o trăistoară în umăr și-în mînă c-un toiegel.
Din sat în sat cu-ntrebarea și hrană cerșind mergînd
Ș-în sfîrșit la acel diacon cu încetul ajungînd,
Ceea ce-l făcu pe dînsul mai tare de se-ncrezu
Fu o piuă, ce drept treaptă-n ușa-i care o văzu.
Stînd și lung privind la dînsa și din cap tot legănînd,
A ieșit diaconul Badea și îl întrebă, zicînd :

— Ești un strein, cum să vede, și cauți să-ți dau
sălaș ?

— Așa este, — el răspunse — sînt un strein și
drumaș ;

Dar mă uit la piua asta și-mi căiesc capul cel prost,
Că cu altele-mpreună ea-n pivnița mea a fost,
Care-ntr-o zi beat pe toate cu galbeni le îndopai
Și gîndind că fac rău altui, tot în rîu le aruncai.
După ce zise aceasta, săracul zgîrcit s-a pus
Și cu amăruntul toate cum s-a întîmplat i-a spus.
Ascultînd diaconul Badea la povestea lui tăcut,
De loc a nu-i înțelege vorbele s-a prefăcut,
Dar în inima sa foarte mult l-a căit și l-a plîns
Că s-a pedepsit atîta în cumplitate d-a strîns ;
Și fiindu-i de el milă, îi răspunse : — Fătul meu !
Eu am îndestulă stare, dar mi-e de la Dumnezeu
Și fac pomană cu dînsa, eu dracului nu o dau,
Ajut cu iconomie pe cîți îi cunosc că n-au ;
Prin urmare și tu dară, de te plîngi că sărac ești,
Rămii în curte la mine, hrana să-ți agonisești ;
Nu ai să-mi faci nici o treabă, ci de urît, să nu șezi,
Să-ngrijești de una-alta, de argați și slugi să vezi.
Cuvîntul bun și blîndețea astui diacon cuvios
Înduplecă pe zgîrcitul și priimi bucuros.
Rămîind, cum zic, în curtea-i, era ca și un stăpîn,
Fiindcă diaconul Badea era de vîrstă bătrîn ;
El sta pentru fiecare socotelile să dea,
În care cu prisosința zgîrcenia-i să vedea ;
Dreptul de la unul și-altul tot să rupă îi plăcea,
Și fără să cheltuiască, iar strînsoare își făcea.
Diaconul Badea văzîndu-l făcînd acestea de rost,
S-a-ncrezut fără-ndoială că banii ai lui au fost ;
Și gîndindu-se-ntru sine de cugetul ce-l mustra,
Că cel ce-l îmbogățise acum slugă îi era,

Socoti să-l depărteze cu oarecare mijloc,
 Supt ascuns ceva bani dindu-i să trăiască într-alt loc ;
 Ş-într-o zi porunci-n casă să facă cîteva pîini,
 Însă de făină neagră şi albă, de două mîini ;
 Şi coaca pîinilor albe cu un cuţit despicînd,
 A băgat pe taină galbeni, cîte-o sumă numărînd ;
 Ş-asfel după ce le coapse şi le scoase din coptor,
 Îl chemă ca să-l trimită la un sat mai depărtşor,
 Zicîndu-i : — Ia şi înşală calul cel iubit al meu,
 Cu care din sărăcie m-a ridicat Dumnezeu ;
 Însă cu ale lui toate, deşi nu sînt aşa nooi,
 Dar poate din norocirea-i să-ţi vie banii-napoi ;
 Şi na aste trei pîini albe să le măninci tu pe drum,
 Na de prisos ş-una neagră, că nu strică orşicum.
 El dar cum înşelă calul, după cum i-a poruncit,
 Şi a plecat să se ducă la satul cel rînduit,
 Dacă merse o bucată, aproape de un alt sat,
 S-a rupt chinga, fiind veche, şi şaua-i s-a răsturnat ;
 El zgîrcit fiind din fire, să nu, dea din mîna-i ban,
 A luat o pîine albă ş-o dete unui sătean,
 Cerînd să-i dea pentru dînsa o chingă vecşoară iar,
 Care ş-îndată îi dete, bucurîndu-se de dar ;
 De aci-ncălecînd iarăşi şi la drumul său plecînd, -
 I s-a rupt pofilu¹-ndată, pe o vale coborînd.
 Cu destulă greutate ajungînd iar la un sat,
 Să cumpere de la hanuri cu bani nu s-a îndurat
 Ci luă iar altă pîine din albe care avea
 Şi unui sătean o dete, un pofil mai vechi să-i dea.
 De acolo plecînd iarăşi şi mergînd pîn' la un rîu,
 I s-a rupt în bucăţele şi putregaiul de frîu ;
 Acum scoase din desagă şi acele două pîini,
 Una neagră ş-altă albă şi stînd le privea în mîini,
 Zicînd : „De voi da pe neagra ca să cer un frîu
 cuiva,

¹ Cureaua hamului care trece pe sub coada calului.

Neprețuind-o atîta, pentru dînsa nu-mi va da,
Dar dîndu-i aceasta, alba, știu că prinde¹ bucuros.“
Și mergînd o dete-ndată pentru un friu ruginos.
Sătenii aceia însă pîinile albe luînd
Și de ele fiecare întru sine judecînd,
Cel dintîi zise în gîndu-și : „Ce jimblă, ca cozonac !
Cine știe din ce parte o avu, acel sărac !
E bună să o mănînce binefăcătorul meu,
Că ce folosesc c-o pîine, să stau să o mănînc eu ?“
Zicînd el aceasta,-ndată pe un călușel s-a pus
Și la moș diaconul Badea să o dea plocon s-a dus.
Al doilea sătean iarăși, la pîinea albă privind,
Zise și el întru sine, ca și cel dintîi gîndînd,
Și mergînd în grab se duse cu pîinea de căpătat
Tot la moș diaconul Badea, carele l-a ajutat.
Al treilea astfel iarăși în gîndu-și a hotărît
Și lui moș diaconul Badea o duse numaidecît.
Care cîte una-una, aceste trei albe pîini,
După cum le-a dat, întocma viîndu-i iarăși în mîini,
S-a mirat diaconul Badea, zicînd : „Una gîndeam eu
Și altele împotrivă văz că face Dumnezeu !“
După trei zile zgîrcitul, cînd s-a-ntors din acel sat,
Chemîndu-l diaconul Badea pîinile i-a arătat,
Spuîndu-i cum și în ce chip sătenii i le-au adus :
— Și iată (despicînd pîinea) galbenii care i-am pus ;
Așadar nu-s ai tăi banii ce zici că i-am găsit eu,
Ci poți mărturisi singur că mi-a trimis Dumnezeu.

¹ Acceptă, primește.

DESPRE CUMPLITATE IARĂȘI

Va să dezbrace un sfânt, să îmbrace pe altul.

Și

Cu coliva omenească va morții să-și pomenească.
Face pomană fără voia lui.

POVESTEA VORBII

Un țigan cam pe la munte
Vrînd să treacă pe o punte,
Din întâmplare îi scapă
Căciula din cap în apă,
Și neputînd să se-ntinză
Cu iuțeală să o prinză,
Se uita la ea cu jale
Cum sălta pe rîu la vale,
Zicînd : — Du-te dar mai tare,
Că tot aveam gînd, îmi pare,
Ca să dau tatii o cană
Ș-o căciulă de pomană.

★

Așa facem și noi poate,
De unde nu putem scoate,
Zicem vorba cea obștească :
Dumnezeu să priimească.

De la zgîrcit,
Nici dracu nu fură tămîie de la el.

Că

Tremură după un nap
Ca de ochii săi din cap.

Și

Săracului în loc să-i dea,
Închide ochi a nu-l vedea.

Că

Punga i-a făcut păiajen la gură.

Și

În casa-i piemn ¹ nu găsești,
Un șoarece să orbești.

Și

Rabdă parcă e de fier
Ș-îi crapă ochii de ger.

Că :

Se-nvelește cu ipîngeaua ²
Și se scarpină cu surceaua.

Însă,

Cine-și ține hainele nembrăcate
Ale lui sînt numai pe jumătate.

Că ale zgîrcitului,

Cele drepte sînt jumătatea ale dracului, iar cele
nedrepte, cu stăpîn cu tot.

Și

În casele zgîrcitului nici șoarecii nu să duc,
Căci el dacă nu mănîncă, nici ei nimic nù apuc.

Ca,

Cîinele șade pe fîn.

Și

Nici mănîncă, nici va să lase
Calul măcar să-l miroase.

¹ Făină de grîu care se adaugă la mămăligă.

² Pătură care se pune sub șa.

De aceea
Să n-ai îndurare de omul călare cînd vezi că-i atîrnă
picioarele la vale.

De la bogatul calic
Nu poți așuca nimic.

El
Se plînge că n-are dinți
Ș-apoi roade la cojiți.

Căci
Lupului i-e necaz încă
Chiar și singur ce mănîncă.

Dar
Porcul tot strînge, se-ngrășe bine,
Dar pentru alții, nu pentru sine.

Și
Măgarul cară pentru alții povară.
Dar însă

Porcul tocma după ce moare
Pe toți satură de unsoare.

Și atunci
Unii sapă și plivesc,
Alții beau și chiuiesc.

POVESTEA VORBII

Picioarele ostenite,
Și miinile obosite,
Stînd, pe pîntece certa,
Zicînd : — Tu, pîntece crude,
Nu știi muncă, nu știi trude,
Decît a te desfăta.

În lene și în trîndăvie,
Aștepți d-a gata să-ți vie,
Noi să-ți dăm să te hrănim.
Tu nu cruți nici tinerețe,

Tiran ești pe bătrînețe,
Nu lași să ne odihnim.

Ziua-ndată cum să face,
Începi să nu ne dai pace,
Să ceri să mănînci, să bei,
Ne mîi pe noroi, pe ploaie,
Pe ger, vînt, viscol, nevoaie,
Noi să muncim, tu să iei.

Dar stăi, d-acum înainte
Vom face noi mai cuminte
Și nu-ți vom mai da mertic ¹,
Precum iată și îți spunem
Că d-azi hotărîre punem
Și de loc nu-ți dăm nimic.

La aceste rase, tunse,
Pîntecele le răspunse,
Sfătuindu-i cu cuvînt,
Zicînd : — Frați, vă rog cu bine,
Nu vă mîniați pe mine,
Că eu vinovat nu sînt.

Voi așa sînteți ursite,
Chiar de cînd sînteți croite,
De vecinicul ziditor,
S-alergați pe văi, pe munte,
Peste mări să faceți punte
Ș-a-ripi prin vînt și prin nor,

Să munciți pe rău, pe bine,
S-agonisiți pentru mine,
Să-mi dați să mănînc, să beau ;

¹ Rație.

Și geaba-mi ziceți aceste,
Că iarăși pentru voi este
 Aceea ce eu vă iau.

Pentru că voi făr' de mine
Nu veți putea fi în bine,
 Eu vă împuternicesc, ✓
Făr' de mine ați fi moarte,
N-ar fi cine să vă poarte,
 Eu pe voi vă cîrmuiesc.

Mîinile iar necăjite,
Supărate, îndîrjite,
 Pîntecelui au răspuns :
— D-aste vorbe d-ale tale,
Gogoșele, trancanale,
 Sîntem sătui de ajuns.

Nu-ți bate capul degeabă,
Că nu mai faci cu noi treabă,
 Ți-am spus-o dintru-nceput ;
Că-ți vorbești la interese
Ș-îți faci ale tale dresuri ¹,
 Avem cap de priceput.

Noi hotărît îți mai spunem
Că picioarele-n prag punem
 Și vorba nu ne schimbăm,
Nici un cuvînt nu mai poate
Din pepeni a ne mai scoate,
 Șupunere ca să-ți dăm.

Ia-ți dar praștia și hamul,
Pune-ți în cumpănă dramul ²,

¹ Îți aranjezi treburile.

² *Dram* — unitate de greutate (apr. 3,2 gr.).

Și măsurile îți ia,
Du-te și tu de muncește,
Cîștigă și te hrănește,
Cu vorbe nu-ntîrzia.

Nu sta să ne dai povață,
Că nici cît un fir de ață
Nu-ți dăm prin gură să tragi,
De tine nu ne mai pasă,
Unde o ieși să iasă,
Măcar în tun să ne bagi.

Cu asemenea cuvinte
Și judecați fără minte
Pe pîntecele certînd,
Îndată îl părăsiră
Și la treaba lor porniră,
De necaz tot ocărînd.

Deci astfel dacă umblară
Ș-încoaci-încolo mișcară,
Fără a-ngriji de el,
Începură să se moaie,
De leșin să se ncovoie
Și să miște-ncetinel.

Într-acea zi să tîrîră,
După cum și hotărîră,
Cu vai, cu chin și abia.
A doua zi opintiră
Și iar să mai bizuiră
Cu a muri ș-a-nvia.

A treia zi cînd văzură
Că de loc nu mai putură
A umbla și a mișca,

Cunoscură că-s greșite
Și de tot ticăloșite ¹,
De nu i se vor pleca.

Și lepădînd acea ură,
Cu dragoste începură
A-i da iarăși merticel,
Ș-acum de multe ori încă
Îi dau mai mult de mănîncă,
Pînă cînd dă și din el ;

Îl îndeasă, vîrf îi face,
Numai ca să aibă pace
Și a nu-l mai necăji ;
Oasele lor parcă-s coapte,
Muncind din zi pînă-n noapte,
De dînsul a îngriji,

Zicînd : „Așa e cuvîntul,
De cînd lumea și pămîntul,
Că omu-n fiecă zi
Trăiește cu băutură
Și cu ce bagă în gură,
Și noi dar îl vom păzi.”

Mai zice o vorbă încă :
Cine strînge nu mănîncă,
Grămădește pentru alți,
Că dacă mor strîngătorii
Și rămîn răsipitorii,
Ei știu să fie galanți.

Nu grămădi dar, creștine,
Ci muncind trăiește bine,

¹ Nenorocite.

Că cu bani n-o să te-ngropi,
Nu-ți trebuie să-ți rămâie
Decît numai de tămîie,
De trei scînduri și de popi.

Pînă trăiești fă-ți pomana,
Nu zgîrci mîna-ți dușmana,
Întinde-o la sărac ;
Că singur ce dai de sine,
Acea vine cu tine,
Nu alții ceea ce-ți fac.

Pregătește-ți pe plăcere
Și sufletul cum îți cere
Să găsești unde te duci,
Că precum îți vei așterne
Și cum îți vei pune perne,
Așa o să te și culci.

Păzește-te și de rele
Ca să nu dai de bele
Și de vreun necaz greu ;
Legea, pravila cinstește,
Urmează și le păzește,
Că așa va Dumnezeu.

DESPRE LĂCOMIE IARĂȘI ȘI NEMULȚUMIRE

Lăcomia de multe ori strică omenia.

Că

D-aia n-are ursul coadă.

Ochii omului sînt din mare, că se bucură tot la mare.

Dar ce folos d-o fi

Lacom la bogăție și sărac la minte.

Că

Musca pentru puțină dulceață își răpune viața.

Și

Șoarecele nu-ncape pe gaură și ș-a legat ș-o tîgvă de
coadă.

De multe ori,

Cine îmbrățișază multe puține adună.

Căci

Doi pepeni într-o mîină nu se pot ținea.

Cu curu-n două lunturi nu poți ședeia.

Deși

Ochii văd, inima cere, dar e rău cînd n-ai putere.

Și

Ț-e drag cu doi pești în oală și cu coadele afară.

Lacomului cît să-i dai, el nu zice ba.

Mănîncă pînă dă din el.

De la cinci pîini miezul și de la nou colaci coaja.

Să închină pîntecelui.

Zicînd :

Două bățai strică, dar două mîncări nu strică.

Lacomul de puțin nu să mulțamește.

Dar

Cine nu să mulțamește de puțin pierde și cel mult.

De aceea

Cel nemulțămît trăiește nefericit.

El

Nu să mulțamește nici în car, nici în căruță, nici în
sanie, nici în teleguță.

De multe ori însă,

Vrînd să aibă armăsar, ajunge din cal la măgar.

POVESTEA VORBII

Unul avînd poftă să meargă la țară

După trebuință, într-o zi de vară,

Ducîndu-se-ndată la un oarecare,

Ceru armăsarul, știindu-l că are.

Acel îi răspunse : — Frate, rău îmi pare

C-a-ți sluji l-aceasta nu-s acum în stare,

Că nici trei minute nu sînt încă bine

De cînd l-am dat altui prieten ca tine.

El îl rugă iarăși, zicînd : — Dă-mi dar calul.

— E ! frate, — răspunse — cînd i-aș spune halul,

De milă i-ai plînge și nu mi l-ai cere,

Că stă-n grajd, săracul, numa-n trei picere.

El îl rugă iarăși : — Dă-mi încai măgarul.

— Apoi l-am dat — zise — tot cu armăsarul.

Cînd zise aceasta, în grajd dobitocul

A zbierat îndată, viindu-i sorocul.

El auzind zise : — Cum nu e aice ?

Uită-te, el singur că e în grajd zice.

— Frate ! — îi răspunse — n-am cinste la tine

Dacă crezi măgarul mai mult decît mine !

Tu nu știi că-n lume e zicala asta,

Că „să nu-ți dai altui calul și nevasta“.

Și pe lîngă asta mai e o poveste :
„Frate or nefrate, brînză pe bani este.“

Așadar
Omul la nevoie miroasă și ce nu-i e voia.
De dorul fragilor, mănîncă frunzele.

Sau
Înghite la răbdări prăjite.

Căci
Lucrul strein nu ține de cald.

Că
Tocma cînd îți pasă, fără dînsul te lasă.

Și
Dacă nu ți să trece vorba, nu-ți mai reci gura.

Că
Dacă nu ești vrednic la o treabă,
Nu-ți bate capul degeabă.

Precum zice :
Nu-ți este puterea cît îți este vrerea.

POVESTEA VORBII

Un turc, care n-a mai fost
Întru nici un fel de post,
Ducîndu-se a cerut
Un post care i-a plăcut.
Cadiul¹ l-a cercetat
După jalba ce a dat
Și văzîndu-l tinerel,
Neavînd păr alb de fel,
Cunoscîndu-l și cam prost,
Nevrednic de acel post,
Îi zise lui : — Fătul meu !

¹ Demnitar otoman, îndeplinind funcții judecătorești, administrative și religioase.

Voia Ț-aș împlini eu,
 Dar de postul ce-l voiești
 Încă foarte tînăr ești,
 Ci un altul să-ți alegi,
 După ale noastre legi,
 Iar în acel post poți fi
 Barba cînd îți va albi.
 Însă prea mult dorind el
 A-l orîndui-n acel,
 Cu mintea lui ca de prunc
 Răspunse marelui turc :
 — Efendim ¹, sînt ihtiar ²;
 Barba-mi este albă, var,
 Dar drept să-ți rărturisesc,
 Eu o cînesc ș-o-nnegresc ;
 Iar de cere acel post
 Ca să fiu alb cum am fost,
 Poci fără să zăbovesc
 Să o spăl și s-o albesc.
 Deci dar astfel el mințind
 (Că o va albi gîndind),
 Voia dacă ș-a luat,
 După leacuri a plecat :
 Ș-încoaci-încolo umblînd,
 Pe unii-alții-ntrebînd,
 Cîți îl auzea rîdea
 Și că e nebun credea.
 Dar el seamă nu băga,
 Vrea să se facă aga ³.
 Și umblînd din uși în uși,
 Întreba babe, mătuși,
 Cu făgăduieli de bani,
 Să-l facă de mai mulți ani.

¹ Titlu de politețe turcesc, echivalent cu „domnul meu“.

² Bătrîn.

³ Comandant (în armata turcească).

Și abia cînd obosi
 O șarlatană găsi,
 Care i-a făgăduit
 Că-l va albi negreșit,
 Numa-ntîi să-i puie ei
 În mîini cinci sute de lei
 Și îl va face degrab
 Ca colilia de alb.
 El auzind, bucuros
 Puse banii-ndată jos
 Și spre a o mulțami,
 • Încă o mai dăruî.
 Mătușa banii luînd
 Îl opri aci, zicînd :
 — Șezi pînă să tîrguiesc
 Acele ce îmi lipsesc.
 Și mergînd în acel ceas,
 Îi aduse într-un vas
 O apă ce a vrut ea,
 Numai banii ca să-i ia.
 Și-începu a-l învăța
 Cum a o-ntrebuința,
 Zicînd : — Iacă ! (vai de el !)
 Și să faci într-acest fel :
 Acasă acum mergînd
 Și asta apă luînd,
 Să torni într-un vas din ea
 Și-începi barba a-ți muia,
 Frumos de jur împrejur,
 Să nu rămîie cusur¹,
 Și în trei zile de rînd,
 Tot așa cum zic făcînd,
 O să te vezi cum albești,
 Tocma după cum dorești.

¹ Rest, rămășiță,

Aşadar el ascultînd
Şi la casa sa mergînd,
Cu acea apă a dat,
După cum l-a învăţat,
Ş-în loc barba a-i albi,
Începu a năpîrli,
Încît într-un sfert de ceas
A rămas ca de brici ras,
Ş-atunci cunoscă c-a fost
Nevrednic de acel post.

Prin urmare,
Cămila vrînd să dobîndească coarne ş-a pierdut şi
urechile.
Omul nemulţumit fuge de bine şi dă peste mărăcine.
Sare din lac în puţ.
Şi
Ajunge de la moară la rîşniţă.

DESPRE LAUDE

Vede binișor în pungă,
Are ochii ce să-ți ungă.

Că

A dat cu mâinile-n foc.

Și

E gros la ceafă, are de ros.
Are cheag la inimă (chimirul).

Și

E ca un stup neretezat. -

Și

Trăiește din seul său.
Are de moară, nu-i e frică să moară.

Dar

La părul laudat, cu sacul mare să nu te duci.
Cînd ești poftit la vro masă, pleacă sătul de acasă.

Dar

Nepoftitul scaun n-are.

Și

Găina care cîntă scara dimineța n-are ouă.
Lauda de sine pute.

Că

Cine să laudă singur să ocărește pe sine.

Ci

Lumea să te laude, cîinii lasă să te latre.

Vorba ăluia :

Pe mine cîți cîini m-a lătrat, toți au turbat.

Însă,
Cine are vecini răi să laudă singur.
Sînt
Ia-l după mine că-l omor.
Și
Laudă-te, gură, că pumnii cură.
Cum să lăuda,
Cînd eram la mama și eu știam să cos, că mama
împungea și eu trăgeam acul.
Tot țiganul își laudă ciocanul.

POVESTEA VORBII

Mergînd la bîlci un țigan
Să-ntîlni cu un țăran
Și stînd să rugă de el,
Zicîndu-i : — Măi românel !
Tot mergi la ăl bîlci în deal,
De ce nu-mi lauzi ăst cal ?
Fă-l tînăr, fă-l mînzuleț,
Ca să-l poci vinde cu preț ;
Fă-mi ăst bine, românel,
Că Ț-oi drege vrun ciurel,
Or Ț-oi pune vrun potlog ¹
Laudă-l, așa mă rog !
Țăranul fiind iar un
D-ăi de palavre cam bun
Ș-altă treabă neavînd,
Cu țiganu-n bîlci mergînd,
Stătu cu el în obor,
Să-i fie lăudător.
Și zăbovind ei cîtvași,
Iacă vine ș-un geambaș ²,

¹ Petic.

² Negustor de cai.

Care era iar țigan,
 Geambaș fără nici un ban.
 Privi calul colea, ici,
 Îi dă de încerc un bici,
 Și la dinți dacă-l cătă :
 — Ce îmi ceri — îl întrebă —
 P-astă mîrtoagă de cal,
 Ca să-l arunc după mal ?
 Românul ce aci sta
 Și la dînsul asculta :
 — Ce ! jupîne, — zise el —
 Nu te uita că-i asfel,
 Uite, zboară ca un zmeu,
 N-am bani, că l-aș lua eu ;
 Întrece pe armăsarul,
 N-are ce-i face ogarul.
 Să-ți spui drept, păcat că-l vinde,
 Dar nici cu dînsul nu-l prinde,
 Că nu îi știe merchezul ¹
 Și să-i pipăie lui miezul ;
 El e stăpîn, cum vezi bine,
 Și nu îl știe ca mine ;
 Mergi cu el la vînătoare
 Și uite, 'îți fac prinsoare,
 Iepurile-n pîrlitură ²,
 Dai cu el pîn arătură
 Și în fuga lui a mare
 Îl prinzi cu mîna călare.
 Țiganul ce l-a adus
 Și să-l laude l-a pus,
 Cum căsca gura la el
 Și îl auzi asfel,
 Zise : — Zău ! uite aici,

¹ Socoteala, rostul.

² Loc în pădure cu copacii distruși de incendiu.

D-ar fi calul meu cum zici,
 Că e armăsar și mînz,
 Pre legea mea, nu-l mai vînz.
 Dar geambașul, neaș hōț,
 Deprins la așa negoț :
 — Stăi — zise — să-l încerc eu,
 Să-mi dau și cuvîntul meu.
 Și cum l-a încălecat,
 Drept la Giurgiu a plecat.
 Ei au rămas așteptînd,
 Cine știe pînă cînd
 (Lăudărosul rîzînd
 Și vînzătorul plîngînd).
 Și săracul păgubaș
 Tot căutînd pe geambaș,
 Îl găsi după un an
 În cîrciuma unui han ;
 Și ducîndu-l în obezi ¹
 La ispravnic ², cu dovezi
 Pentru calul cel furat,
 Ispravnicul l-a-ntrebat :
 — Ce ești, țigane ? — Geambaș.
 — Dar calul cum îl furași ?
 — Să mă bată Dumnezeu
 D-oi fi furat calul eu,
 Calul, zău, e vinovat,
 El pe mine m-a furat.
 — Auzi, auzi, cal mișel !
 Cum te-a putut fura el ?
 — Coconașule ! să-ți spui,
 Eu vrînd pe el să mă pui,
 Să fac împrejur un cerc,
 Să văz cum e, să-l încerc,

¹ Instrumente de tortură, în care se fixau mîinile sau picioarele deținuților.

² Comandant, cîrmuitor.

El, cum l-am încălecat,
Spre Giurgiu a apucat ;
Și fugi ! fugi ! pogoară, urci !
Ca să mă vînză la turci ;
Cînd la Giurgiu ne-am văzut,
El turcește n-a știut,
Ci cît știam eu nițel,
Ceat-pat ¹, l-am vîndut pe el.
— Dar banii ce i-ai făcut,
Dacă zici că l-ai vîndut ?
— Mă temui de niscăi hoți
Ș-îi băui pe loc pe toți.

¹ Cu una cu două.

DESPRE ÎMPRUMUTARE ȘI PLATĂ

Cine bate la poarta altuia, o să bată și altul la poarta
lui.

Și

Cine cumpără în dator plătește de două ori.

Deși unii zic :

Scrie pe luminare pentru neuitare.

Sau

Scrie pe gheață până dimineată.

Ș-apoi

În loc de plată, spatele-ți arată.

Ai carte ? ai parte ; n-ai carte ? n-ai parte.

Nici usturoi am mâncat, nici gura-mi pute la c...

Sau :

Nici n-am mâncat miere, nici la inimă am durere.

Că

Dai, n-ai.

Și

Lesne e a da ș-anevoie a lua.

Că,

Cînd îi dai, îi fată iapa, și cînd îi ceri, îi moare
mînzul.

Și

Tu umbli după el cu mila

Și el după tine cu pila.

Și

Fă bine, să găsești rău.

Povestea ăluia :
Ai dat un cazan mare și-ai luat o căldare.

Sau :
Dedeși și luași, din secure toporaș.

Însă
O dată vede nașul buricul finului.

De aceea :
Decît să-ți dau și să ne sfădim,
Mai bine tot prieteni să fim.

Că
De frate îmi ești frate, dar brînza e pe bani.

Că
S-a băgat brînza-n puțină.
Și

A-nțercat Murgana.
S-a isprăvit de moară.
Am văzut în tîrg de vînzare.

Că
Milă mi-e și de tine, dar de mine mi să rupe inima.
Cămașa e mai aproape de piele.

Că
Pe altul cine plînge ochii lui își scurge.

Și
Cîinele îmbătrînește de drum, iar nebunul de grija
altora.

Cum zice un proverb turcesc :
Eu dator și tu grije duci ?

Adică :
Arde lumînarea noastră
Pentru socoteala voastră.

Ci
Cu rudele să mănînci, să bei,
Daraveră ¹ să nu aibi cu ei.

¹ Afacere, negustorie.

Că
Împrumuți pentru dobîndă și pierzi capetele¹.

Adică :
Pentru un cui pierzi potcoava.

E mai bine cînd
Iei c-o mîină și dai cu alta.

Iar
Cine n-are cal să urce pe jos la deal.

Și
Dacă n-ai treabă, fă-te martor, iar dacă ai bani, fă-te
chezaș.

Dar însă
Datoria nu moare niciodată.

Că
Te împrumuți nuiele, gardul să prăpădește, datoria
nu putrezește.

Și
O ceri rasă ș-afînată,
O dai cu vîrf ș-îndesată.
Tăgîrță² ruptă de-mprumută, și cere la soroc să-i dai
sac nou în loc.

Zicînd :
Cum era, bună, rea, îmi făceam treaba cu ea.

Și
Sacul finului e tot nou.

POVESTEA VORBII

Unul se împrumutase de la finul său un sac
Rupt, prăpădit, plin de petici, ca al unuia sărac.
După ce-și isprăvi treaba, înapoi nu i l-a dat,
Ci, ca pe o treanță veche, într-un colț l-a aruncat.
După ce a trecut vreme, finul său la el mergînd
A cerut ca să-i dea sacul, cam cu rușine zicînd :

¹ Capitalul.

² Traistă.

— Nașule, nu cumva mai ții acea ruptură de sac,
Că uneori și cu dînsul cîte o trebșoară fac ?
Nașul, care nu-ngrijise de un astfel de sac rău,
Căutînd și negăsindu-l, zise către finul său :
— E—ei ! fine, cine știe unde o fi aruncat !
Că pînă mai deunăzi îl vedeam colea supt pat.
Finul pe loc schimbă vorba, zicînd : — Ce fel ? Ei,
sărac !
S-a pierdut ! Și era, uite, o bunătate de sac !

De aceea dar,
Cine are barbă să-și cumpere și pieptene.

Căci
De la un rău platnic, și cu cenușa după vatră sau un
sac de paie să te mulțumești.

DESPRE CEI CE PLÎNG DE COPII

Decît să fii bogat (de copii) și să n-ai ce mânca, mai
bine să fii sărac și să aibi bani mulți.

Sau

Să fii cît de sărac, numai să ai bani mulți.

De copii, de barbă și de coate goale să nu te plîngi
niciodată.

Decît să zici „vai de noi !”, mai bine „vai de mine !”

Decît orb și călare, mai bine șchiop și pe jos.

Chelului ce-i lipsește ? Tichie de mărgăritar.

Zamfirica toate le avea, numai țopi¹ îi lipsea.

De copii case sparte nu s-au văzut.

Dar

Crește pui de șarpe, să te mușce.

POVESTEA VORBII

Un bătrîn odinioară sfîrșitul său cunoscînd

Și văzînd că o să moară, bani, avere nelăsînd,

Chemă să vie la sine pe fiul său cel iubit

Și cu cuvinte puține în astfel l-a sfătuit :

— Fătul meu, eū mor acum și alt nimica nu-ți las,

Decît trei cuvinte numa în cel mai din urmă ceas.

Care ca p-o bogăție să ți le păstrezi de mic,

Să le aibi la bărbăție, aceste ce ți le zic :

¹ Panglicuțe care se împletesc în cosiță.

P-al tău stăpîn sau mai-mare cu dreptate să-l slujeşti,
Dar bani sau vro-mprumutare să nu-i dai, să te
păzeşti.

Pe nevasta ta-n viaţă din inimă s-o iubeşti,
Dar nici cît un fir de aţă taina-ţi să nu-i desvăleşti.
Pe copiii tăi fireşte o să-i iubeşti d-or trăi,
Dar fiu de suflet nu creşte, că-n urmă te vei căi.
Aste ale lui cuvinte ca o diată fiind,
Le ţinu fiul său minte, ce-nchipuiesc neştiind.
Omul însă din natură este făcut curios,
Cît să-i dai învăţătură, îi este făr' de folos ;
Căci el pînă nu încearcă orşice va auzi,
Neted lui nu-i vine parcă odihnit a le păzi.
Să-i spui c-o să pătimească, să-i spui că se va jertfi,
El va să le pipăiască, să vază, aşa vor fi ?
De aceea dar ferice de cel ce va priimi
Ceea ce lui i să zice pînă a nu pătimi !
Aşa ş-acest prin urmare lîngă un stăpîn fiind
Şi cu buna sa purtare mai multă vreme slujind,
Crescu, veni-n bărbătie, fu cuminte, bani făcu,
Se-nsură, luă soţie o fată care-i plăcu.
Se iubea cu osebite, unul p-alt se mîngîia
Ş-în ceă mai mare unire în viaţa lor trăia ;
Îi venea în multe rînduri să-i spuie cîte ceva,
Dar se oprea, stînd pe gînduri să nu greşască cumva.
Într-aceste vine vreme, fără el a cugeta,
Ca stăpînul său să-l cheme să-i cear-a-l împrumuta,
Zicînd că-i trebui acuma o mie de lei să-i dea,
Ca să îplinească suma pentru graba ce-o avea ;
Şi că, de la oareunde nişte bani cum i-o veni,
Îndată îi va răspunde ¹, fără a mai pomeni.
El îşi iubea pe stăpînul, cum şi pe loc a gîndit
Cum că tatăl său bătrînul să nu dea l-a sfătuit ;
Dar socoti iar în sine că poate n-o fi nimic :

¹ Achita.

Ia să-i dau eu lui mai bine, că bătrînii multe zic.
 După ce-i dă, stă, se uită să-i răspundă banii dați,
 Stăpînul său iarăși uită că bani are-mprumutați.
 Dacă vede că tăcere de banii lui s-a făcut,
 Merge într-o zi și-îi cere să-i dea acel împrumut.
 Stăpînul său auzindu-l bani împrumutați cerind,
 Îl ocără izgonindu-l cu înjurături, zicînd :
 — Ce bani sînt dator eu ție ? Om viclean și prefăcut !
 D-unde ai tu bogăție să-mi dai mie împrumut ?
 Nu-mi ești tu, tu, slugă mie de atîția ani trecuți ?
 Eu îți dau ție simbrie, și-apoi tu să mă-mprumuți ?
 — Ț-am dat, săracul de mine ! dar să vede c-ai uitat,
 Ia adu-ți aminte bine și nu intra în păcat.
 — Auzi ! auzi ! viclesuguri ! să nu știu eu ce lucrez !
 Ia vezi cu ce meștesuguri va să mă facă să crez !
 Ieși afară de mă lasă, nu mă face să turbez,
 Și să nu-mi mai calci în casă, că mă pui de te pisez.
 Ești un hoț, un păr-de-cîine, nu voi să te văz mai
 mult,
 Nu ești vrednic d-a mea pîine, fugi, piei dintr-acest
 minut !
 Ieși bietul om îndată, necăjit și amărît,
 Să nu sară să-l și bată, că destul l-a ocărit ;
 Pe drum zicînd întru sine : „Iacă una s-a-mplinit
 Din cele trei ce pe mine tatăl meu m-a sfătuit.“
 Trecînd ceva dup-aceasta și copiii lui murind,
 Luă un sirman nevasta, să-l crească c-al ei dorind ;
 Vrînd și el ca să nu plîngă pentru carii i-a născut,
 Nu vru voia să-i înfrîngă, o lăsă și l-a crescut.
 După ce făcu aceasta, cugetul tot îl muncea :
 „Acest copil și nevasta ce mi-o face ? — el zicea —
 Nu o fi degeabă zisul și sfatul cel părintesc,
 Voi însă-n grab să-mi văz visul, și-apoi să mă
 odihnesc.“

Așa-ntr-asta cugetare fură el un copilăș

D-ai stăpînului, pe care îl duce în alt oraş ;
Apoi după ce îl lasă, o cămăşuţ-a lui ia,
O sîngerează ş-acasă se-ntoarce în grab cu ea,
Zicînd : — Dragă nevestică ! o taină să-ţi spui aş
vrea,

Dar mult mă sfiesc de frică că n-o vei putea ţinea.
Răspunse ea : — Vai de mine ! De astfel mă socoteşti ?
Aşa cînte am la tine ? Ş-într-atîta te fereşti ?
— Mă iartă dar, — el îi zise — tu ştii că stăpînul
meu

Cînd i-a trebuit, trimise de l-am împrumutat eu,
Şi în loc să mi-i plătească m-a-njurat, m-a necîstit,
Ca p-o albie porcească m-a făcut şi m-a gonit ;
D-acel necaz şi eu dară simbetele i-am păstrat
Şi tocma în astă-seară cum am vrut mi-am răzbunat ;
Că-ntîlnind cu întîmplare pe al său copil urît,
Il momii ş-în depărtare ducîndu-l l-am omorît ;
Numa astă cămăşuţă avînd pe el, o luai,
Ca să prinz vro părăluţă, cu dînsa nu-l îngropai.
Dar să taci, dragă neastă, să nu îţi iasă cuvînt,
C-apoi ait ! din lumea astă, cum vei spune, pierdut
sînt.

Nevasta-ncepu să zică : — Vai ! cum poci eu să
crîcnesc ?

Nu vezi că tremur de frică numai unde mă gîndesc ?
Ba să tăcem, zău, ca zidul, că nu-i lucru să-l vorbim,
De să va afla ucidul, cu toţii ne prăpădim.
Lăsîndu-o dar bărbatul în făgăduiala ei,
Aştepta să vază sfatul de va avea yrun temeî.
Stăpînul său prin tot locul copilul îşi căuta,
Muma-sa-l jelea cu focul ş-îndestul se vaieta.
Într-aceste ucigaşul, ca să zic acum astfel,
Ce omorî copilaşul, cum a spus nevestii el,
Nu ştiu pentru ce pricină cu nevasta s-a certat
Şi la acea a ei vină cîteva palme i-a dat.
Ea pe loc ieşind afară inima-n gură îşi ia,

Și țipă, răcnește, zbiară, aolio și vai de ea !
— Săriți, mă junghe bărbatul, hoțul, tâlharul de

crîng,

Cum omorî și băiatul stăpînilor săi, ce-l plîng.
Oamenii, cum auziră, au alergat de l-a spus
Și îndată străji veniră de îl duseră pe sus.
Ducîndu-l la judecată, după cum a fost pîrît,
Fără prelungire-ndată la moarte fu hotărît.
Care văzînd vinovatul se rug-a-l îngădui
Ca diata sau legatul pe scurt a își rîndui ;
Ș-începu-n vileag să zică : — Eu am treizeci mii de
lei,

Dragii mele nevestică îi las zece mii din ei ;
Cinci mii lei las la băiatul ce-l crescui neavînd prunci
Și ceilalți îi las la gîdea ce m-o acăța de furci.
Auzînd băiatul suma ce-gîdii o hotăra,
Uită mila, ca și muma, și sări a-l spînzura ;
Îi aruncă ștreangu-ndată, zicînd : — Gîde mă fac eu,
Am drept l-această diată, ca la a tătălui meu.
Deci după ce-n pază mare pe vinovatul l-au dus,
La locul cel de pierzare și îl înălțară-n sus,
Și cînd tocma să suise gîdea cu ștreangul de gît,
Atunci gura își deschise cel de moarte hotărît
Ș-începu o cuvîntare în auzul tuturilor,
Pe care o striga tare în chipul cel următor :
— Stați, creștini, nu mă răpuneți ș-ascultați al meu
cuvînt,

L-altă pedeapsă mă puneți, c-atît vinovat nu sînt.
Dau stăpînului meu veste ș-îl rog să-mi fie milos,
Că copilul mort nu este, ci e viu și sănătos ;
El este în depărtare dat de mine-n pansion
Ș-în prea bună căutare se află ca un cocon.
Decît asta a mea faptă numai cercare a fost,
Pentru povăța-nțeleaptă tătălui meu celui prost,
Care mi-a zis să țiiu minte sfatul său cel părintesc,
Și aceste trei cuvinte cît trăiesc să le păzesc,

Adică : „P-al tău mai-mare sau stăpîn nu-mprumuta,
Taina îți păzește tare de către nevasta ta
Și să nu iei în viață copil de suflet să crești,
Păzește a mea povață, de vei să nu te căiești.“
Dar eu nu m-am putut teme c-oi pătimi vreun rău,
Ci le-ncercai după vreme, ca un prost și nătărău !
Mi-a zis tatăl meu, bătrînul, și eu nu l-am ascultat,
Împrumutai pe stăpînul și ură mi-am cîștigat.
Spusei în urma nevestii o taină ce o făcui,
Și după pîra acestii iată viața îmi răpui.
Crescui copil, uite-l, gîde ! el îmi e spînzurător,
Lumea plînge și el rîde, că îl las moștenitor.

DESPRE FĂGĂDUIELI ȘI DARURI

Ce e în mînă nu e minciună.

Decît o mie de vrăbii pe gard mai bine una-n mînă.

Decît la anul un bou, mai bine azi un ou.

Că

La anul, or armăsarul, or samarul.

Decît doi „ț-oi da“, mai bine un „na“.

Tragi nădejde ca spînul de barbă.

Cum a zis o fată :

Pînă nu m-oi vedea cununată, nu mă țiiu că sînt
măritată.

Că

Eu de făgăduieli am o ladă îndesată cu genuche.

E o vorbă :

Caprelor, mugurul ala voi o să-l mîncăți.

Și

Trăiește, murgule, la Paști iarbă verde să paști.

Decît în fața ariei, mai bine în capul locului.

Că

Făgăduiala dată e datorie curată.

De aceea

Nu făgădui ce nu poți împlini.

Că

Pe unde iese cuvîntul, iese și sufletul.

Să nu fie vorba aia :

Un înțelept făgăduiește și un nebun trage nădejde.

Că

Un nebun aruncă o piatră în gîrlă și o mie înțelepți
nu pot să o scoată.

Numai miere zicînd, gura nu se îndulcește.

Vorba asta e de cînd cu moșii putrezi.

Dar la dar merge și cîntecul împrumut.

Ce ție nu-ți place, altuia nu tace.

Însă

Magarul de dar nu să caută pe dinți.

- Iar

Darul nemulțămîntului să ia.

POVESTEA VORBII

Spun că un sultan odată, care des tipîl ¹ umbla,
Ieșind la marginea mării, spre a se mai preumbla,
A văzut aci pe unul șezînd și pește undind ²,
Și de curiozitate aproape de el viind,
Începu să-și facă vorbă și ceva a-l întreba,
Zicînd : — Prietene, prins-ai vreun peștișor, au bă ?
Răspunse el : — „Slabă viață, tîrța-pîrța, mai nimic“,
Vro cîteva fîțișoare, după proverbul ce zic :
„Oaspătul nu mănîncă ce gîndește, ci mănîncă ce
găsește.“

Și

„Cine n-are frumos pupă și mucos.“

„În pofida fragilor mănîncă frunzele.“

„Mănîncă gheorghinele ³ și îngîină ⁴ măslinile.“

Văzîndu-l sultanul golan și cu coraj răspunzînd,

Îi plăcu să mai vorbească și îl întrebă, zicînd :

¹ Deghizat.

² Pescuind cu undița.

³ Fructele (rotunde și roșii) ale unui mărăcine (păducel).

⁴ Batjocorește.

Sult anul

De unde ești ?

Pescarul

De unde mi-e nevasta.

Sult anul

Din ce țară ? Care ți-e patria ?

Pescarul

„Patria omului este acolo unde-i e bine.“

Sult anul

Ai copii ?

Pescarul

„Unul în poale și altul în foale¹.“

Sult anul

Ai vro stare ?

Pescarul

Proverbul îmi e dovadă :
„Ce e pe mine și în ladă. “

Sult anul

De ce ești sărac ?

¹ Pîntece.

P e s c a r u l

„Sînt sărac pentru că nu sînt bogat. “

S u l t a n u l

Cum trăiești ?

P e s c a r u l

„Te uită în față și mă-ntreabă de viață. “

S u l t a n u l

Ești nenorocit ?

P e s c a r u l

„Norocul să țină după mine ca pulberea după cîine. “

S u l t a n u l

Mai ai acasă vreun ajutor ?

P e s c a r u l

„Numai eu sînt topor de oase. “

S u l t a n u l

Sărac ești de fel, or scăpătat ?

P e s c a r u l

„Dacă tatăl meu a fost domn și eu nu sînt om, ce
folos ? “

Sultanul

Te văz scăpătat și nu te plîngi.

Pescarul

„Cine cade de sine nu plînge.“

„Omul singur ceea ce-și face, nimine nu i-l poate
desface.“

Sultanul

„Copilul pînă nu plînge, mama țîță nu-i dă.“

Pescarul

„Pînă vine cheful bogatului, iese sufletul săracului.“

Că

„Sătul la flămînd nu crede.“

Atuncea zîmbind sultanul și haz de dînsul făcînd,
Scoase din sîn portofeiul și scriînd i-a dat, zicînd :

— Na acest bilet și du-te la vizirul mai curînd,
Ca să-ți dea lei una mie și nu sta, vreme pierzînd.

Luînd pescarul biletul, atuncea el a văzut

Că a vorbit cu sultanul și nu l-a fost cunoscut.

Sirmanul de bucurie rămîind în loc uimit

Tîrziu ș-a adus aminte că nici nu i-a mulțămît.

Deci alergă într-un suflet, inima în el săltînd,

Numaidecît la vizirul a ajuns nepricepînd ;

Intră, îi dete biletul și vizirul îl citi,

Și numărînd lei cinci sute ca să ș-î ia îl pofti.

Că

„Cine împarte parte-și face.“

Și

„Din gura lupului anèvoie scoți întreg.“

Văzînd că nu-i dă pe toți îi zise : — Apoi ce fel ?
Nu scrie să-mi dai o mie ? De ce-mi dai mai puțin ?
Vizirul cu necaz zise : — Și ce, nu te mulțamești ?
I-ai dat cu împrumutare și nu vei să-i priimești ?
Și porunci să-l împingă pe ușa cum a venit,
Zicînd : — Nu-ți dau nici pe aști, dacă nu te-ai
mulțamit.

Și cu cîtă bucurie cînd venea a alergat,
Cu atîta întristare la casa lui a plecat.
Întîi îi părea că zboară și de pămînt n-atingea,
Ș-acum parcă-l încărcase cu plumb, așa-ncet mergea ;
Se ducea și drumul parcă tot mereu i se lungea,
Ca cînd cineva din spate-i să atîrna ș-îl trăgea.
Dacă ajunse acasă, se trînti, șezu oftînd,
Și nevestii sale spuse toată-nîmplarea de rînd.
Ea cum auzi îndată asupra-i s-a necăjit
Ș-începu să-l ocărască, la gură cum i-a venit,
Zicînd : — O, om făr' de minte ! o, om ticălos și
prost !

Cum lăsași darul din mîină, măcar orcît să fi fost !
Nu vezi că n-ai cinci parale, la copii pîine să iei,
Și n-ai avut mulțămire că-ți da cinci sute de lei ?
— Nevastă ! lasă-mă, — zise — mi-ajunge necazul
meu,
De-mi va ajuta norocul, acei bani tot îi iau eu.

N e v a s t a

„Departe griva (nume de cîine) de iepure.”
„A zburat o dată de la mîină, s-a dus.”
„Tragi nădejde ca spînul de barbă.”
„Săracul de ce e sărac ? că n-are minte în cap.”

P e s c a r u l

Nevastă ! „Taci, să tac.”
„La coptorul cald puține lemne trebuiesc.”

„Nu ațîta foc peste foc.“

Că

„Îmi ajunge mie necazul care îl am.“

„Nu-mi tot îndruga la verzi și uscate.“

„Ce tot tai dracului bureți ?“

„Hor, hor, hor, pentr-o coadă de topor.“

„Joacă ursul la cumătru, vezi să nu vie și la noi.“

„Vezi-ți de furcă și de cîlți.“

„Nu-mi aprinde paie în cap.“

Că

„Omul zice și isprăvește.“

Iar nu

„Toată ziua clanța-clanța din gură.“

„Ce am avut și ce am pierdut ?“

„Din vînt a venit, în vînt s-a dus.“

Cu toate aceste

„Am nădejde la Dumnezeu.“

„Dumnezeu nu lasă pe om.“

„După întristare vine bucurie.“

„După ploaie trebuie să răsară soare.“

„Necazul e de la dracu.“

Pescarul d-alde aceste după ce multe a spus

A doua zi dimineată iar să undască s-a dus.

Deci cînd trecu vreme multă și cînd toate s-a uitat,

Iată iar tiptil sultanul a ieșit la preumblat,

Care văzînd pe pescarul și zicîndu-i „merhaba ! “¹

Iarăși ca și mai-nainte începu a-l întreba :

S u l t a n u l

Ai prins, prietene, ceva ?

¹ Bine ai venit (turc.).

P e s c a r u l

„Pe cîți i-am prins, nu îi am, pe cîți nu i-am
prins, îi am.“ (El vorbea de păduchi.)

S u l t a n u l

Ce ai zis ?

P e s c a r u l

„Pentru o babă surdă, popa nu toacă de două ori.“

S u l t a n u l

Scump ești la vorbă.

P e s c a r u l

„Vorba puțină și mîncarea puțină niciodată nu strică
pe om.“

Că

„De multe ori tăcerea e mai bună decît răspunsul.“

S u l t a n u l

Socoteam că-i fi murit.

P e s c a r u l

„Banul roșu nu să pierde leșne.“

Și

„Cîinele de stîrvuri nu moare.“

S u l t a n u l

Mă cunoști ?

P e s c a r u l

„Nu e numai un ciine scurt de coadă.“

S u l t a n u l

Așa vorbești la un om de treabă ?

P e s c a r u l

„Gura mai lesne vorbește adevărul decât minciuna.“
„Numai cu un găinaț de cioară marea nu să spurcă.“

S u l t a n u l

Nu ții minte că am mai vorbit amândoi ?

P e s c a r u l

„Ochii ce nu să văd să uită.“

S u l t a n u l

Nu-mi dăruiești un pește ?

P e s c a r u l

„Cine cere nu pierde, dar nici nume bun nu are.“

Însă

„Ceri la văduvă bărbat și ea îi duce dorul.“
„Degeaba n-a dat nici mama tatii.“

S u l t a n u l

Să ți-l duc acasă.

P e s c a r u l

„Nu dau eu izmene pe călător.”

„Nu-mi spune la palavre de aste.”

„La grădinar crăstăvești să nu vinzi, că inima lui e
acără de ei.”

„Tu unde aduni surcele, eu am tăiat nuiiele.”

Ș u l t a n u l

Mă faci dușman.

P e s c a r u l

„Ce mai jaf în ciuperci.”

Ce ?

„O să-mi iei boii, să mă lași cu caru-n drum ?”

„Știu că n-o să beau bragă cu tine.”

Și

„N-o să cînte cocoșul meu pe gardul tău.”

S u l t a n u l

Poate să mori din mîna unui dușman.

P e s c a r u l

„O dată o să mor, n-o să mor de două ori.”

„Și-d-oi muri, nu o să dea cu tunul pentru mine.”

S u l t a n u l

Nu-ți place să trăiești ?

P e s c a r u l

„Nici n-am la ce muri, nici la ce trăi.”

„Mîngîierea săracului e moartea.”

Sult anul

„Omul cit de rău să trăiască, tot nu să îndură să
moară.”

„Să hîrşieşte¹ cu necazurile.”

Şi

„Să învaţă ca viermele în hrean.”

Pescarul

„La oraşul ce să vede, călăuză nu trebuie.”

„Mi-am văzut visul cu ochii.”

„Mi-a trecut făina prin traistă.”

„Ce-a fost verde s-a uscat, ce-a-nflorit s-a scuturat.”

„De acum înainte nu o să mai fac boi bălţaţi.”

„Tot alba (căluşa) în doi bani.”

„Tot două oale-mi fierb, una seacă ş-altă goală.”

„Destul am fost topor de oase.”

Sult anul

Vei să te dăruiesc cu ceva ?

Pescarul

„Întrebi pe bolnav : vei să-ţi dau pernă ? ”

„Numai bolnavii să întreabă.”

Dar

„E rău cînd aştepţi de la mîna altuia.”

Că

„Bogatul mai tare se plînge decît săracul.”

„Pînă a geme boii, scîrîie carul.”

Sult anul

„Numai un cerşetor de ar fi, toţi cu zahar l-ar hrăni.”

¹ Deprinde.

În sfârșit, văzînd sultanul că nu-l cunoaște de fel,
Scrise un bilet și iarăși dîndu-l a zis către el :
— Na această hîrtiuță, mergi la vizirul cu ea
Și de la dînsul acuma lei tocma două mii ia.
Săracul pescar atuncea pe sultanul cunoscînd
Căzu, sărută pămîntul, multe mulțămiri zicînd.
Sultanul însă cu vorbe d-aste era-ndestulat
Și nici stătu să-l auză, ci îndată a plecat.
Deci plecă iarăși pescarul, biletu-n mînă ținînd,
Făcînd în capul său planuri și întru sine vorbind :
„Acum pe toți banii iarăși nedîndu-i de voi vedea,
O să-ncep cu rugăciune să-l înduplec să mi-i dea,
C-atunci i-am cerut cu zorul și d-aia s-a supărat.“
Și gîndind la d-alde aste, a și ajuns la palat.
Dînd vizirului biletul, el tăie iarăși din ei
Ș-iî numără înainte numai o mie de lei.
El, văzînd că îi oprește jumătatea banii iar,
Începu ca să se roage să-i mai dea ceva măcar :
Să-i facă Dumnezeu parte de orce să va ruga,
Să-i dea sănătate, zile, și altele îndruga.
Vizirul, vorbe d-aceste nevrînd nici a auzi,
L-a dat pe bete afară ca și în ceealaltă zi,
Zicînd : — Pe sărac d-aceea nu-ți vine să-l miluiești,
Să-l scoți din noroi afară, ci încă să-l îmbrîncești ;
Îi dai lui banii cu pumnul și nu poți să-l mulțămești,
Din pepenii tăi te scoate, de îți vine să plesnești.

Pescarul iarăși, săracul, văzîndu-se izgonit,
Îi venea să se omoare ca un deznădăjduit.
Merse, spuse iar nevestii, ea iarăși a început
Să-l certe, să-l ocărăscă, cu cîte s-a priceput,
Nerod, nătărău făcîndu-l, nătăflet, guguman prost,
Și că vorba bătrînească adevărată a fost.

Adică :

„De puțin cine nu să mulțămește,
Nici de mult nu să învrednicește.“

Și

„Nemuțămîtului i să ia darul.“

Îi zise el : — Nevastă !

„Nu mă călca pe colțul ișlicului ¹.“

„Cinste la cinste merge, și darul împrumut.“

„O mînă spală pe alta și amîndouă obrazul.“

„Îmi zici hîrb, îți zic ciob.“

„Îmi zici urită, îți zic slută.“

„Tu nu știi pe unde să udă găina.“

„Sfatul muierii muierilor folosește.“

„Maimuța e tot maimuță, de i-ar fi sfatul aurit.“

„Am eu glagole ² în cap.“

„Nu mă învâța să-mi înec copiii.“

„Înveți pe dracu să dea cu pușca.“

„Toată ziua gîra-mîra.“

„Ești un drac împelițat.“

Dar

„Asta e boală cu leac, am eu de cojocul tău ac.“

Deschide ochii, că,

„Cît sînt de necăjit, să dau cu cuțitul în mine, sînge
nu iese.“

M u i e r e a

„Fierbe sîngele în tine ca într-o coajă de rac.“

„Bun de gură, rău de lucru.“

„Cu suflet viteaz și cu trup leneș.“

„Viermii te mănîncă de viu.“

Nu-ți vezi casa ?

„Cînd malai are, sare n-are ; cînd sare are, malai
n-are.“

„Îți chiorăiesc mațele de foame.“

¹ Nu mă supăra, nu mă călca pe coadă (*ișlic* — un fel de căciulă largă).

² Pricepere, inteligență, istețime.

„N-ai o para chioară și lenea te doboară.”
„Am ajuns de poveste-n țară.”

B ă r b a t u l

„Cine râde gura-și întinde.”
„Gura lumii numai pământul o astupă.”
„Nu o să îndreptez eu lumea cu umărul.”
„De poale ridicate nu râde nimeni, ci de poale călcate.”

M u i e r e a

„Întreabă pe leneșul să te învețe minte.”
„Ț-ai întins vrejul ca dovleacul și-ai umplut lumea
de crastaveți.”

B ă r b a t u l

„Tronc Mărîco ! ” (Așa o chema.)
„Lovește-mă, lele,-n spate, să-ți dau un bulgăre de
iască.”
„Să lovi ca nuca în perete, ca mireasa la moară și ca
musca în lapte.”
„Unde dai și unde crapă ! ”
„Na-ț-o frîntă, că Ț-am dres-o.”
„Vorbă să fie, dă-mi o lulea de tutun, că bîlci¹ să
face.”
„Ai vorbit de te-ai prăpădit.”

M u i e r e a

„Și eu acătare² poamă nu sînt, dar nici fiece pasere
nu mă mănîncă.”

¹ Tocmeală, învoială.

² Bună la ceva.

„Soarele să-mi fie bun, luna să o mănânce vîrcolacii.”
„Cîinele nu fuge de codru, ci de ciomag.”

B ă r b a t u l

„Mi să aprinde călcîiele de doru-ți.”
„De dragă ce-mi ești, te-aș băga de păr în sîn.”
„Lac să fie, broaște multe.”
„Mumă și tată nu găsesc, dar muieri cîte voiesc.”
„Pe muieră în toată viața să o porți în spinare și o
dată să o lași jos, iar ea să vaietă că a ostenit.”
Povestea ăluia :
„Cîte belele, cîte bube rele, tot în capul nevestii mele.”

Aceasta zicînd îndată undișoara lui își ia
Și ca și pînă acuma pleacă la mare cu ea,
Zicînd : — Asta mi-a fost soarta, geaba umblu eu
să scap,
Trebuie să trăiască omul cum i-o fi scrisă la cap !
Așa undind totdeauna și vreme multă trecînd,
Ieși iar tiptil sultanul, și-încoaci-încolo umblînd,
Zări aci pe pescarul și iar veni lîngă el,
Stînd : — Colai ghele¹ îi zise. El : — Colai se, senda
ghel !²

S u l t a n u l

Au nu e lesne ?

P e s c a r u l

„Lesne, pune viță și bea vin.”

Sau :

„Ară, macină, mănîncă.”

¹ Lesne vie (n. aut.). Echivalentul expresiei turcești e „spor la lucru”.

² Dacă e lesne, vino și tu (n. aut.).

Sult an ul

Vrednic ești !

P e s c a r u l

„Apa o beau pe picior, ca o pasere din zbor.“

„Gîndești că e floare la ureche.“

Să

„Cauți acul în caru cu fîn.“

Adevărat,

„Lesne a băga în urechile acului cînd vezi.“

Sult an ul

Nu ne potrivim la vorbă.

P e s c a r u l

„Cei ce să potrivesc lesne se împrietenesc.“

Sult an ul

Mi să pare că te cunosc.

P e s c a r u l

„Mi să pare, poate, o fi și vom vedea sînt toate sor
cu minciuna.“

Sult an ul

De nu te cunoșteam, nu veneam la tine.

P e s c a r u l

Adevărat,
„Fiecare unde cunoaște, acolo trage.“

Adică :

„Omul trage la om și dobitocul la dobitoc.”

Sult anul

Îți sînt prieten.

Pescarul

„Prietenul omului este punga cu banii și sacul cu
mălaiul.”

Povestea ăluia :

„Cu rudele să bei și să mănînci, dar averă să n-aibi.”

Sult anul

Poate că ai gîndit că o să-ți cer vreun pește ?

Pescarul

„Și pisicii îi place peștele, dar cînd trece puntea
î închide ochii.”

Sult anul

Să n-ai grije, nu-mi place.

Pescarul

„Pisica unde n-ajunge zice că pute.”

Sult anul

Cum văz, ești sărac !

Pescarul

„Bani au și țigani.”

Dar și
„Vasului gol toți îi dau cu piciorul.”
Și
„Nu e mai grea boală decît pungă goală.”

Sult a n u l

Eu îți sînt voitor de bine.

Și
„Îmi vorbești una de la răsărit și alta de la apus.”

P e s c a r u l

„Cunosc de care pomană mă îngraș eu.”

Deci văzînd iarăși sultanul că necunoscut a fost
Și îi vorbea după haine, cum și era-mbrăcat prost,
I să făcu iarăși milă, văzînd că e tot golan,
Fără a ști că vizirul nu i-a dat măcar un ban,
Gîndea în sine că poate o fi fost cumva dator,
Or a întîmpinat alte, ca un sărac muncitor.
Socotind aceste, scoase o hîrtie din sînet ¹
Și scriind într-însa zise : — Na, îți mai dau un bilet ;
Aici scriu către vizirul ca să-ți dea trei mii de lei,
Aleargă acum îndată și numaidecît să-i iei ;
Dar să nu te văz ș-al'dată trențeros ca pîn-acum,
Îngrijește de te-mbracă, că nu-ți mai dau nicidecum.
El văzînd că e sultanul căzu iarăși la pămînt
Și i-a fost frică să zică de vizirul vrun cuvînt,
Ci ducîndu-se la dînsul, să tacă a hotărît,
Să nu-i zică nici o vorbă, de îi va da orșicît.
Intră, îi dăte biletul, stătu căutînd smerit ;
Vizirul își știa treaba, că după ce l-a citit,
Îi opri ca ș-înainte iar jumătatea din ei

¹ Mapă, portofel (sens neobișnuit).

Ş-ii dete, adică, numai o mie cinci sute lei.
Pescarul cu bucurie banii-n căciulă trăgînd,
Începu să-i mulţamească, vorbe multe îndrugînd ;
Dar cînd să gătea să iasă vizirul l-a-ntors din drum,
Zicînd : — Vezi, aşa te-nvaţă, iar nu ca pînă acum ;
O para chiar să-ţi dea omul de pomană, eşti dator
Să o iei cu bucurie şi să fii mulţamitor ;
Cît scria-ntîi să-ţi dau ţie ? El : — Una mie de lei.
Vizirul : — Cît al doilea ? El iar : — Două mii de lei.
— Aşa ! — vizirul îi zise — ş-acum trei mii, şase fac,
Un capital cumsăcade pentr-un om cît de sărac ;
Na-ţ-îi pe toţi, pîn' la unul, şi du-te cu Dumnezeu,
Şi nu fii prost, ţine minte-nvăţul ce ţi l-am dat eu.
Luînd el banii grămadă şi cu mulţamiri plecînd,
I să părea că visează, către casa lui mergînd ;
Tot îi pipăia cu mîna, cu nencrederi să uita,
Să temea că îi va pierde, dacă se va deştepta.
Ajungînd ca-n zbor acasă şi ca din simţiri ieşit :
— Ce fac eu, nevastă, — zise — dorm, or sînt
învălmăşit ?
— Vai de mine ! — ea îi zise — doar nu vei
fi-nnebunit ?
Vino-ţi în simţiri, ce ai ? Ce nevoi iar te-a găsit ?
— Uită-te la mine bine, — către ea vesel a zis —
Am scăpat de sărăcie, de nu va fi cumva vis ;
Că de multe ori în somnu-mi cu banii-n mîini m-am
visat
Şi cînd mă sculam la ziua rămîneam iar întristat ;
De aceea tocma mîine o să mă văz ce fel sînt.
Zicînd aceasta îndată turnă banii pe pămînt ;
Nevasta cu bucurie repezindu-se îi ia,
Se-mbată de păreri bune, mai ca şi dînsul şi ea.
Nu-i prinde somn toată noaptea, tot şedea ş-îi număra
Şi cu grije să nu vie vreun duşman a-i fura.
A douăzi dimineaţă, apucînd din căpătîi,

Merge la telal ¹ îndată, se-mbracă pe sine-nţi ;
Cumpără nevastă roche şi zmochine la copii,
Zicîndu-i ea : — Dar lor haine ? El îi zise : — Tu nu
ştii,
„Copilul numai ce mănîncă e halal ², ce îmbracă e
haram ³.”

„Lasă-mă în boii mei.”

„Aşteaptă întîi să vedem alb în căpistere ⁴.”

„Copilului dă-i cu palma peste cur, să-i vie minte
la cap.”

„Muma unde loveşte, carnea creşte.”

„Decît să plîng eu, mai bine să plîngă ei.”

„Cui i-e milă nuiăua să nu-şi frîngă, el mai pe urmă
copilul o să-şi plîngă.”

Atîta îţi zic :

„Cum îţi cînt, aşa trebuie să joci.”

„Ajungă un ciomag la un car de oale.”

Dar

„Surdului degeaba îi cînţi de jale.”

„Orbului degeaba îi spui că s-a făcut ziua.”

După ce pescarul nostru se-mbracă curat de rînd,
Îşi mai ia ş-o chesea ⁵ bună ş-un cibuc mare, zicînd :
„Decît toată vara cioară, mai bine-ntr-o zi şoim.”
„Boierul e tot boier, măcar d-ar fi-ncins cu tei.”
„Apa curge, pietrele rămîn.”
„Cînd va Dumnezeu cu omul, vine şi dracu cu colaci.”

Zicînd d-alde aste pleacă către mare,
Cu cibucu-n mîină, ca în preumblare,
Unde cu sultanul se tot întîlnise,
Ca-mbrăcat să-l vază, cum îi poruncise ;

¹ Negustor ambulant (de haine).

² Noroc, binecuvîntare, dar.

³ Lucru cîştigat pe nedrept.

⁴ Alb în căpistere — făină, merinde.

⁵ Pungă de piele în care se ţine tutunul.

Și cum să-i vorbească cînd el făcea planul,
Tot într-acea vreme, iacă și sultanul.
El cade-naintea-i, se face jos broască,
Sultanul nu poate acum să-l cunoască.
Se uită la dînsul : — Ce vei ? îl întreabă.
— Eu sînt, eu, pescarul, — răspunde în grabă —
„Lupul pe unde a mîncat măgarul, tot dă ocol
cîteodată.“

Eu sînt acela,
„Dă-mi, Doamne, ce n-am gîndit, să mă mir ce m-a
găsit !“
„Caprii îi pică coada de rîie, și ea tot sus o ține.“

Îi zise sultanul : — Vezi, așa să cade,
Ai văzut acum ce bine îți șade ?
Aș vrea să știu numai cum că tu de mine
Ai vro mulțămire că Ț-am făcut bine.

P e s c a r u l

„Găina bea apă și să uită la Dumnezeu.“
„Sînt gata în foc și în apă să mă arunc.“
„Nu sînt vrednic să mulțănesc.“
„A vrut norocul cu mine.“

S u l t a n u l

Lasă aste vorbe, s-a isprăvit gluma ;
Cer și eu o slujbă la tine acumă.
Tu știi, mi să pare, ostrovul cutare,
Care un puț are adînc foarte tare.
Să te duci îndată acumă la dînsul,
Să te pui la gura-i și să strigi într-însul :
Care e norocul sultanul ce-l are ?
Și ieșind la vorba-ți să facă-ntrebare,
Tu să zici : „Noroace, m-a trimis sultanul

Să-ți fac întrebare : de ce-i ești dușmanul ?
 Ce te-ai pus în pizmă și-ți tot dai avere ?
 Să roagă prin mine și milă îți cere
 Să-ți contenești ura d-a-i da bogăție,
 Că loc nu mai are unde să o ție.
 Pescarul îndată în luntre să puse
 Și drept la ostrovul acela să duse ;
 Găsind pe loc puțul și strigînd într-însul,
 Ieși o fantomă îndată la dînsul,
 Cu schiptru în mîină ca o-mpărăteasă,
 În chipu-i frumsețe de cea mai aleasă ;
 Hainele, porfira¹-i cu totul galante²
 Și împodobită numai cu beriante,
 De părea că este o rază soarească,
 Astfel nu putea om la ea să privească.
 Aceasta fantomă, zic, sau nălucire,
 Făcu întrebare c-o dulce zimbire,
 Zicînd : Ce e vrerea ? Pentru ce o cheamă ?
 Pescarul, sirmanul, tremurînd de spaimă,
 Îi zise : — Noroace, m-a trimis sultanul,
 Să roagă prin mine să nu-i fii dușmanul ;
 Ce-i tot dai avere ? Că el sărac nu e,
 Nici loc nu mai are uade să o puie.
 Fantoma îi zise :— Du-te de îi spune
 Că el dator este a mi să supune,
 Și să nu să-ncerce a-mi da supărare
 Cu așa cuvinte de îngrețosare,
 Că mă pui în pizmă încă și mai tare
 Și îi mai dau încă de trei ori cît are.
 Auzind pescarul astfel de cuvinte,
 Speriat peste fire și ieșit din minte,
 Se-ntoarce, se pune în luntre și pleacă,
 Vreo întrebare fără să-i mai facă.

¹ Purpura.

² Elegante.

Când plutea pe mare, îi veni-n gîndire :
 „Nu întrebai — zise — d-a mea norocire.“
 Și cît mai în grabă înapoi se-ntoarce,
 Merge la puț, strigă : — Noroace ! Noroace !
 Care e norocul lui Udrea pescarul,
 Care pe sultanu-l făcu să-i dea darul ?
 Și îndată iese un negru c-arapul,
 C-o tambură ¹-n mînă și sărind că țapul.
 El cum îl zărește, groază îl apucă,
 Se-ntoarce în fugă, grăbind să se ducă ;
 Iar norocul negru zornăind tambura
 Începu dodată la dînsul cu gura,
 Strigîndu-i : — Fugi ! du-te ! să nu-ți văz obrazul,
 Că nu mi să stinge nici acum necazul ;
 Ț-a slujit, sărace, ție mititelul,
 Că mi să rupsesse la tambură telul ²,
 Și-mi pierdui cu dînsa atuncea eu ceasul,
 De-i îndreptai tonul și-î ascultai glasul ;
 Dar de n-aveam treabă, cum nu am cu anii,
 Tu de la vizirul tot nu pupai banii ;
 Dar îți coc eu turta, nu te las în pace,
 Am de furcă încă cu tine, sărace !
 Și fugind pescarul pe mare cu vasul,
 I să părea încă că-i aude glasul.
 „Săracul de mine, — zicîndu-și în șoapte —
 Mult îmi este frică că-l visez la noapte !“
 Când gîndea aceste de spaimă, sirmanul,
 Și era aproape s-ajungă limanul,
 Iese totodată o furtună mare
 Și-î împinge luntrea înapoi pe mare ;
 Valuri mari cît munții să ardă cu spume,
 Să turbură cerul, nu mai vede lume ³.
 Luntrea lui ca paiul săltînd peste valuri,

¹ Un fel de mandolină.

² Coarda.

³ Lumină.

Cînd să trăgea-n mare, cînd se da de maluri ;
Să legăna omu-n biata lui luntriță,
Cum legeni copilul într-o copăiță ;
Sta cînd aci valul în ea să se toarne,
Cînd pe dincoaci altu-n mare s-o răstoarne.
El văzînd că este-n primejdie mare
Și de mîntuire nădejde nu are
Începu cu jale peirea să-și plîngă,
Să se tînguiască, mîinile să-și frîngă ;
Și cînd el de groază plîngea, spuind multe,
Vine un val mare tocma cît un munte,
Îi repede luntrea, o sparge de-o stîncă
Și el se afundă în marea adîncă ;
Înghite la apă,-ncepe să se umfle,
Încît nu mai poate de loc să răsuflă ;
Și cînd el cu lupte în apa cea rece
Se afla în chîmuri ca să se înece,
Se deșteaptă-ndată din aceste vise
Și gîndind la ele întru sine-și zise :
„Dracu-și bate joc de om la bătrînețe !“

DESPRE SĂNĂTATE ȘI BOALE

E mai bună sănătatea
Decît toată bogătatea.

Că

Cînd ești sănătos, bărbat,
Ești îndestul de bogat.

Dar și

Cînd nu-ți sună-n buzunare,
Pătimesti de galbinare¹ (galbeni n-are)
Și de friguri grele-n pungă,
Cu scuturătură lungă.

Căci

Nu e altă mai grea boală
Decît cînd e punga goală.

Atunci

Este bolnav foarte greu
Și ar mîncea tot mereu.

Că

Cu toat-a lui gemătură,
Duce lingura la gură.

De aceea

Bolnavul credință n-are
Cînd geme cerînd mîncare.

Dar însă

Nu-ntreba pe om la boale :
Voiești să-ți dau pernă moale ?

¹ Vezi vol. I, p. 249, n. 1.

Sau :

Numai bolnavul să-ntreabă
(Vei să-ți dau cutare treabă ?).

Cum a-ntrebat țiganul pe fiul său :

— Ce-ai mânca, tată ? spune !

— Of ! cum aş mânca căpșune !

— Lungește-i, Doamne, zilele

Pîn-o crește căpșunele !

Asta se potrivește cu :

Trăiește, murgule, pîn' la Paști,

Ca să-ți dau iarbă verde să paști.

Căci

Toate la vremea lor date

Sînt ca și o sănătate.

Și

Lucrul la timp dăruit

Prețuiește îndoit.

Că

Geaba binele cu sacul,

După ce moare săracul !

Precum zice el :

După ce-nchiz ferestrele,

Joace-mi măcar măiestrele.

Că

Ce folosește orbului obrazul frumos ?

Ci

Cînd mi-e foame, să-mi dai pîine,

Iar nu-mi zice : vino mîine.

Și cînd mi-e sete să-mi dai apă,

Iar nu fierea după ce-mi crapă.

Unii însă zic :

Bolnavul zice o mie,

Doftorul face ce știe.

Iar babele

Nici nu-l scoală după boală,

Nici nu-l lasă ca să moară.

-Ele mai zic că
Boale să dea Dumnezeu, că leacuri sînt destule.

Însă,
Leacul fie or nu fie,
Colacul babii să știe.

Și pe urmă,
A murit că i s-a isprăvit zilele.

Că
Cămașa veche umbli să o cîrpești și mai rău o spargi.

De aceea, la orce,
Întreabă pe pătimaș,
Nu întreba pe drumaș.

Însă,
La orșice bolnav greu,
Doftorul e Dumnezeu.

Dar orcum,
Nimenia n-o să trăiască,
Lumea să o moștenească.

Și
Nimenia n-a dat zapis cu Dumnezeu cît o să trăiască.

Că
Lumea e înșelătoare,
Moartea hoată, răpitoare.

Și
În deșert sînt toate
Dacă este moarte !

Că
Astăzi cîți mîncăm și bem
Și mîine nu mai sîntem !

Și
Vremea toate le mistuiește !

Că
Mulți copaci pe dinăfară să văd frumoși
Și pe dinlăuntru sînt putrezi, scorboroși.

Și apoi,
E mult de la mînă pîn' la gură, dar de astăzi
pînă mîine !

Rar găsești
Om tare de sfînt.
Și cum zice vorba :
'Are nouă suflete, ca pisica.

Sau să poți zice :
Moșul traiul ș-a nimerit
Și ca vultur a-ntinerit !

Și
S-a lungit firu-i de ață,
Pentru puțină viață.

Și
Avu zile grămădite
Cît carul cu patru vite.

Și
Era să-i cînte popa,
Dar a sărit groapa.

Și
Tîrîș-grăpiș bietul moș
Sări afară din coș (coșciug).

Sau :
Cam tîrîș, cam grăpiș,
Ajunse la suiș.

Și
Picioarele-și împiedecă,
Dar sărind rupsse piedeca.

Și
'A fost pînă la calea-ntoarsă.

Că
I-avut Dumnezeu de știre
Și l-a păzit de peire.

Dar mai mulți sînt carii
'A umblat, tot a umblat,

Pînă cînd pe brînci a dat.

Și

Cînd a dat fugă, atunci s-a isprăvit pămîntul.

Și

N-a zăcut degeabă, deși nu muri în grabă.

Că

Nu i-a fost boala sănătoasă.

Cum a zis un băiat :

Nu este prea bine vacii

(I-a trecut baba cu colacii),

Că vine tata, îmi pare,

Cu pielea ei în spinare.

Și

S-a îngroșat gluma,

C-o să-i plîngă urma.

Că

I-a cîntat popa aghiosul ¹.

În sfîrșit :

Nimic nu e ca sănătatea.

Că

Boala intră ca prin roata carului

Și iese ca prin urechea acului.

Și atunci,

Ce folosește bolnavului patul de aur !

Dar este

Parigorie ² de om bolnav.

Zicînd că

Omul și din necătare

Moare și zile cînd are.

¹ Cîntare liturgică, cuprinzînd cuvintele „sfînt, sfînt, sfînt” (grec. *aghios*); *i-a cîntat popa aghiosul* — *i-a cîntat veșnica pomenire.*

² Mîngîiere.

POVESTEA VORBII

Frigura tremurătoarea,
Lingoarea aprinzătoarea
Și Ciuma cea rea cu ele,
Fiind surori cîtetrele,
Plecară toate năluca
Prin orașe să se ducă,
Și pe drum între vorbire,
Neputînd sta la-nvoire,
Ajunseră la gîlceavă
Și la sfădire grozavă,
Cerînd drept fieștecare
Spre a se numi mai inare ;
Și după multe cuvinte :
— Stați, — zise cea mai cuminte —
Rău ne putem înțelege,
Alți de nu ne vor alege.
Aideți să curmăm din cale
Și să mergem coala-n vale,
L-acel cioban ce să vede
Păscîndu-și turma-n livele ;
Dar însă nu toate ceată
Să ne arătăm dodată,
Ci pe rînd fieștecare
Stînd să-i cerem de mîncare,
Să vedem de cine-i pasă
Și cui dă mai bună masă,
S-o ospeteze cum cere,
Cu mîncări după plăcere ;
Și de care, prin urmare,
Va avea frică mai mare,
Ea mare să se numească
Și gîlceava să lipsească.

Deci după ce sfătuiră
Și în astfel se-nvoiră,
Merse Frigura îndată,
În cerșetoare schimbată
(Trăgîndu-se celelalte
Supt niște măguri înalte,
De departe stînd să vază
În ce chip se ospetează) ;
Și pe loc dacă se duse
La ciobanul ce-l văzuse,
Fără să se milogească,
Ceru să o găzduiască,
Numindu-se călătoare
Și pe aci trecătoare.
Ciobanul ca pe o babă
O și priimi în grabă
Și cu plăcute cuvinte
Îi aduse înaintea
O glugă în loc de masă
Și mămăligă rămasă,
Puindu-i și brînzișoară,
Zise : — Poftim, mamușoară,
De vei vrea, îți voi aduce
Și puțințel lapte dulce.

Frigura de masa dată
Îi răspunse supărată :
— Geaba puseși aci brînza,
Că nu mi-o suferă rînza,
Și lasă, nu-mi mai aduce
Nici lapte acru, nici dulce,
Care pe om nu-l hrănește,
Ci mai vîrtos îl slăbește ;
Un miel nu e lucru mare
Să tai, să-mi faci de mîncare !

Ciobanul îi zise : — Lele !
Eu sînt stăpîn p-ale mele
Și alt cînd îmi poruncește
Necinstit să izgonește ;
Și ce ești tu, ia îmi spune,
De-mi ceri mie mîncări bune ?
— Eu sînt Frigura — răspunse —
Și îmi plac mîncări tot unse.
Nu fac haz ¹ nicidecum postul,
Îl las să-l mănînce prostul.
Zise ciobanul : — Ei ! dragă !
Și cine-n seamă te bagă ?
Fii tu or slabă, or grasă,
Mie nicidecum nu-mi pasă,
Ci ia cară-te cu bine,
Pîn' nu-ncarc cața pe tine.

Frigura-nsălbătăcită,
Sare pe el necăjită
Și îndată se pornește
Să-l scuture vrăjmășește.
El iar fără a se teme,
De loc nu mai pierde vreme,
S-aruncă gol să o-nece,
Supt un zgheab de apă rece ;
Șezînd mulat pîn' la gușe,
Bînd și cîteva căușe,
Frigura își pierdu rostul
Ș-îndată lăsînd pe prostul
Începu-n fugă să saie,
Ca un scăpat din bătaie,
Prin crîng, prin cîmpie lungă,
Silind mai curînd s-ajungă,
Nu vedea nici mărăcine

¹ Nu-mi place.

Uitându-se după sine,
Frică intrase într-însa
Că s-o lua după dînsa
Ș-o gonește s-o apuce
În apă s-o mai arunce.

Ajungînd la celelalte,
Supt măgurile înalte,
Ele pe loc o-ntrebară :
— Soro, cum te ospătară ?
Ea, tot suflînd ostenită,
Le răspunse necăjită :
— De unde știe ciobanul,
Mojicul și bădăranul,
Ce fel să te priimească
Și ce fel să te cinstească ?
Lingoarea-ncepu să zică :
— Cunoaște-te dar de mică ;
Ia să mă duc eu la dînsul
Și să vezi ce scoț dintr-însul.

Zicînd astfel, merse-ndată,
Într-o bătrînă schimbată,
Și ceru s-o găzduiască
În coliba-i ciobănească.
El o priimi în grabă
Și pe dînsa ca p-o babă,
Ș-aceeași masă îi puse,
Aceleași mîncări îi duse.
Dar Lingoarea și ea iară
Începu alte să ceară
Și mai vîrtos să-i înfigă
Un ieduleț și să-i frigă.
Ciobanul îi zise : — Bine,
Dar ce rudă ești cu mine ?
Or ce coconiță mare

De-mi ceri astfel de mâncare ?
— Eu sînt Lingoarea, — îi zise —
Carea vîntul mă trimise,
Să dau boale grele foarte
Și să chinuiesc de moarte.
— Și ce ? — urmă el să zică —
Vei să te am eu de frică,
Ca să-ți dau orce-mi vei cere
Și masă după plăcere ?
Ia cară-te mai în grabă
Dacă vei să fii de treabă,
C-apoi mă vei înțelege
Cu vro cîteva ciomege.

Lingoarea iar supărată
S-arunc-asupra-i îndată,
Ș-începînd să-l chinuiască,
Aci moartea să-l găsească,
În dureri, junghiuri băgîndu-l,
Să răsufle nelăsîndu-l.
El iarăși știindu-și leacul,
Aproape fiind și lacul,
Intră supt zgheabul cel rece
Și începu să se frece ;
Făcînd aceasta ciobanul,
Își spăimîntă pe dușmanul ;
Că nemaiputînd Lingoarea
Să-i sufere recitoarea
Își apucă-ndată drumul
Și peri în grab ca fumul.

Ajungînd la celelalte,
Supt măgurile înalte,
Îndată o întrebare
Pe ea cum o ospătară.
Lingoarea le zise : — Geabă,

Ne-am găsit omul de treabă,
Cine sîntem să-nțeleagă
Și umblăm să ne aleagă ;
Cunoaște el, dobitocul,
Cui de ce îi e cojocul ?
Ia aideți voi mai-nainte
La oameni zdraveni, cu minte ;
Prin cetăți și prin orașe
Să vedeți case, sălașe,
Să vedeți așternut moale,
Iar nu fîn și burieni goale ;
Să vedeți acolo mese
Și mîncări bune, alese,
Iar nu post, pîine cu apă,
Ș-în loc de bucate ceapă.
— Ba ! ba ! sînteți mititele,
— Zise Ciuma către ele —
Și de voi puțin îi pasă
Să vă cinstească cu masă ;
Dar ia să vedeți acum
Cum tremură el de Ciuma.

Zicînd aceasta îndată
Către cioban se arată
Că o babă furioasă,
Țiind în mînă o coasă,
De să-ngrozea om de dînsa
Cînd scotea vorbă dintr-însa.
Carea văzînd-o ciobanul,
Se cutremură, sirmanul !
Și o-ntrebă zicînd : — Mamă !
Unde mergi și cum te cheamă ?
— Ciună-mi zic — zise — anume
Ș-am plecat să cosesc lume,
Numai, dragul meu, fă bine,
Pînă odihnesc la tine,

De-mi pune puțină masă
Ș-îmi fă o friptură grasă,
Că am foarte mare grabă
Să merg, să-mi caut de treabă.
Ciobanul pe loc se duse
Și așternut îi aduse,
Zicînd : — Țezi puțințel, mamă,
Să-ți frig, să-ți fac o zeamă.
Apoi îndată aleargă,
De frică tremurînd vargă,
Făcu slugilor strigare,
Fu și friptura-n frigare.

Deci pe cînd să frigea mielul
Și fierbea în oală felul,
Stînd el cu neîndrăzneală
Îi zise ei cu sfială :
— Mamă ! te rog, de să poate,
Pînă vor fi gata toate,
Ia deschide acea carte
Să vezi, sînt eu în vro parte
Scriș anume, Ion Bucur,
Ca să plîng, or să mă bucur ?
Îndată el cum îi zise,
Ea catalogu-și deschise
Ș-începu pe toți din lume
Să-i spuie de rînd anume ;
Și sfîrșind zise : — Nepoate !
Astea sînt numele toate ;
Și precum auziși bine
Tu nu ești trecut la mine.

El vrînd spre încredințare
Să vază de nu îl sare,
Îi zise ei iarăși : — Mamă !
Eu nu prea am băgat seamă ;

Ia mai citește o dată,
Să-mi stea inima-mpăcată.
Vrînd ea să-i facă pe voie,
Îi citi iar foaie, foaie,
Și isprăvind zise : — Iată,
Nu ești scris, Ț-am spus o dată.

Auzind el, ia frigarea
Ș-îi arde cu ea spinarea,
Zicînd : — Scol', boală urîță,
Ca să nu-ți trag și vro bîță.
Dacă nu sînt scris la tine,
De ce ai venit la mine ?
Du-te, cere de mîncare
Unde de frică te are !
Atunci ea înspăimîntată
Plecă și fugi îndată ;
De rușine ce îi fuse
Pe alte drumuri să duse,
Lăsînd d-atunci pe acele
Ca să umble singurele.

Prin urmare dar,
Omul boala singur ș-o caută.

Ș-apoi,
O boală cînd vine la om, strigă către celelalte :
săriți, că l-am prins.

Însă
A dat Dumnezeu și boale, dar a lăsat și leacuri.

DESPRE TIMP ȘI VÂRSTĂ

Frumusețea veștejește,
Dar înțelepciunea crește.

Că,
Cînd n-aveam în gură dinți,
N-aveam atunci în cap minți.

Că
Nu să poate omul să fie cu două, și tînăr și
cumînte.

Dar însă,
Este tînăr între tineri și bătrîn între bătrîni.

Și
Cine n-are bătrîn, să-și cumpere.

POVESTEA VORBII

Unul auzind aceasta prin povești a se vorbi,
O gîndea în toți de obște fără a mai osebi,
Pentru că nu auzise ș-ast proverb zis de români :
Că „sînt tineri între tineri și bătrîni între bătrîni”.
Într-acestea se însoară și cu întîmplare ia
O copilă prea de treabă ș-orfană ca el și ea ;
Dar moralul și virtutea ce asupra-i se vedea
S-arăta că să silise muma-i creștere să-i dea ;
Că blîndețea în cuvinte și unirea-ntre bărbat,
Era pildă-n alte case, și amorul neschimbat ;

Totdauna ea pe dînsul într-acest chip îl trata,
Chiar ca în ziua de nuntă, cînd cu drag se mărita ;
El în toat-a ei purtare, mulțămirea ce-o simțea,
Pe răposata ei mumă-n' inima sa o sfîntea,
Zicînd : — „Ah ! cum n-avui parte soacra mea

să fi trăit,

Să mă-nchin ei ca la sfîntă ș-în suflet s-o fi iubit !

Care într-a ei viață acest înger mi-a născut

Și o astfel de consoartă pentru mine a crescut.”

Dar orșicum chiar tot omul de familie stăpîn

Este bine ca să aibă în casa sa un bătrîn.

Așadar,

Mulțămît tînăru-n sine

Că trăia ticnit și bine,

Dorea s-aibă soacră numai,

S-o iubească ca pe muma-i ;

Însă din reaua lui soartă

S-a-ntîmplat să fie moartă ;

Dar cînd vrea omul să facă

Lesne inima-și înpacă ;

Ș-în dragostea soții sale,

Puse îndată la cale

Și mergînd dete arvuna

Să-i facă de ipsos una ;

Care după ce fu găță,

El cu față bucurată

Ia ș-în dulap o așază,

Unde mai des să o vază.

Deci într-o zi cu-ntîmplare,

D-a casii cutremurare,

Cade soacra, îl lovește

Și capul îi ametește.

El atunci de usturime

Zise soacrei cu asprime :

— Tu n-ai suflet ș-îmi spargi capul,

Nu te-a mulțămît dulapul ?
Dar vai ! de erai și vie,
Ce-mi făceai, Dumnezeu știe !

În adevăr,
Este bătrîn, să te-ntinzi,
Cu patru mîini să-l coprinzi,
E și de care să fugi,
Opt cu-a brînzii să te duci.

Cum a zis unul :
Soacră, soacră,
Poamă acră
De te-ai coace
Cît te-ai coace,
Poamă dulce
Nu te-ai face.

Că
Umblînd să mă prinz în dant,
Dînd un ban, intrai în lanț (horă),
Și de voie dau cinci, șase,
Ca să scap și să mă lase.

Babele însă zic :
Am ajuns să ne ia copiii în picioare.
Zicînd :

N-are dinți să roază pîinea ș-îi cere ~~inima~~ mere acre.

Și
Nu să lasă nici o babă,
Căci e bătrînă și slabă,
Ci pentru că îi zic „mamă”
Și n-o mai bagă în seamă.

Și că
Pruncul și bătrînu-n toate
Fără doică nu să poate.

Și,
Cînd ai pisică bătrînă,
Șoarecii-n casă-ți fac stînă.

Că
 Parcă are orbul găinilor.
 Dar,
 D-ar avea și baba ca oamenii barbă,
 Atuncea i-ar zice : ce mai moș de treabă !
 Însă,
 Știu d-aci-nainte bine
 Că n-o să fac doi din mine !
 Sau :
 D-acu-ncolo bine vezi
 Că n-o să fac eu boi brezi !
 Și
 Lasă să latre-n spatele mele,
 Ca cățelele seara la stele.
 Că
 Ursul de lătratul cîinilor nu să sperie.
 Ei nu știe că
 Ceasul umblă și lovește,
 Iar vremea se odihnește.
 Și
 Trebui să vie și ei
 Ca mîine la anii mei.

POVESTEA CÎNTECULUI

Un timp c-unele se duce,
 Cîte le-a adus cu el,
 Ș-alt timp altele aduce,
 Osebite ș-în alt fel.

Unul vine și desface
 Cîte celalt a făcut
 Ș-altul vine, iar preface
 Din plăcut în neplăcut.

Totdauna fiecare
E c-unelte încărcat
Și se află în lucrare
Zi și noapte nencetat.

Noi dormim și el veghează
Și lucrează când ședem,
Din zi-n zi ne-nfățișază
Cîte-un ce nou să vedem :

Vezi p-un tînăr în putere,
Cu cuvînt viu și cu ton,
Azi bătrîn fără vedere,
Răzimat p-al său baston.

Vezi pe unul ce în lume
Era-n sărăcie stîns,
Astăzi între alți cu nume,
Cu moșii și cu coprins.

Vezi pe unul ce-n mărire
Era groază celor mici,
Azi căzut din fericire,
Ocolit și de amici.

Deci dar toate sînt deșarte
Ale lumii, c-un cuvînt,
Cîte timpul le împarte,
Unui ș-altui pre pămînt.

Lumea este ca o roată
Ce se-ntoarce tot de rost,
Fără cineva să poată
Să rămîie-n ce a fost :

Frumusețea cea mai sfântă
Nu stă-n punctul fericit,
Azi frumoasa ce se-ncântă
Mîine vezi că s-a zbîrcit.

Multe lucruri trecătoare,
Griji, neazuri de nimic,
Sînt la om vătămătoare,
Frumusețea care-i stric.

Asfel tu dar, prin urmare,
Cîte-ți zic de nu le crezi,
Și frumsețea-ți în ce stare
Va ajunge o să vezi.

DESPRE TIMP ȘI VÂRSTĂ IARĂȘI

De ani e mare și minte n-are.

De care

A învățat carte pînă la glezne.

Și e

Trecut prin ciur și prin dirmon ¹

Povestea ăluia :

Moș Ion știe, el să vie să vă spuie.

Că

A fost o dată la moară și de două ori la rîșniță.

Și

A învățat alții ce a uitat.

De aceea

Din tîgvă amară în zadar iei sămînță.

Că

Nu cine trăiește mult știe multe, ci cine umblă mult
învăță multe.

Iar nu,

A lipsit d-acasă doi ani și s-a-ntors cu doi bani.

Că

Fierul care nu să-ntrebuințează ruginește.

Prin urmare și răul rămîne :

Om bătrîn și cu minte de copil.

Adică :

Vrabia e totdeauna pui.

¹ Ciur cu găuri mari, cu care se cern cereale, semințe etc.

Că
Copilul ce vede cu ochii cere.

El este :

Vino, tată, să-ți arăt pe mama.

Și

Mintea lui nu plătește o ceapă degerată.

Că

Pomul dacă-mbătrânește,

Pune-i paie și-l pîrlește.

Și

Calul bătrîn, un maestru

Nu-l poți învăța-n boiestru.

Și

Armăsarul cînd îmbătrânește

La rîșniț-ajunge de rîșnește.

Că

Și magarul e bătrîn, dar îl încalecă copiii.

Însă

Lupul cînd îmbătrânește, toate javrele îl latră.

Că

Valea e tot aia, dar nu e poteca aia.

Și

Dacă la patruzeci n-am putut, la optzeci ce o să
poci ?!

D-aci-nainte sapa și lopata.

Și

Viață cîrpită cu ață.

Că

Vorbește cu dușii după lume.

Totdauna

Șade, dormitează

Și deștept visează.

Cînd îl întrebi, îți răspunde :

Curînd și degrabă, a treia zi după înfierbințeală.

Căci e

Cu un picior în groapă și cu altul afară.

Și
N-a apucat să-i iasă sufletul ș-îi dă cu „Dumnezeu
să-l ierte“.

Își cheamă singur moartea :
Treci, zi, treci noapte, apropiе-te, moarte.

Dar
Omul cît să-mbătrînească tot cere să mai trăiască.

POVESTEA VORBII

Un sărac bătrîn cu totul, cocoșat, încovoiat,
Abia umbla pe picioare, de moarte fiind uitat,
Plecă odată-n pădure să-și adune uscături,
Vîrfuri de lemne tăiete și de vînt dărmături ;
După ce cu osteneală alergă, își adună,
Și după ce în spinare cu dînsule se-ncroșnă¹,
Cînd a vrut să se ardice, se plecă, se opinti,
Dar pîrîndu-i-se grele, pe spate jos se trînti ;
Se mai opinti o dată, ș-încă de cîteva ori,
Și degeabă, n-avea cine să-l scoale de suptsiori ;
El atuncea cu oftare începu a se ruga,
Zicînd : — Moarte, moarte, vino ! Cum și al-
tele-ndruga.

Moartea nefiind departe, numele-și cum auzi,
Ca-ntr-o clipă-n acea oară la dînsul se repezi
Și îl întrebă, să-i spuie că pentru ce l-a chemat,
Iar el văzînd-o grozavă îi răspunse cu oftat,
Zicîndu-i : — Mă iartă, mamă ! și de-i vrea să te
supui,
Fă bine și mă ardică, mîna d-ajutor să-mi pui,
Că, cum vezi, neam de om nu e aci într-acest ocol,
Ca să vie să-mi ajute cu lemnele să mă scol !

Asta e asta,
Stau să-i pice potcoavele și tot cere să mai trăiască.

¹ Se încărcă.

Dar însă,
Moartea nu vine la om atuncea cînd o cheamă,
Ci aleargă la dînsul, de ea cînd nu-i e teamă.

De aceea,
Cine sapă groapa altuia, intră el întîi într-însa.
Că

Mai multe sînt piei de miei decît de oi bătrîne.
E știut că

Tot omul are și moarte și viață.

Cum zice un proverb :
N-am omorît eu pe tata și pe mama, ci au murit
că n-au avut zile.

Și
Tot omul trăiește pentru sine.

Cu toate acestea,
Cinstește pe bătrîni, căci și tu poți fi bătrîn.

Și
Bătrînețele nu vin singure, ci cu multe nevoi.

În sfîrșit trebuie a ști că
Științele sînt uși, iar cheile lor sînt cercetările.

Și
Omul la tinerețe trebuie să se păzească de desfrînare,
La bărbăție de trîndăvie și la bătrînețe de filarghirie
(iubire de argint).

După toate acestea,
Sfătuiește-te cu cel mic și cu cel mai mare și pe urmă
hotăraște tu însuși.

CUPRINS

CULEGERE DE PROVERBURI
SAU
POVESTEA VORBII
(continuare)

<i>Despre amor sau dragoste și ură</i>	7
Povestea vorbii	
Un strein prost într-o vreme în România viind . .	8
<i>Despre amor și ură iarăși</i>	10
Povestea vorbii	
O văduvă-n vîrstă, bătrînă, zbîrcită	11
Un bătrîn odinioară de nouăzeci ani trecut . . .	18
<i>Despre căsătorie — Muma și fata</i>	21
<i>Despre căsătorie iarăși — Tatăl și fiul</i>	25
Povestea ăluia	
N-a mai rămas, frăgioare	27
Mulți doresc singurătatea, dar eu de ea sînt sătul . .	29

Povestea vorbii

Un om, de mult, de cînd vacu	33
Un zgîrcit odată, cînd era să moară	39
Un tînr, din întîmplare rămîind la ochi beteag	40
Într-o dimineață pē ceață, pe fum	43

Povestea ăluia

Amorul nu poartă-n lume	46
-----------------------------------	----

Povestea vorbii

Oareunde iară bărbați și neveste	53
Au plecat odată unii să se peșcească	56

Povestea ăluia

Un tînr voinic, în vîrstă, în anii înflăcări	61
Povestesc că unui nevasta murind	64
Ferice și iar ferice !	68

<i>Despre neunire și neînțelegere</i>	76
---	----

Povestea cîntecului

O, răbdare sfîntă, baz mîntuitor	79
--	----

<i>Proverburî turcește cu românește</i>	83
---	----

<i>Despre vizite sau cercetări</i>	86
--	----

Povestea vorbii

Soacra unuia intrînd	86
--------------------------------	----

Un țaran mergînd odată-n casa unuia poet	88
--	----

<i>Despre conversații sau petreceri și glume</i>	90
--	----

Povestea vorbii

Un surd, caprele păzind	92
-----------------------------------	----

<i>Despre iuțală, minie și posăcie</i>	97
--	----

Povestea vorbii	
Unul trecînd un rîu mare, cînd vru carul a-și suci . . .	98
<i>Despre ințeleală și mînie iarăși</i>	99
Povestea vorbii	
Un vacar adese tot să mînia	100
Unuia sătean odată muierea i s-a-necat	102
<i>Despre amicie sau prietenie</i>	103
Povestea vorbii	
Doi prieteni împreună la un drum călătorind	104
<i>Despre pizmă, vrăjmășie și ură</i>	106
<i>Despre ceartă și neînvoire</i>	108
Povestea vorbii	
Doi ostași odinioară stînd cu sabii la duel	111
<i>Despre pricini de judecăți</i>	112
Povestea vorbii	
Primăvara într-un nuc	115
Două pisici dintr-o casă, surori, frați vei să le zici	117
<i>Despre rușinare și nerușinare</i>	119
<i>Despre obraznicie și calicie</i>	122
Povestea vorbii	
Un călător într-o vreme lîngă un sat înserînd	122
Auzim din alte veacuri că un fecior de-mpărat	125
<i>Despre mojie</i>	127
Povestea vorbii	
Spun d-un nobil oarecare	128

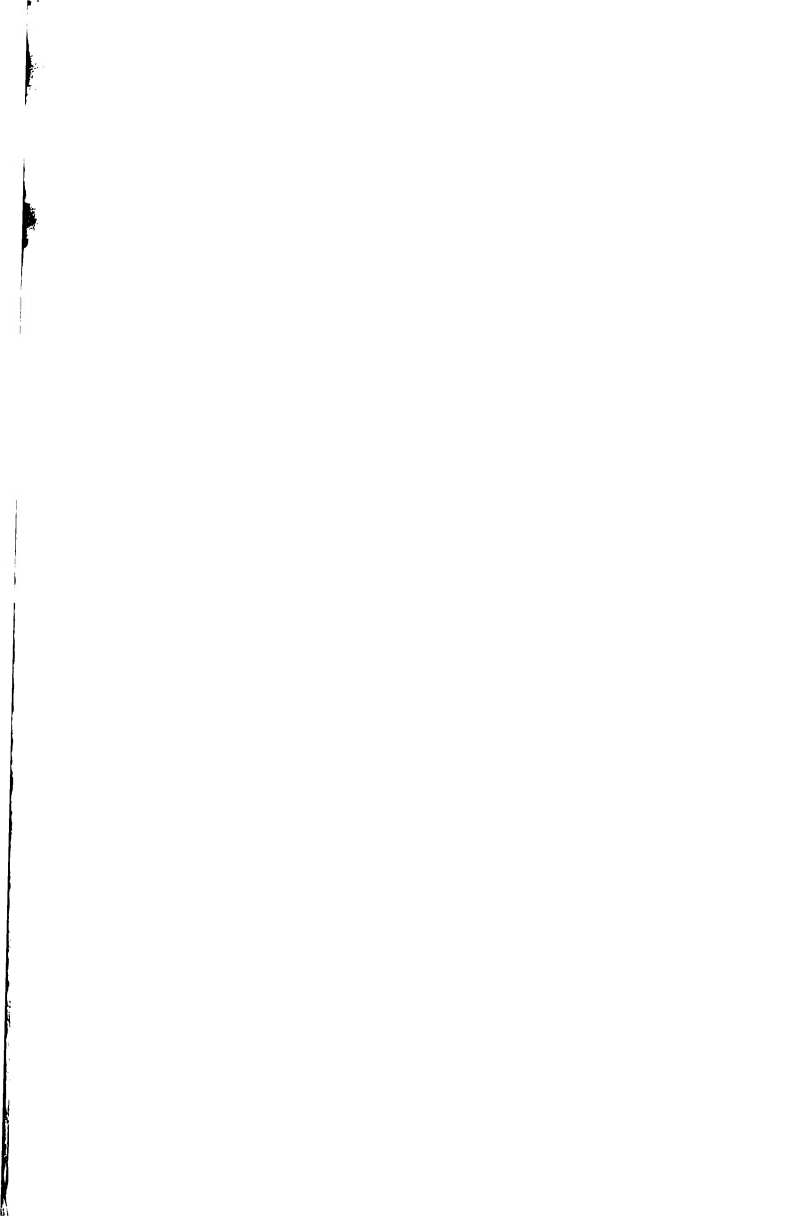
<i>Despre mojiție iarăși</i>	142
Povestea vorbii	
Un împărat prea cuminte, rugile cînd își făcea	143
<i>Despre frică și vitejie</i>	146
Povestea vorbii	
O vulpe odinioară (povestea strămoșii mei) . . .	149
<i>Despre viclenie</i>	158
Povestea vorbii	
Oarecare meșterasă	159
<i>Despre ipocrisie sau fățărnicie</i>	161
Povestea vorbii	
Un împărat oarecare	162
<i>Despre lăcomie și neiconomie</i>	166
<i>Despre iconomie</i>	169
Povestea vorbii	
Un sultan odată umblînd prin cetate	172
Povestea împăratului	
Au plecat odată cîțiva după milă	173
<i>Despre cumplitate sau zgîrcenie</i>	175
Povestea vorbii	
Un ovrei odată în negoț umblînd	176
A fost un zgîrcit odată, care mereu grămădea . . .	179
<i>Despre cumplitate iarăși</i>	188
Povestea vorbii	
Un țigan cam pe la munte	188
Picioarele ostenite	190

<i>Despre lăcomie iarăși și nemulțumire</i>	196
Povestea vorbii	
Unul avînd poftă să meargă la țară	197
Un turc, care n-a mai fost	198
<i>Despre laude</i>	202
Povestea vorbii	
Mergînd la bîlci un țigan	203
<i>Despre împrumutare și plată</i>	207
Povestea vorbii	
Unul se împrumutase de la finul său un sac	209
<i>Despre cei ce plîng de copii</i>	211
Povestea vorbii	
Un bătrîn odinioară sfîrșitul său cunoscînd	211
<i>Despre făgăduieli și daruri</i>	217
Povestea vorbii	
Spun că un sultan odată, care des tiptil umbla	218
<i>Despre sănătate și boale</i>	241
Povestea vorbii	
Frigura tremurătoarea	246
<i>Despre timp și vîrstă</i>	254
Povestea vorbii	
Unul auzind aceasta prin povești a se vorbi	254
Povestea cîntecului	
Un timp c-unele se duce	257
<i>Despre timp și vîrstă iarăși</i>	260
Povestea vorbii	
Un sărac bătrîn cu totul, cocoșat, încovoiat	262

Redactor responsabil : DUMITRU LAZAR
Tehnoredactor : TRAIAN ARGETOIANU

Dat la cules 29.06.1967. Bun de tipar 12.10.1967.
Apărut 1967. Tiraj 90 160 ex. broșate. Hirtie ziar
de 50 g/m². Format 700×920/32. Coll. edi. 11/31.
Coll tipar 8,5. A. nr. 9 072/1967. C.Z. pentru bi-
bliotecile mari 8R. C.Z. pentru bibliotecile mici
8R—0

Tiparul executat sub comanda nr. 70 431 la Com-
binatul Poligrafic „Casa Scintei”. Piața Scintei
nr. 1, București, Republica Socialistă România

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2025

